

RISØR KOMMUNE

ÅRSBERETNING

2013

VEDTATT AV RISØR BYSTYRE 22.05.2014, POLITISK SAK 58/14, ARKIVSAK 2012/1189

Risør - for gjestfrihet, nyskapning og mangfold

PS 58/14 Regnskap og årsberetning 2013 - godkjenning og disponering av resultat

Vedtak:

- 1 Det fremlagte regnskap, som viser et regnskapsmessig mindreforbruk i driftsregnskapet på kr.3.347.344,25 fastsettes som Risør kommunes årsregnskap for 2013.
  - 2 Bystyret vedtar følgende disponering av mindreforbruket i driftsregnskapet på kr.3.347.344,25:
    - a Avsette til eget disposisjonsfond ubrukte midler fra Næringsfondet kr.100.000
    - b Avsette til eget disposisjonsfond for folkehelseiltak knyttet til Samhandlingsreformen kr.395.199
    - c Avsette til generelt disposisjonsfond kr.2.852.145,25
  - 3 For lite utbetalt tilskudd til private barnehager i 2013 avregnes på tilskudd for 2014 med kr.864.536,74.
  - 4 Årsberetning og årsregnskapet for 2013 gir et rettviseende bilde av Risør kommunes økonomiske og finansielle situasjon, og legges til grunn for regnskapsåret 2013.
-

1)	Rådmannens kommentar	3
2)	Årshjulet.....	4
Del I: Årsberetning		
3)	Det politiske år.....	6
3.1	Generelt.....	6
3.2	Vedtak.....	6
3.3	Politisk organisering	7
3.4	Bystyre og politisk valgte representanter i 2013.....	8
3.5	Andre politiske initiativ	8
3.6	Valg.....	9
3.7	Utgifter til politisk styring.....	9
4)	Den kommunale organisasjonen	10
4.1	Organisasjonskart 2013.....	10
4.2	De største endringene i organisasjonsstrukturen.....	11
4.3	Utgifter til administrasjon	13
4.4	Kommunens styringsverktøy	14
4.5	Kompetanseutvikling	14
4.6	Lærlinger.....	15
4.7	Sykefravær	15
4.8	Internkontroll	15
4.9	IKT-sikkerhet og sårbarhet	16
4.10	HMS-arbeid.....	17
4.11	Arbeidsmiljøutvalget (AMU).....	17
4.12	Likestilling	18
4.13	Etikk.....	20
4.14	Beredskap.....	21
5)	Økonomisk resultat – vurderinger og kommentarer	22
5.1	Driftsresultat	22
5.2	Renter, Gjeld og Pensjonsforpliktelser	30
5.3	Utlån.....	34
5.4	Arbeidskapital og likviditet.....	34
5.5	Netto og brutto driftsrammer	38
5.6	Driftsenhetene 2013	39
5.7	Investeringsregnskapet 2013.....	46
5.8	Tilbakemelding på budsjettvedtaket for 2013.....	48
5.9	KOSTRA.....	53
6)	Utvikling på indikatorer i Kommuneplan 2014-2025	54
7)	Handlingsprogram 2013-16.....	55
Del II: Virksomhetenes årsmelding		
8)	Rådmannen og rådmannens stab.....	58
8.1	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016.....	58
8.2	Andre tiltak og ansvarsområder	62
Område barnehage, skole og voksenopplæring		
9)	Enhet for barnehage og barneskoler	71
9.1	Barnehagene.....	71

9.2	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016 – barnehage	72
9.3	Andre tiltak og ansvarsområder - barnehage	73
9.4	Intern utvikling.....	73
9.5	Barneskolene.....	74
9.6	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016 - barneskole	75
9.7	Måloppnåelse i 2013 for barneskolene	77
9.8	Skolefritidsordningen (SFO).....	79
10)	Enhet for ungdomsskole og voksenopplæring	80
10.1	Ungdomsskolen.....	80
10.2	Voksenopplæringen	80
Område helse og omsorg		
11)	Enhet for omsorg.....	84
11.1	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016.....	84
11.2	Andre tiltak og ansvarsområder	85
11.3	Intern utvikling.....	87
12)	Enhet for habilitering	90
12.1	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016.....	90
12.2	Andre tiltak og ansvarsområder	91
12.3	Intern utvikling.....	93
13)	Enhet for kvalifisering	100
13.1	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016.....	100
13.2	Andre tiltak og ansvarsområder	100
13.3	Intern utvikling.....	108
Område plan, teknisk, kultur og støtte		
14)	Enhet for plan og byggesak	110
14.1	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016.....	110
14.2	Andre tiltak og ansvarsområder	111
14.3	Intern utvikling.....	112
15)	Enhet for eiendom og tekniske tjenester	114
15.1	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016.....	114
15.2	Andre tiltak og ansvarsområder	116
15.3	Intern utvikling i enheten	121
16)	Enhet for kultur.....	123
16.1	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016.....	123
16.2	Andre tiltak og ansvarsområder	127
16.3	Intern utvikling.....	137
17)	Enhet for støttfunksjoner.....	139
17.1	Tiltak i handlingsprogram 2013-2016.....	139
17.2	Intern utvikling.....	139

Vedlegg 1: Politiske vedtak

Vedlegg 2: Indikatorer i Kommuneplan 2014-2025

1) Rådmannens kommentar

Regnskapsåret 2013 endte med et driftsoverskudd på kr 3.347.344. I dette resultatet ligger bruk av fond på kr 4.051.958. Uten bruk av disposisjonsfond er det et underskudd på kr 704.614. Dette gir et netto driftsresultat på 0,13 %.

Selv om årets driftsresultat uten bruk av disposisjonsfond egentlig er negativt, vil rådmannen betegne resultatet som betinget positivt. Dette under henvisning til uforutsette utfordringer som dukket opp gjennom driftsåret.

Midtveis i driftsåret viste våre prognoser at kommunen gikk mot et ikke uvesentlig underskudd i driften. Tiltak ble iverksatt utover høsten for i størst mulig grad å redusere dette underskuddet. Dette ikke bare for å redde resultatet for 2013, men også fordi driftsnivået var alt for høyt, noe som ville skapt store problemer videre inn i 2014.

Tiltakene som ble iverksatt har hatt konsekvenser for flere ansatte. Dette er beklagelig, men det har vært nødvendig å tilpasse driften slik som det nå er gjort. Tilpasningene har vært gjort i et nært samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstagerne organisasjoner hvor begge parter har bestrebet seg på å finne best mulige løsninger.

Det har i løpet av 2013 skjedd endringer i rådmannens stab som bl.a. har medført at ansvaret for arbeidet med kommuneplanen har blitt flyttet. Gjennom hele 2013 har arbeidet med kommuneplanen pågått med stor intensitet, noe som har lagt beslag på mye ressurser internt, spesielt i enhet for plan og byggesak og i rådmannens stab.

Årets resultat bør avsettes på disposisjonsfond for å møte framtidige utfordringer. Dersom årets resultat avsettes til disposisjonsfond vil Risør kommune ha et fritt disposisjonsfond på kr.18,2 mill.

Som rådmannen også kommenterte i fjorårets årsmelding vil kommunens akkumulerte premieavvik bli en stor utfordring i årene som kommer. Det er blant annet for å møte dette viktig å bygge opp størst mulig driftsfond. Akkumulert premieavvik er ved årets utløp på kr 55,7mill inkludert arbeidsgiveravgift, mens disposisjonsfondet (før avsetning for regnskapsåret 2013) er på kr 14,9 mill., det vil si en dekning på 26,75 %. Dersom årets overskudd avsettes til fond vil fondsdekningen øke til 32,67 %.

Ved inngangen til 2013 var folketallet i Risør 6.848. Gjennom året vokste folketallet til 6.899, en vekst på 0,7 %. Dette er gledelig etter en del år med stagnasjon og svak tilbakegang. Det er et administrativt og politisk mål i Risør at folketallet bør øke, noe utkastet til Kommuneplan sier i sin hovedmålsetting "Vi skal vokse".

Jeg vil benytte anledningen til å takke alle medarbeidere for en godt utført jobb i 2013.

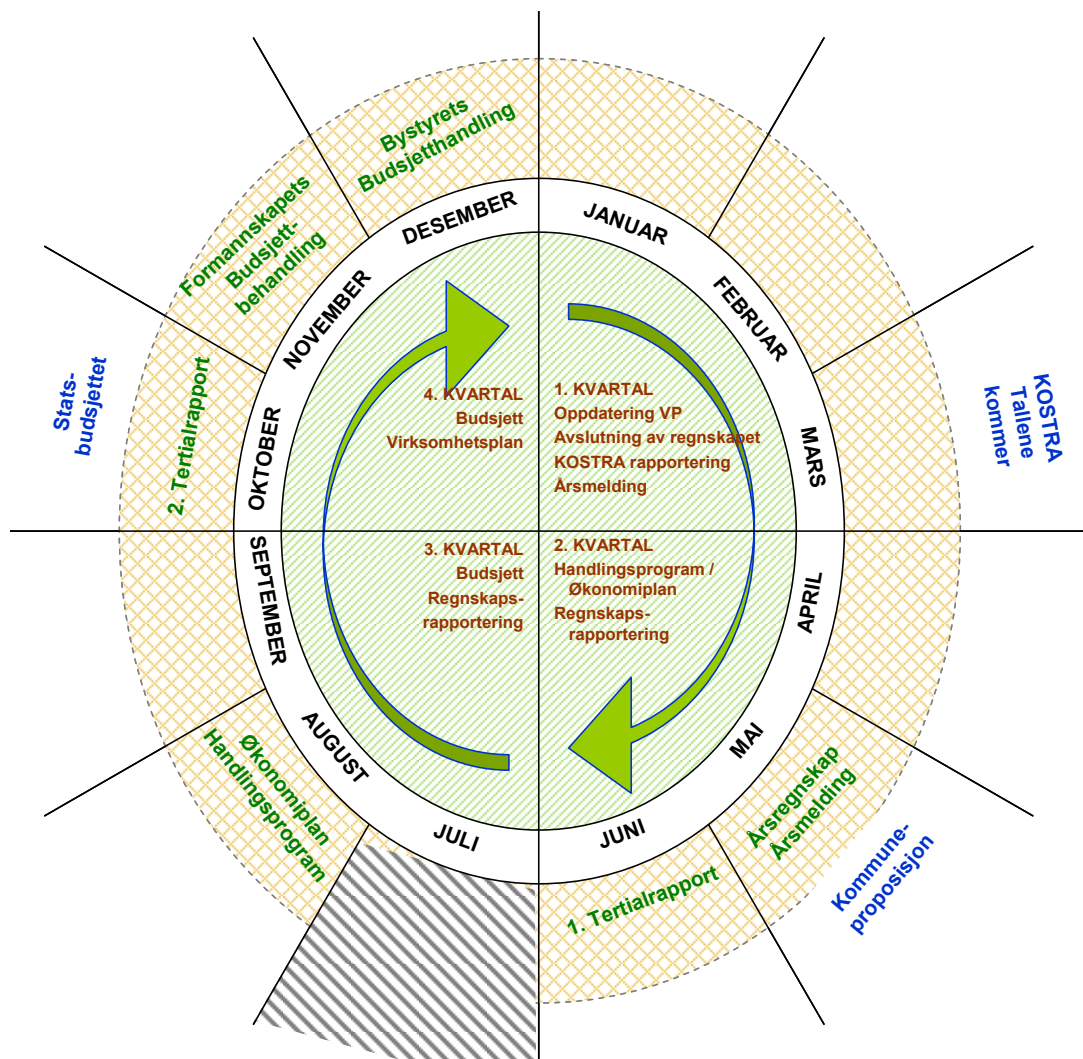
Risør 14.april 2014

Odd Eldrup Olsen
Rådmann

2) Årshjulet

Under skisseres kommunens årshjul kort og årsberetningens plass i årshjulet omtales. I midten av årshjulet er administrativ fokus i de forskjellige kvartalene omtalt. I den skraverte ytterkanten ligger de politiske sakene, og ytterst ligger faste eksterne hendelser som påvirker årshjulsarbeidet.

Figur 1:
Kommunens årshjul

Saker som tilhører et bestemt år pågår i omtrent to år. Arbeidet begynner med utarbeiding av handlingsplan og økonomiplan i 2. kvartal året før første året i perioden. Vedtak om handlingsprogram og økonomiplan fattes i august året før første året, og legger direkte rammer for budsjettarbeidet for første år i perioden samme høst. Parallelt med budsjettarbeidet, lager enhetene virksomhetsplaner som skisserer den interne aktiviteten i året budsjettet gjelder for. Etter budsjettvedtaket i desember, følges budsjett og virksomhetsplaner opp gjennom året. Det rapporteres to ganger tilbake til politisk nivå, etter 1. og 2. tertial. Etter årets slutt, rapporteres det på virksomheten i regnskap og årsberetning. Årsberetningens tilbakerapportering legger grunnlag for utarbeiding av handlingsprogram og økonomiplan det kommende året (som da vil være det aktuelle året +2).

DEL I: ÅRSBERETNING

3) Det politiske år

3.1 GENERELT

Ny politisk organisering etter komitémodellen ble iverksatt med virkning fra inneværende valgperiode.

Organiseringen ble evaluert høsten 2013 med det resultat at antall komiteer ble redusert fra fem til fire, mens antall medlemmer i hver komité økte fra fem til sju. Kravet om at lederne av komiteene også skal være medlemmer av formannskapet ble endret til at de skal være medlemmer av bystyret. Den nye organiseringen gjelder fra 1. januar 2014.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) besto av tre medlemmer fra arbeidsgiversiden (rådmannen og to enhetsledere) og tre medlemmer fra arbeidstakersiden (hovedverneombudet og to hovedtillitsvalgte). Med virkning fra august 2013 ble AMU utvidet med to politikere og to hovedtillitsvalgte.

3.2 VEDTAK

Nedenstående tabell viser antall møter og saksnummer i bystyret, formannskapet og komiteene i 2013:

Utvalg	Møter	Saker
Bystyret	13	134
Formannskapet	14	109
Helse- og omsorgskomiteen	11	30
Kommuneorganisasjonskomiteen	7	17
Miljø- og teknisk komité	13	70
Nærings- og kulturkomiteen	11	30
Oppvekstkomiteen	10	23

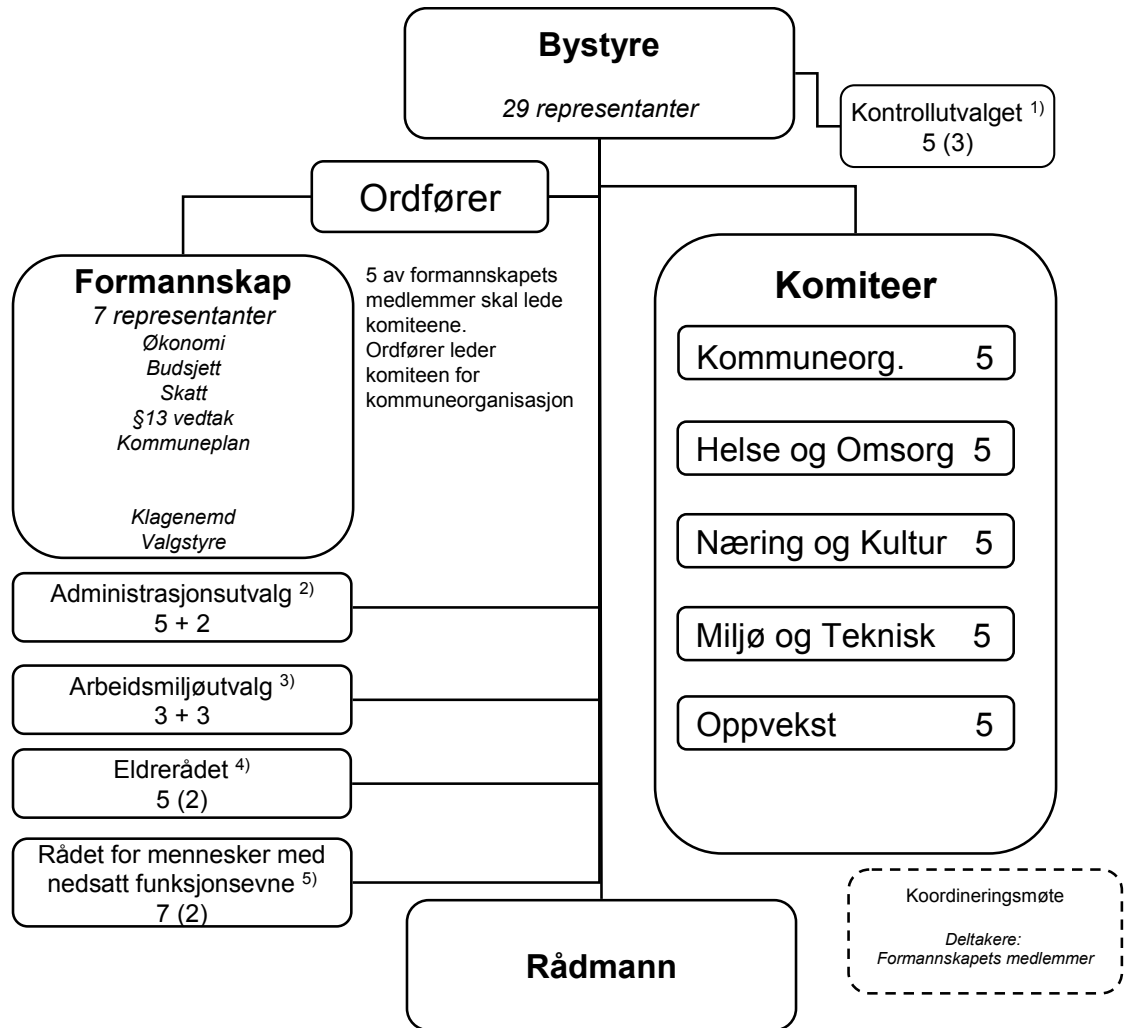
Oversikter over sakene og oppfølgingen av vedtakene i bystyret, formannskapet og miljø- og teknisk komité finnes i vedlegg 1.

De øvrige komiteene hadde ingen endelige vedtak ut over oppnevning av medlemmer i enkelte utvalg.

3.3 POLITISK ORGANISERING

Figur 2:
Politisk
organisering i 2013

- 1) Kontrollutvalget består av 5 politikere hvorav 3 er bystyreprerentanter.
- 2) Administrasjonsutvalget besto av 5 politikere (kommuneorganisasjonskomiteen) pluss 2 tillitsvalgte
- 3) Se pkt. 1.1.
- 4) Eldrerådet består av 5 politikere hvorav 2 fra bystyret.
- 5) Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne består av 7 representanter hvorav 1 velges fra helse- og omsorgskomiteen og 1 fra miljø- og teknisk komité.

3.4 BYSTYRE OG POLITISK VALGTE REPRESENTANTER I 2013

Ordfører: Per Kristian Lunden – Arbeiderpartiet		
Varaordfører: Knut Henning Thygesen – Rødt		
Arbeiderpartiet (11) Eva Nilsen Torgeir S. Torkjelsson Sigbjørn Tønnesland Elen Lauvhjell Heidi Tveide Bente Trulsvik Lars Erik Follo Jens Høibø Ragni MacQueen Leifson Hanne Charlotte Gryting (fritatt oktober 2013) Erling Stiansen (ny oktober 2013)	Høyre (5) Viggo M. Larsen Per Arnt Tellefsdal Halvor Skåli Harald A. Eriksen Petter Emil B. Gundersen	Venstre (4) Dag Jørgen Hveem Maria Aspesæter Willy Thorsen Stian Lund
Rødt (4) Kari-Helene Vibe Tine Bang Daniel Glaser	Fremskrittspartiet (2) Per Henry Zahl Pernille Anette Arndt	Kristelig folkeparti (2) Lill Jorunn Bredal Larsen Bjørn Helge Dahle
Senterpartiet (1) Viktor Hauge		

3.5 ANDRE POLITISKE INITIATIV

3.5.1 Barnas bystyre

Fra barnas bystyre 2012.

Barnas bystyre består av representanter fra elevrådene i grunnskolen. Elevrådene får en opplæring i forkant og de utarbeider spørsmål til politikere og de vedtar en fordeling av midler som er øremerket elevenes ønsker for skolene. Barnas Bystyre arrangeres en gang per skoleår, med 8 representanter fra Risør barneskole og 4 representanter fra hver av de andre skolene. I møte med kommunens administrasjon og politikere får alle representantene stille et spørsmål hver om tema som opptar dem. I etterkant avgjør barnas bystyre fordeling av kr. 50 000,- som bystyret har til disposisjon. I 2013 ble

fordelingen vedtatt slik:

Risør ungdomsskole skal motta kr 20 000,- dette året og kr 30 000,- går til fordeling etter avstemning.

Barnas Bystyre har enstemmig vedtatt at årets beløp på kr 30 000,- skal fordeles slik:

<i>Hope skole:</i>	<i>10.000 kr</i>
<i>Sønedeled skole:</i>	<i>10.000 kr</i>
<i>Risør barneskole:</i>	<i>10.000 kr</i>
<i>Risør ungdomsskole:</i>	<i>0 kr</i>

3.5.2 Barne- og ungdomsråd

Bystyret vedtok i mars 2013 retningslinjer for barne- og ungdomsrådet (BUR).

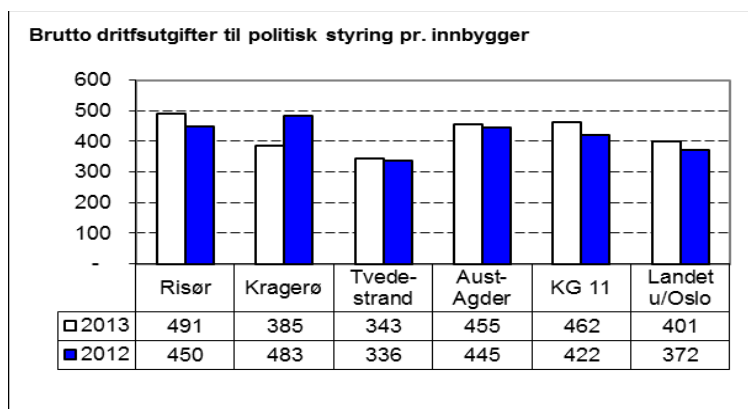
BUR skal være et talerør og en felles arena for saker som er aktuelle for barn og unge i Risør. Gjennom demokratiske prosesser skal BUR gi barn og ungdom i Risør opplevelse av å bli tatt på alvor og ha reell innflytelse. BUR velges for hvert år ved skolestart. Funksjonstiden for medlemmene er to år. BUR består av to representanter valgt av elevrådene fra henholdsvis Risør ungdomsskole, Risør videregående skole, Risør Barneskole, Sønedeled skole og Hope skole, i alt 10 medlemmer. Rådet bør samlet tilstrebe en rimelig lik fordeling av gutter og jenter.

3.6 VALG

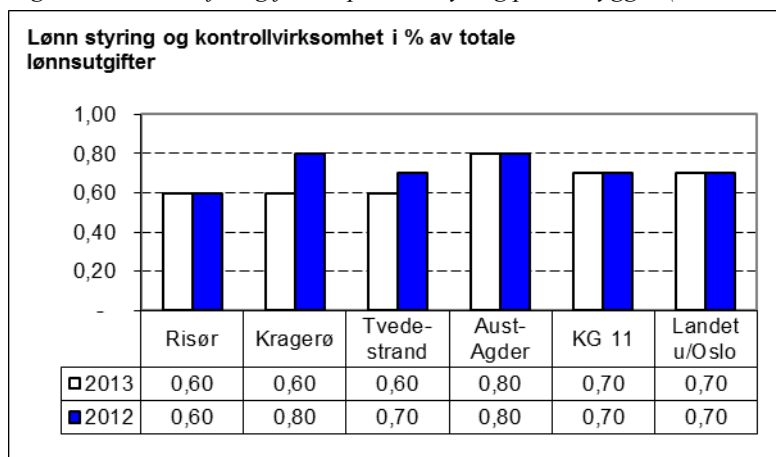
Det ble i 2013 avholdt valg til Stortinget. Valgdeltakelsen i Risør var på 77,1 %, mens landet som helhet hadde 78,2 %.

Risør har i dag ni stemmesteder. Det tas sikte på en evaluering av antall stemmesteder før kommunestyrevalget i 2015.

3.7 UTGIFTER TIL POLITISK STYRING

Figur 3: Brutto driftsutgifter til politisk styring pr. innbygger (Kilde: KOSTRA)

Figur 4: Lønn styring og kontrollvirksomhet i % av totale lønnsutgifter (Kilde: KOSTRA)

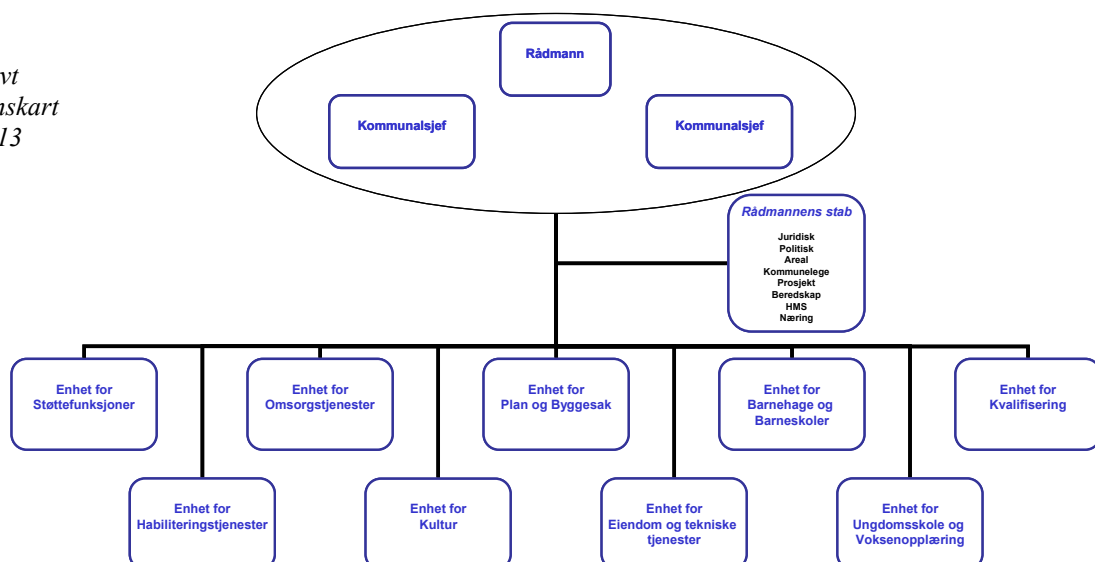
4) Den kommunale organisasjonen

4.1 ORGANISASJONSKART 2013

Risør kommune som organisasjon er i kontinuerlig endring og det er stadige tilpasninger for å utnytte ressursene best mulig.

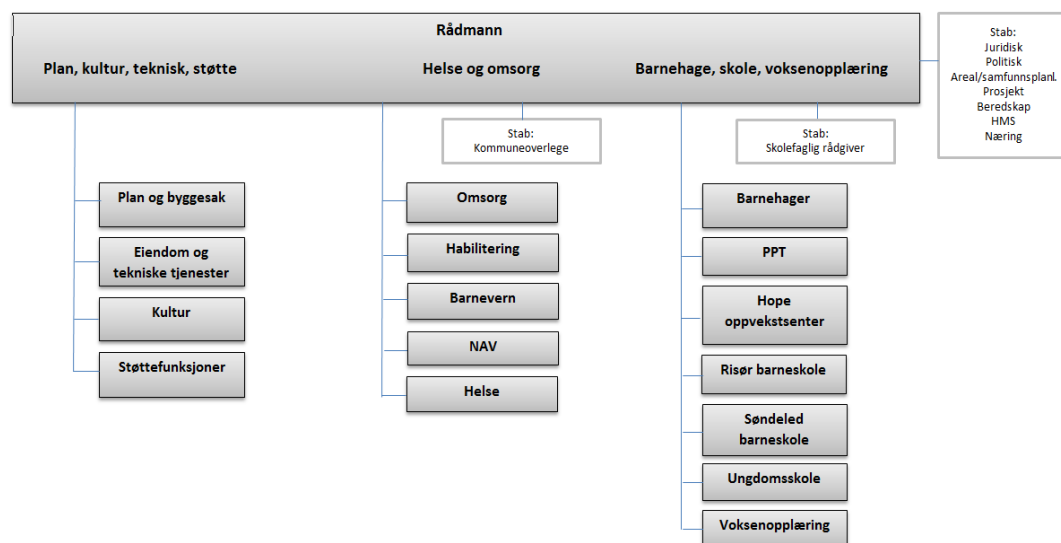
Organisasjonsmodellen som ble vedtatt i 2011 ble konsolidert i 2012, med noen mindre tilpasninger. Høsten 2012 ba bystyret rådmannen vurdere organiseringen innenfor oppvekstområdet, et arbeid som fortsatte første halvår 2013. Andre halvår 2013 ble justeringer av også andre deler av organisasjonen planlagt og suksessivt gjennomført, med utgangspunkt i bystyrets vedtak om å tilsette leder for område skole på kommunalsjefnivå.

Figur 5:
Administrativt organisasjonskart 1. halvår 2013

Organisasjonen så ved årsskiftet 2013/14 slik ut:

Figur 6:
Administrativt organisasjonskart mot slutten av 2013, endelig iverksatt 1. januar 2014

4.2 DE STØRSTE ENDRINGENE I ORGANISASJONSSTRUKTUREN

4.2.1 Endringer i enhetsstrukturen

Ansvar for enhetene var årets tre første kvartal fordelt mellom de to kommunalsjefene på tvers av sektorer. Med økning til tre kommunalsjefer har de fått ansvar for hvert sitt område. Innenfor skolesektoren ble endringene planlagt, men ikke iverksatt i 2013, i påvente av ny kommunalsjefs tiltreden 1. januar 2014.

Enhet for barnehage og barneskoler

Konstituert enhetsleder Søs Nysted hadde ansvar for enheten og forberedte overgangen til ny struktur, med henne som leder for Enhet for barnehager, og hver av rektorene på skolene som svarer direkte til kommunalsjefen.

Enhet for ungdomsskole og voksenopplæring

Anne Drage hadde ansvar for enheten ut 2013, og la til rette for ny struktur hvor hun som rektor og rektor for voksenopplæringen etter årsskiftet 2014 svarer direkte til kommunalsjefen.

Enhet for kvalifisering

Enhet for kvalifisering ble oppløst. PPT ble flyttet over til område Barnehage, Skole og voksenopplæring. Avdeling for Enslige Mindreårige (EM) og sosialtjenesten utenfor NAV (støttekontakt, avlastning, Individuell Plan (IP) med mer) ble overført til enhet for habilitering.

I påvente av avklaring om oppretting av interkommunalt barnevern ligger denne tjenesten direkte i linje hos kommunalsjefen. Dette gjelder også Helseavdelingen. Denne avdelingen er under revitalisering med et ytterligere fokus på forebygging, levekår og folkehelse. Videre ble NAV opprettet som egen enhet.

Enhet for habilitering

Enhetsleder Bjørn Haugersveen overtok mot slutten av året lederansvaret for Enhet for habilitering.

Område Helse og Omsorg har etter dette tre fullverdige enheter; Omsorg, Habilitering og NAV som blant annet sitter i rådmannens ledermøte. I tillegg kommer Barneverntjenesten og Helseavdelingen som ligger i direkte linje til kommunalsjefen. Alle tjenestene er samlet i Områdemøter.

Se nytt organisasjonskart ovenfor.

4.2.2 Endringer hos rådmannen

Oppgavefordelingen mellom rådmann og kommunalsjefene ble endret i løpet av høsten 2013.

Rådmannsgruppens ansvarsområder årets tre første kvartal

Fordeling av oppgaver/ansvar mellom rådmann Odd Eldrup Olsen (OEO) og kommunalsjefene Nils Martin Andersen (NMA) og Else Skjellum (ESK). Felles ansvarsområder er merket RGR.

Oppgaver/ansvar	Ansvarlig
Hovedkontakt mellom politisk og administrativt nivå	OEO
Næring	OEO
Strategisk overordnet ledelse	RGR
Informasjon/kommunikasjon	NMA
Oppfølging av planer og overordnet samfunnsutvikling	ESK
Overordnet samfunnsutvikling	RGR
Skoleeierrollen	NMA
Organisasjonsutvikling	ESK
Kompetanse	ESK
Beredskap	ESK
HMS	NMA
Koordinerende Enhet (KE)	NMA
Planforum (i endret form)	ESK
Interkommunalt samarbeid	OEO

Fordeling av ansvar for stabsfunksjoner

Område	Ansvarlig
Samfunnsutvikling, Sigrid Hellerdal Garthe (i permisjon 2. halvår)	ESK
Kommuneoverlege, Ottar T. Christiansen	NMA
Prosjekt/informasjon, Malin Paust	NMA
Næring, Kamilla Solheim	OEO
Juridisk/politisk, Steinar Vik Sørensen	OEO

Primærkontakt overfor enhetslederne, inkludert personalansvar

Enhet	Ansvarlig
Støttefunksjoner	OEO
Kvalifisering	NMA
Omsorg	NMA
Barnehager og barneskoler	NMA
Habiliteringstjenester	NMA
Ungdomsskole og voksenopplæring (VIRK)	NMA
Juridisk/politisk, Steinar Vik Sørensen	NMA
Kultur	NMA
Plan og byggesak	ESK
Eiendom og tekniske tjenester	ESK

Rådmannsgruppens ansvarsområder årets siste kvartal

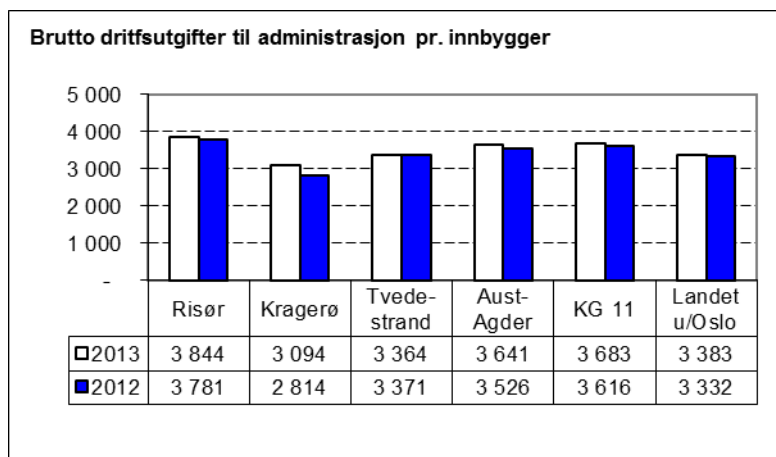
Fordeling av oppgaver/ansvar mellom rådmann Odd Eldrup Olsen (OEO) og kommunalsjefene Nils Martin Andersen (NMA) og Aase S. Hobbesland (ASH). Felles ansvarsområder er merket RGR.

Oppgaver/ansvar	Ansvarlig
Strategisk overordnet ledelse	RGR
Overordnet samfunnsutvikling	RGR
Næring	OEO
Interkommunalt samarbeid	OEO
Hovedkontakt mellom politisk og administrativt nivå	OEO
Informasjon/kommunikasjon	NMA
HMS	NMA
Beredskap	NMA
Skoleeierrollen	IBL*
Oppfølging av planer	ASH
Organisasjonsutvikling	ASH
Koordinerende Enhet (KE)	ASH
Kompetanse	ASH

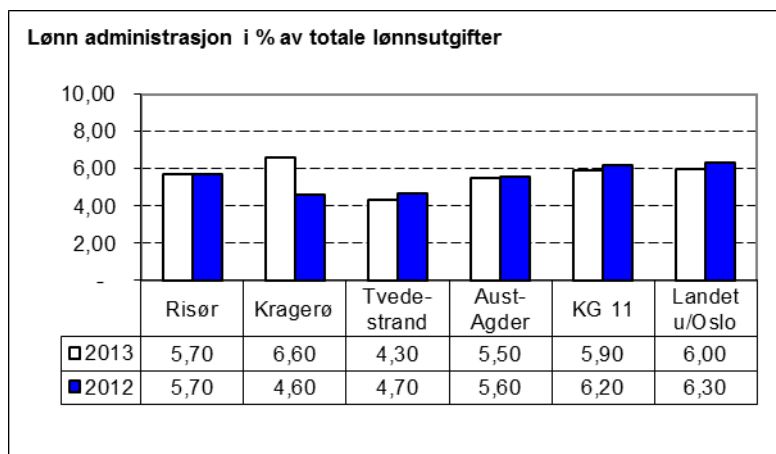
* Ansvar for skoleeierrollen lå til Nils Martin Andersen i påvente av Inger Bømark Lunde (IBL) sin tiltreden i 2014.

4.3 UTGIFTER TIL ADMINISTRASJON

Figur 7:
Brutto driftsutgifter til administrasjon pr. innbygger
(Kilde: KOSTRA)

Figur 8:
Lønn administrasjon
i % av totale
lønnsutgifter
(Kilde: KOSTRA)

Som figuren viser, har utgiftene til administrasjon gått noe opp fra 2012 til 2013. I forhold til kommunegruppe (KG) 11 ligger Risør på samme nivå som i 2012. Når det gjelder de administrative kostnadene vil rådmannen, i tråd med vedtak i formannskapet, i løpet av våren 2014 komme tilbake til formannskapet med en orientering.

4.4 KOMMUNENS STYRINGSVERKTØY

Kommunen har fortsatt sitt arbeid med justeringer i styringssystemet. Årshjulet slik det er omtalt i begynnelsen av årsmeldingen er etablert og flere styringsdokumenter har blitt opprettet eller kraftig revidert. Fra 2009 kom enhetenes virksomhetsplaner på plass og fra 2012 er handlingsprogram og økonomiplan et dokument.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt høsten 2013, og ble for første gang benyttet som utgangspunkt allerede i arbeidet med Handlingsprogram og økonomiplan samme høst. Kommuneplanen skal være utgangspunkt for all vår virksomhet, og alle dokumentene i årshjulet.

Kvalitetsindikatorer for de kommunale tjenestene ble benyttet i større grad enn tidligere i 2013, og det vil fortsette å være fokus på å finne hensiktsmessige indikatorer og justere virksomheten i henhold til analyse av disse.

4.5 KOMPETANSEUTVIKLING

Kommunen har en aldrende arbeidsstokk og vil være nødt til å rekruttere mange nye årsverk de neste årene. Det blir en utfordring å få tak i nøkkelressursene som vi er avhengige av. I denne sammenheng er det viktig å ha sterke fagmiljøer og interessante arbeidsoppgaver samt å kunne tilby relevant etter- og videreutdanning.

I tillegg har flere enheter og tjenester utfordringer knyttet til for stor andel ufaglært arbeidskraft. Det være seg for mange assistenter i forhold til fagarbeidere på skolene, for få førskolelærere i barnehagene, eller for stor andel hjelpepleiere i forhold til sykepleiere på sykehjemmet. Det har i løpet av 2013 vært satset videre på å møte disse utfordringene.

Det har ikke vært tilgjengelige ressurser til å fullføre arbeidet med samlet kompetanseplan i 2013, men det jobbes jevnlig med kompetanseheving i de enkelte enhetene. Dette kommenteres nærmere av den enkelte enhet i Del II.

4.6 LÆRLINGER

Risør kommune har vedtak på at det skal være 10 lærlinger til enhver tid dersom det er kvalifiserte søkere.

I 2013 var det 4 lærlinger på barne- og ungdomsfag og 6 på helsefag.

4.7 SYKEFRAVÆR

Tabell 1:
Sykefravær 2010-
2013 pr. enhet

Enhet	2010	2011	2012	2013
Habilitering	8,83 %	8,23 %	8,09 %	10,55%
Omsorg	8,20 %	8,08 %	9,68 %	7,80%
Kultur drift	5,15 %	1,04 %	2,79 %	0,96%
Byggesak	3,95 %	4,25 %	4,7 %	1,58%
Teknisk drift og eiendom	9,58 %	4,36 %	8,33 %	10,74%
(Eiendom)	(8,11 %)			
Barnehage og ungdomstjeneste	9,76 %	7,69 %	9,72 %	11,64%
Barneskoler	7,52 %	-		7,20%
Ungdomsskole og voksenopplæring	8,60 %	3,51 %	3,94 %	8,42%
Kvalifisering	3,90 %	5,22 %	7,86 %	6,31%
Sentraladministrasjonen	1,12 %	1,08 %	2,47 %	2,52%
Totalt	7,68 %	6,28 %	7,99 %	8,09%

Det er en svak økning i sykefraværet fra 2012 til 2013. Gjennom året har det vært en nedgang i de fleste enhetene.

Sykefraværsutviklingen følges tett, og samarbeidet med bedriftshelsetjenesten, NAV og Arbeidslivssenteret fungerer godt.

Sykefravær fordelt etter kjønn

Kvinner har et fravær på 8,86 % og menn på 5,15 % i 2013.

4.8 INTERNKONTROLL

Med bakgrunn i bystyrets vedtak (PS 30/13 Gjennomgang av saken ved Fargeskrinet barnehage – Kontrollutvalgets rapport) utarbeidet rådmannen en tiltaksplan for revisjon og utvikling av kommunens internkontrollsystem (PS 47/13 og 82/13). I saken ble det bevilget 500.000,- til Rådmannens disposisjon til iverksettelse av planen i 2013. Alt arbeid med planen i 2013 ble imidlertid tatt ut ved interne ressurser. Det har vært arbeidet med forbedringstiltak innen HMS og tjenestekvalitet, deriblant dokumentasjon, rapportering og kompetanseheving i bruk av QM+, i henhold til tiltaksplanen.

4.8.1 Vurdering av avviksrapporing siste år

Enhetene har i ulik grad tatt i bruk QM+ som tjenestekvalitetsstyringsverktøy. Enhet for omsorg og enhet for habiliteringstjenester har hatt mest fokus på bruken av dette og registrert et langt større antall avviksmeldinger enn øvrige enheter.

Enhet for habiliteringstjenester har i 2012 og 2013 hatt det klart største antall registrerte skademeldinger – ansatt (424 av 465).

Det er i liten eller ingen grad registrert HMS avvik i øvrige enheter med unntak av vaktmestermeldinger/observasjonskort eiendom, hvor også enhet for omsorg og enhet for barnehage og barneskole har et antall registreringer.

År	Eiendom*	Avvik tjenestekvalitet	Skademelding ansatt/HMS	Skolemelding
2012	80	188	92	9
2013	264	311	478	10

* Arbeidsseddel vaktmester og observasjonskort eiendom

Tallene inkluderer testmeldinger og meldinger tilhørende annen kategori. Det har vært justeringer i løpet av 2013 som har medført at noen meldinger har havnet i feil kategori underveis.

Statistikken viser en klar økning i bruken av QM+ som rapporteringssystem, men det er mye arbeid som gjenstår, blant annet når det gjelder rollestyring, hensiktsmessige skjema og fokusområder, og korrekt bruk fra de ansattes side. Rådmannen har i 2013 arbeidet med å bedre struktur og bruk av QM+, og dette arbeidet vil videreføres i 2014 i henhold til vedtatte tiltaksplan. Blant tiltakene er å skape et tydeligere skille mellom HMS og tjenestekvalitet, både i ansattes forståelse og i riktig kategorisering av avvik.

4.8.2 Tiltak for å redusere avvik

Den enkelte enhet har jobbet kontinuerlig for å rette opp registrerte avvik. Rådmannen skal gå igjennom rapporteringen samlet hvert kvartal og stille systemspørsmål i tilknytning til disse. Så langt har systemspørsmålene i stor grad vært knyttet til bruk av verktøyet QM+, og det har vært tatt utgangspunkt i noen enkeltsaker.

4.9 IKT-SIKKERHET OG SÅRBARHET

Informasjonssikkerhetsarbeidet i Risør kommune var gjenstand for revisjon i 2012 og det ble avdekket flere mangler. Forvaltningsrapporten ble behandlet i Bystyret 31.1.2013, PS 3/13 Forvaltningsrevisjonsrapport: IKT-sikkerhet og sårbarhet i Risør kommune med følgende vedtak:

Med bakgrunn i at revisjonen har avdekket mangler i kommunens informasjonssikkerhet, bes administrasjonen legge en tidsplan for det videre arbeidet med å bygge opp et fullstendig system for informasjonssikkerhet. Det er viktig at ansvarsforhold er helt klare i dette arbeidet.

Bystyret er kjent med, og er positiv til at det er satt i gang et felleskommunalt prosjekt i DDØ-samarbeidet, som skal utarbeide et kvalitetssystem for informasjonssikkerhet.

Med utgangspunkt i forvaltningsrapporten "IKT-sikkerhet og sårbarhet i Risør kommune" av november 2012 ble det i løpet av 2013 gjennomført et omfattende arbeid innenfor området av Risør kommune, delvis i samarbeid med de andre kommunene i DDØ. Følgende ble gjennomført i 2013:

- Sikkerhetsansvarlig ble oppnevnt av rådmannen
- IKT-sikkerhet ble gjennomgått i Rådmannens ledergruppe

- *Informasjonssikkerhet i Gjerstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli kommune. Felles mål, organisering og prosedyrer* med diverse underdokument ble utarbeidet
- Gjennomgang og revidering av rutiner i QM+
- Det er ikke meldt avvik på IKT-sikkerhet i QM+ utover forvaltningsrevisjonens funn.
- Systemer og registre med personopplysninger er meldt til Datatilsynet og det er laget en fullstendig oversikt med klassifisering av det enkelte system (konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet)
- ROS-analyse for IKT-datasikkerhet ble utarbeidet juni 2013.

Kommunens svar på revisjonsrapporten, diverse dokumentasjon og handlingsplan for videre arbeid legges frem i Kontrollutvalgets møte 27.02.2014.

4.10 HMS-ARBEID

Risør kommune benytter kvalitetssystemet Qm+ til elektronisk presentasjon av alle internkontroll rutiner, håndbøker, instruksjoner og sentrale lovverk. Det benyttes også til rapportering av alle avvik, både innen HMS og tjenestekvalitet.

I juni 2013 ble det nedsatt en egen HMS- gruppe som ledes av kommunalsjef Nils Martin Andersen hvor også hovedverneombud (HVO) har en aktiv rolle. Denne gruppen har hatt fokus på å videreutvikle innholdet i kvalitetssystemet og på økt bruk av systemet ute i organisasjonen.

Som følge av dette har ledelsen fått en langt bedre oversikt over avvikssituasjonen og bedre mulighet for å følge opp avviksbehandlingen.

4.11 ARBEIDSMILJØUTVALGET (AMU)

AMU endret sammensetning i løpet av 2013 ved at politikere igjen ble representert i utvalget. Siden det skal være like antall medlemmer fra arbeidsgiver- og arbeidstaker siden ble både Norsk sykepleierforbund og Delta faste deltakere i AMU, i tillegg til at to representanter fra formannskapet.

Før dette besto AMU av en representant fra Utdanningsforbundet og en fra Fagforbundet, hovedverneombudet, rådmann og to enhetsledere. Personalrådgiver er sekretær i utvalget. Bedriftshelsetjenesten er også til stede på AMU møtene.

Ledervervet veksler mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden, og i 2012 er det hovedverneombudet som har ledet AMU. Det ble holdt fire møter.

Saker som er behandlet i AMU i 2013 er: sykefraværet, budsjett, rapportering om skademeldinger, oppgradering av Sønedeled og Risør barneskoler, arbeidsmiljøet på verkstedet i teknisk enhet, og arbeidsmiljøpris for 2013.

Risør kommunes arbeidsmiljøpris

Risør kommune har innført en arbeidsmiljøpris som skal være en påskjønnelse for systematisk og målrettet innsats for å utvikle og forbedre arbeidsmiljøet. Den deles ut hvert til den avdelingen/gruppen/enkeltpersonen

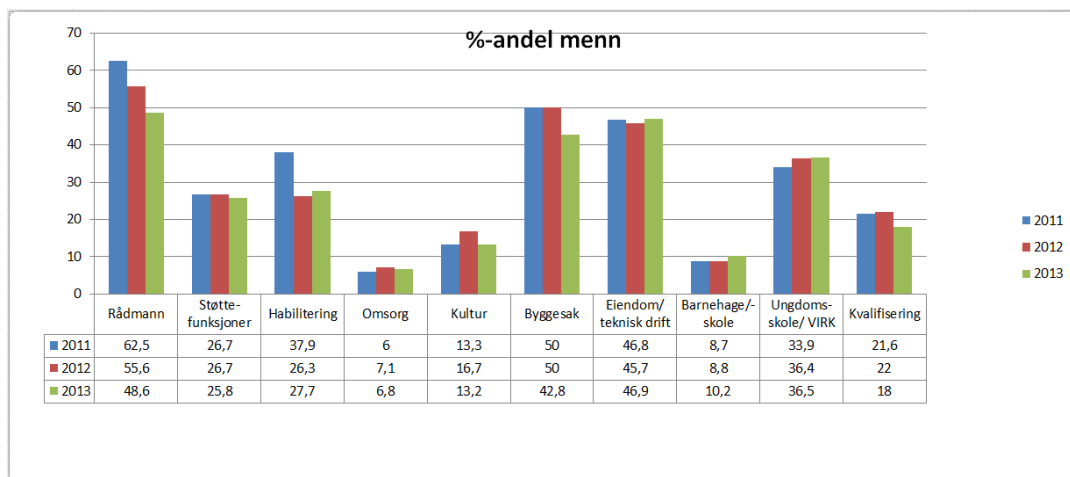
som har gjort en ekstraordinær innsats for å bedre det fysiske og/ eller det psykososiale arbeidsmiljøet i kommunen.

I 2013 ble den tildelt fagansvarlig Bodil Gammelsæter ved enhet for omsorg.

4.12 LIKESTILLING

4.12.1 Kjønnsfordeling på enhetsnivå

Kjønnsfordelingen blant ansatte i kommunen fordelt på de ulike enhetene er som vist under.

Figur 9: Kjønnsfordeling på enhetsnivå

4.12.2 Kjønnsfordeling i forhold til stillingsnivå

Andel kvinner på de ulike stillingsnivåene er slik:

Tabell 2:
Kjønnsfordeling
på stillingsnivå

Kvinneandel i %	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rådmannens ledergruppe	42 %	42 %	54 %	54 %	56 %	58 %
Avdelingsledere	94 %	94 %	81 %	81 %	71 %	68 %
Høyskole	100 %	88 %	72 %	71 %	87 %	85,1 %
Høyskole m. tillegg/master	80 %	85 %	82 %	83 %	84 %	82,9 %
Fagarbeidere	86 %	86 %	83 %	84 %	83 %	80,8 %
Ufaglærte	66 %	71 %	83 %	81 %	81 %	82,6 %
Pedagogisk personale	66 %	71 %	68 %	69 %	73 %	72 %

Det er ingen vesentlige endringer i kvinneandelen fordelt på de ulike stillingsnivåene fra 2012 til 2013, men det er en liten økning andel kvinner i rådmannens ledergruppe samtidig som det er en liten nedgang blant avdelingsledere. I gruppen ufaglært er det også en liten økning av andel kvinner.

4.12.3 Lønnsforskjeller kvinner/menn fordelt på stillingsnivå

I Risør kommune, som i kommunesektoren for øvrig, har vi et minstelønssystem inndelt etter etterspurt kompetansenivå hvor den ansatte lønnplasseres etter en lønnsansiennitetsberegning. Dette er kjønnsnøytrale lønnsfastsettelseskriterier.

Risør kommune har fokus på likelønn, og sammen med organisasjonene er vi opptatt av å ha kjønnsnøytrale kriterier ved de lokale forhandlingene.

4.12.4 Ansatte fordelt på stillingsprosent og kjønn

Figur 10:
Ansatte fordelt på stillingsprosent og kjønn

Det er ikke store endringer i utviklingen i stillingsprosent de siste fire årene. Situasjonen er ganske stabil både for kvinner og menn.

Det er en større andel av mennene som er ansatt i 100 % stilling, enn det er kvinner. Den største andelen kvinner har mellom 100 % og 75 % stilling, og det holder seg ganske stabilt.

Ca. 60 % av kvinnene og ca. 70 % av mennene har 75 % stilling eller mer. Det er adskillig flere kvinner som har mellom 50 % og 75 % stilling enn menn. De minste stillingsprosentene er det flest menn som innehar.

4.12.5 Sykefravær fordelt på kjønn

Tabell 3:
Uttak av seniortiltak fordelt på kjønn

	Menn	Kvinner
2011	3,5 %	7,07 %
2012	4,32 %	8,98 %
2013	5,15 %	8,86 %

Sykefraværet øker mer for menn enn for kvinner fra 2012 til 2013.

Risør kommune følger den samme tendensen som landet for øvrig ved at kvinner har et høyere sykefravær enn menn.

4.12.6 Kjønnsdelt statistikk over uttak av seniortiltak

Tabell 4:
Uttak av seniortiltak fordelt på kjønn

Type tiltak	Menn			Kvinner		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Økt lønn	89,7 %	80 %	67 %	81,8 %	74,3 %	74 %
Fri	10,3 %	20 %	33 %	18,2 %	25,7 %	26 %

Oversikten viser at de fleste seniorenene velger økt lønn. Det er ikke noen vesentlig forskjell mellom menn og kvinner i valg av seniortiltak.

I 2013 var det flere som valgte fridager enn det var i 2012, og økningen er størst blant menn. Det er ikke mulig å se noe mønster i hvorfor man velger det ene fremfor det andre.

4.12.7 Tiltak for bedre likestilling

1. Risør kommune har fortsatt fokus på å redusere uønsket deltid ved å slå sammen stillinger når det er mulig. Det innebærer at stillinger først lyses ut internt.
2. Det vil fortsatt være kjønnsnøytrale kriterier ved lønnsfastsetting og lønnsforhandlinger. Kvinner og menn behandles likt ved lokale lønnsforhandlinger.
3. Ved utlysning av undervisningsstillinger i skolen vil menn bli oppfordret til å søke. Det samme gjelder for ansettelse i barnehagene.
4. Risør kommune har ikke konkludert med tanke på hvilke tiltak som skal iverksettes for å redusere den ufrivillige deltiden. Det er stor usikkerhet om hvor stor den uønskede deltiden egentlig er, og det vurderes om det skal gjennomføres en undersøkelse blant de ansatte for å finne ut av dette før man begynner å diskutere eventuelle tiltak. Risør kommune har ikke noen mangfoldserklæring i utlysningsteksten, og med unntak av utlysning ved skolene og barnehager oppfordres ikke underrepresenterte grupper til å søke. Ved gjennomgang av søkerne legges det imidlertid stor vekt på akkurat dette når kandidater skal innkalles til intervju.
5. Risør kommune tilrettelegger arbeidstiden for blant annet omsorgsoppgaver, nedsatt funksjonsevne og religiøse høytider.

4.13 ETIKK

4.13.1 Verdidokument

Risør kommunes verdidokument er utviklet av de ansatte selv og har følgende kjerneverdier:

- Løsningsorientert
- Trygghet
- Åpenhet
- Likeverd

Rådmannen oppfordrer alle ansatte til å bruke verdidokumentet som utgangspunkt for å utvikle organisasjonskulturen i Risør kommune.

Bruken varierer fra enhet til enhet. Noen har innført egne verdidager for hele enheten med fokus på arbeidsmiljø og trivsel, mens andre tar det frem i allmøter og ledermøter.

Dokumentet har også vist seg å være svært nyttig for å få til god dialog i vanskelige personalsituasjoner.

4.13.2 Etske retningslinjer for ansatte

Risør kommune har i lengre tid jobbet med å utarbeide etiske retningslinjer for ansatte. Disse ble vedtatt i administrasjonsutvalget i april 2012.

4.13.3 Styrevervregisteret

Kommunesektorens organisasjon (KS) mener at kommunen på bakgrunn av sin funksjon og rolle er avhengig av at allmennheten har tillit til at myndighetsutøvelse og produksjon ivaretas på en best mulig måte. En måte å styrke kommunesektorens omdømme på er at det skapes åpenhet knyttet til hvilke roller enkeltpersoner har, slik at mistanke om dobbeltroller unngås. KS har derfor opprettet et web basert styrevervregister (www.styrevervregisteret.no).

Risør kommune har knyttet seg til Styrevervregisteret. Kommunens folkevalgte og administrative ledere kan her registrere sine verv og økonomiske interesser. Registreringen er frivillig for både folkevalgte og administrasjonen. Pr. i dag er det 20 folkevalgte og seks ledere som har registrert seg.

4.13.4 Innkjøp

Risør kommune er med i innkjøpsentralen Offentlig Fellesinnkjøp på Agder (OFA). Samarbeidet er organisert som et interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27, og består av begge fylkeskommunene og 23 av kommunene på Agder samt 10 andre kommunale og statlige enheter. OFA har i sine utfyllende retningslinjer en egen bestemmelse om etisk handel.

4.14 BEREDSKAP

Funksjonen beredskapskoordinator som ligger til Enhet for eiendom og teknisk drift var ubesatt 2. halvår. Rådmannen fulgte opp nødvendige oppgaver i perioden. ROS-analyse av de viktigste hendelsene ble utarbeidet i forbindelse med Kommuneplan 2014-2025, deriblant ROS-analyse om effekten av klimaendringer.

I løpet av 2013 var det flere uønskede hendelser som medførte at hele eller deler av kriseledelsen var involvert:

- Uønskede hendelser ved Fargeskrinet barnehage
- Trafikkulykke med en buss med elever og lærere fra Risør barneskole
- Brudd på vanntilførselen til flere områder over flere dager

Hendelsene førte til omfattende arbeid med og økt fokus i organisasjonen på internkontroll, registrering og behandling av avvik og informasjonsarbeid.

5) Økonomisk resultat – vurderinger og kommentarer

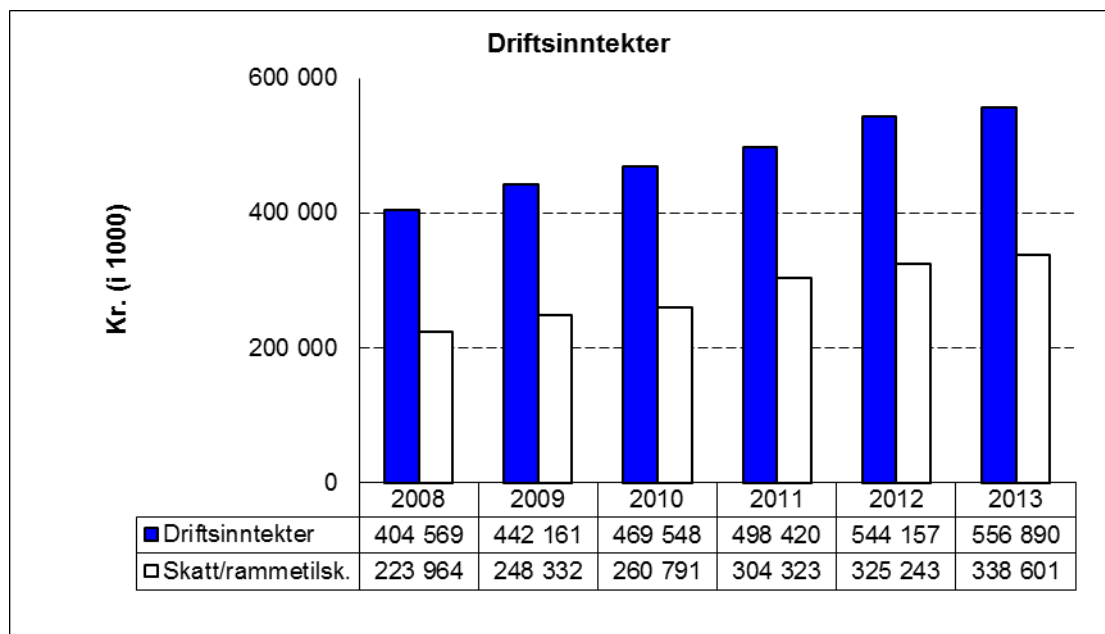
5.1 DRIFTSRESULTAT

5.1.1 Driftsinntekter, driftsutgifter, skatt- og rammetilskudd

Driftsinntekter

Diagrammet under viser utviklingen i kommunens driftsinntekter de siste årene.

Figur 11:
Driftsinntekter i
perioden 2008-2013
(Kilde: Risør
kommunes regnskap)

Som vi ser av diagrammet vokser driftsinntektene gradvis og relativt jevnt. Kommunens hovedinntektskilder er;

- Skatter
- Rammetilskudd fra staten
- Andre inntekter som brukerbetaling (spesielt innenfor VAR og pleie/omsorg), refusjoner og tilskudd

Veksten i driftsinntekter fra 2012 til 2013 er på ca. 12,7 mill. eller 2,34 % som er lavt ift tidligere år. En av årsakene til lavere vekst enn tidligere år skyldes en omlegging i hvilken konto premieavvik bokføres på. Tidligere år er premieavvik-inntekten ført på konto 17700 refusjon private og kommet med blant inntektene, mens det i 2013 er bokført på konto 10990 pensjonsutgifter årsoppgjør og kommer til fradrag på lønnskostnadene. Dette får et utslag på ca. 3,4 % til sammenligning mot tidligere år, hvor veksten ville blitt ca. 5,75 %.

Veksten i skatteinntektene ble på ca. 5,84 %, som er noe lavere enn vi la til grunn i prognosene etter 2 tertial. Skatteveksten lå an til en økning på ca. 7 % gjennom store deler av året, men falt vesentlig i siste termin.

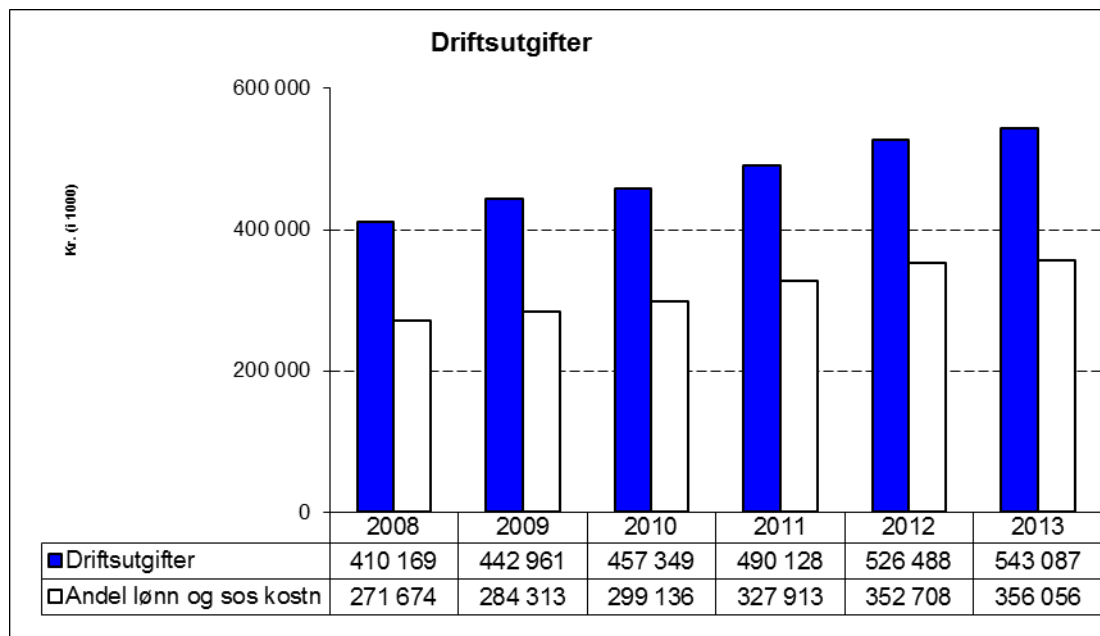
Veksten i rammetilskuddet ble på ca. 3 %, som forventet i budsjettet. Veksten som lå til grunn i rammetilskuddet var så lav at vi falt inn under INtektsGARati-ordningen, og fikk tilført ca. 2,75 mill derfra. Hovedårsaken til dette er den demografiske utviklingen i kommunen sammenlignet med resten av landet.

De øvrige inntekter/refusjoner har hatt en negativ vekst på ca. 0,29 % fra 2012-2013 når vi hensyntar korrigeringen med bokføringen av premieavviket. Om vi korrigerer 2012 inntektene med bokført premieavvik vil veksten være ca. 8,4 %. Økningen her skyldes i hovedsak økte refusjonsinntekter til sykepenger, refusjon ressurskrevende tjenester og enslige mindreårige, samt tilskudd knyttet til flyktninger og øremerkede tilskudd.

Driftsutgifter

Diagrammet under viser utviklingen i kommunens driftsutgifter de siste årene.

Figur 12:
Driftsutgifter i
perioden 2008-2013
(Kilde: Risør
kommunes
regnskap)

Kommunens driftsutgifter består av;

- Lønn og sosiale utgifter utgjør 65,56 % av totale driftsutgifter. (nedgang på ca. 0,77 %)
- Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal produksjon utgjør 10,98 % av driftsutgiftene. (reduksjon på ca. 0,15 %)
- Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal produksjon utgjør 12,44 % av driftsutgiftene. (økning på ca. 1,84 %)

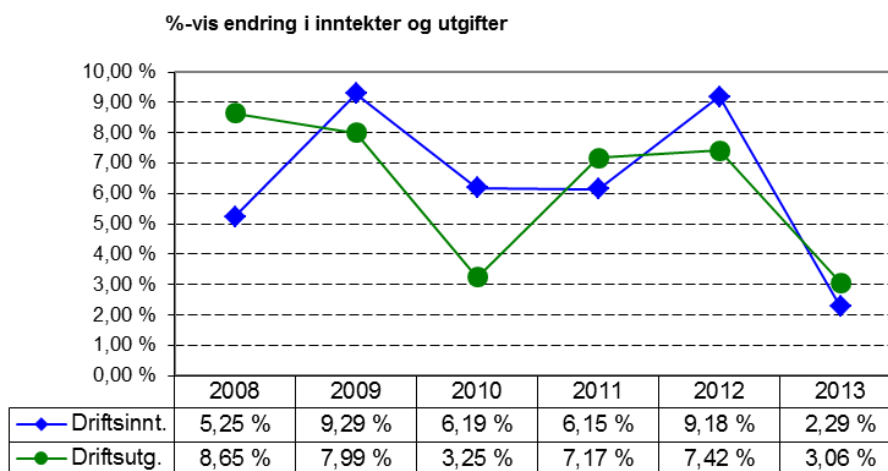
Veksten i driftsutgiftene fra 2012 til 2013 er på ca. 16,6 mill. eller ca. 3,15 %, hvorav lønn inkludert sosiale kostnader, herunder pensjonskostnader, utgjør ca. 3,35 mill. Lønnskostnaden og endringen i totale driftsutgifter blir direkte påvirket av endringen av bokføringen av premieavviket som nevnt overfor.

Korrigerte 2012 tall vil dermed bli en vekst i driftsutgifter på ca. 34,15 mill tilsvarende 6,71 %, og økningen i lønnskostnader ville

utgjøre ca. 20,9 mill eller ca. 6,23 %. Av denne økningen utgjør pensjonskostnadene ca. 6,82 mill inkludert aga.

Ut over lønnsområdet er det lite kostnadsvekst utover en økning i kjøp som erstatter egen produksjon på ca. 11,7 mill som i stor grad er knyttet til tilskudd til private barnehager med ca. 6,9 mill. Denne økningen inneholder også feilen i avregningen for 2012 på ca. 3,4 mill, som igjen eliminerer den reelle økning om man hadde fått kostnaden på korrekt driftsår.

Figur 13:
Driftsutgifter i
perioden 2008-2013
(Kilde: Risør
kommunes
regnskap)

Som vi kan se av tabellen har endringene i driftsinntektene prosentvis falt noe mer enn driftskostnadene fra 2012 til 2013. I denne veksten ligger en økning i mva-kompensasjonen som tilbakeføres til investeringsregnskapet på ca. 4,9 mill, og bortfall av premieavvik-inntekten nevnt tidligere. Dette medfører at endringene i utgifter og inntekter blir noe misvisende dette årsskifte. Om vi korrigerer for premieavvik-inntekten i 2013 ville inntekten vokst med 5,22 % og utgiftene vokst med 6,07 % og vist en mer normal vekst.

Det er viktig å merke seg av vekst i inntekter og utgifter ofte er et resultat av refusjons- og tilskuddsordninger som blåser opp driftsnivåene. Eksempelvis mva-kompensasjonsordningen som i 2013 har gitt en inntekt på ca. 15,6 mill, men hvor 13,6 av disse er tilbakeført til investeringsregnskapet under finanstransaksjoner og dermed påvirker driftsinntekten uten å slå inn på driftskostnadene.

Likeledes vil bruk av driftsfond, herunder også disposisjonsfond, i driften blåse opp driftsutgiftene uten å påvirke driftsinntektene.

Utvikling i Skatt og rammetilskudd

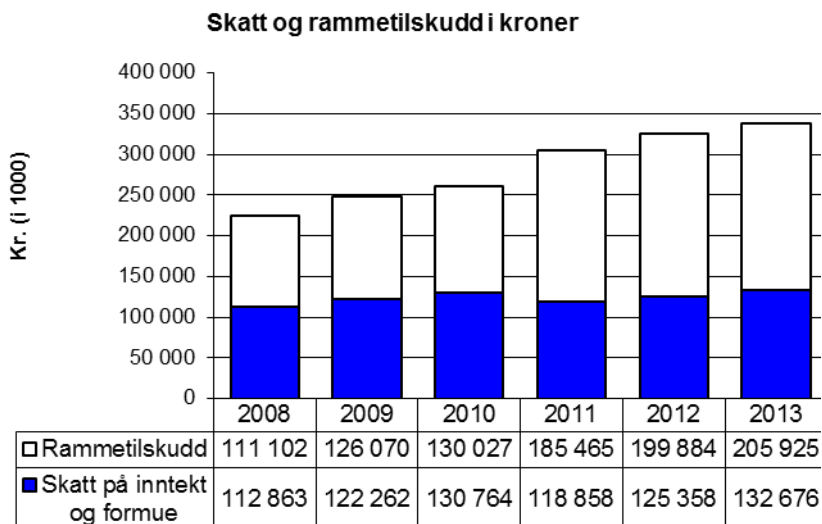
Skatt og rammetilskudd er kommunens viktigste inntektskilder. Rammetilskuddet avhenger i stor grad av innbyggertall og aldersfordeling i befolkningen. I og med at Risør kommune er en minsteinntektskommune, er skatteinntektene mer avhengig av skatteinngang på landsbasis enn skatteinngang i kommunen.

Diagrammet under viser utviklingen i skatt og rammetilskudd de siste årene.

Figur 14:

Skatt og rammetilskudd i kroner i perioden 2008-2013

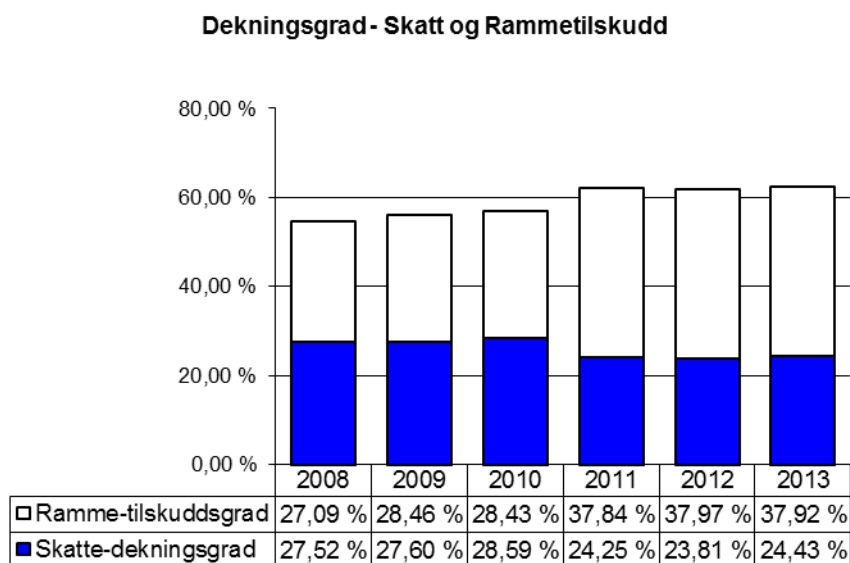
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

Figur 15:

Dekningsgrad Skatt og rammetilskudd i perioden 2008-2013

(Kilde: Risør kommunes regnskap)

Det øverste diagrammet til viser utvikling i skatt og rammetilskudd i kroner. Vi ser at fra 2012 til 2013 har inntektene fra skatt og rammetilskudd samlet økt med ca. 4,1 %. Skatteinntekten øker mest med ca. 7,3 mill (5,84 %), mens rammetilskuddet øker med ca. 6 mill. (3 %) fra 2012.

Den nederste tabellen viser skatt og rammetilskuddets dekningsgrad, som tilsvarer den andel av driftsutgiftene som dekkes av skatt og rammetilskudd. Denne er på ca. 62,35 % for 2013, mot ca. 61,78 % i 2012 og viser en stabil dekningsgrad som følge av at det ikke har vært noen særskilte innlemminger fra 2012 til 2013.

5.1.2 Vesentlige poster gjennom budsjettåret

I 2013 har noen få, men vesentlige, poster endret seg mye i løpet av året eller vært knyttet usikkerhet til. Det har vært forsøkt å gjøre tilpasninger til endrede ramme-betingelser gjennom året, men man har ikke klart å utligne alle uforutsette endringer.

Under er noen av de største vesentlige postene oppsummert.

Ressurskrevende tjenester

Risør kommune har et høyt antall ressurskrevende personer som medfører at vi får store refusjoner fra stat etter at året er omme. Refusjonskravet er på grunnlag av de faktiske lønnskostnader Risør kommune har hatt på å utføre tjenestene for disse brukerne. Det var budsjettert med kr.20 mill. i refusjon, men rådmannen har varslet gjennom året at prognosene etter 2 tertial ble noe høyere uten at det ble foretatt budsjett-regulering. Det ble i forslag til statsbudsjettet lagt inn en reduksjon i refusjonsordningen gjennom en økning av egenandelen fra 20 % til 22,5 % som skapte stor usikkerhet om refusjonsinntekten som da ville reduseres med ca. 800'. Ved årsoppgjøret ble det beregnet et krav på ca. 22,96 mill. som er tatt til inntekt i 2013. Endringen i refusjonsordningen ble ikke vedtatt i desember for 2013, men skaper en usikkerhet knyttet til evt omlegginger i ordningen for kommende år.

Skatt på inntekt og formue

Skatteinngangen på landsbasis hadde en vekst på ca. 5,7 %, og i Risør på ca. 5,8 % i 2013. Til tross for at kommunen oppnår samme vekst i skatteinntektene som gjennomsnittet i landet, svikter kommune ca. 1,5 mill på inntektsutjevningen som følge av at vi økte forventet skattevekst i 2 tertial med ca. 833'.

Tilskudd til private barnehager

Endringer i fordelingen av barn i private og kommunale barnehager og fordeling mellom store og små barn er vanskelig å forutsi i budsjettprosessen. For 2014 ble det budsjettert med 24 mill i tilskudd til private barnehager, mens den endelige utgiften etter avregning ble på ca. 25 mill. I tillegg ble det avdekket feil i beregningsmodellen for avregningen av 2012, som medførte at vi måtte korrigere denne fra en fordring på 603' til en gjeld på 2,86 mill, totalt kostnadseffekt for 2013 ca. 3,47 mill.

I tillegg til tilskuddet til private barnehager i egen kommune, må vi dekke kostnader nabokommuner har med barn fra Risør i deres barnehager, og andre veien. Nettoeffekten av disse utgjorde ca. 427' i 2013.

Finanspostene

Som følge av høyere snittlikviditet gjennom året ble renteinntektene bedre enn budsjettert. Totalt endte renteinntektene på ca. 2,2 mill., og ca. 542' bedre enn budsjett.

Lånerentene holdt seg lave gjennom året som forventet og endte opp med et avvik på kun ca. 13' ved årets slutt, med en kostnad på ca. 16,7 mill.

Grunnlaget for de kalkulatoriske renter fra VAR-området holdt seg lave gjennom 1 og 2 tertial men tok seg opp i siste tertial slik at vi traff ganske bra ved årets slutt med et avvik på ca. 49' i positiv favør.

Det er alltid en viss usikkerhet knyttet til resultatene i Agder Energi.

Rådmannen har lagt til grunn en «handlingsregel» på utbytteinntekten for å skape en forutsigbarhet i denne. Det budsjetteres med et utbyttegrunnlag på 700 mill fra selskapet som gir kommunen et utbytte på ca. 7,25 mill, og evt avvik fra dette dekkes av/avsettes til disposisjonsfond. Utbytte for 2012 som

er inntektsført i 2013 utgjorde ca. 7,22 mill og treffer bra i forhold til budsjett.

Mva. kompensasjon på investeringer

Det ble i 2013 budsjettert med 5 mill i mva.-kompensasjonsinntekter som følge av investeringsbudsjettet. Av disse inntektene var det budsjettert med en tilbakeføring til investeringsregnskapet på 4 mill. som følge av omlegging i kompensasjonsordningen gjeldende fra 2010 (minimum 80 % overføring). Kompensasjonsinntekten og påfølgende overføringskostnad ble vesentlig høyere når vi rebudsjetterte investeringer over fra 2012 inn i 2013 uten at det ble foretatt budsjettregulering på mva-kompensasjonen.

Kompensasjonsinntekten fra investeringene endte opp med ca. 15,6 mill, og tilbakeføringen til investeringsregnskapet på ca. 13,59 mill tilsvarende ca. 87 %. Årsaken til at det er overført mer enn pålagte 80 % skyldes tidligere vedtak om at all kompensasjonsinntekt knyttet til investeringen på Sønedeled skole skal tilbakeføres til prosjektet.

Pensjonskostnaden/Premieavviket

Premieavvik-inntekten ble ved budsjett anslått til ca. 12,3 mill. Endelig aktuar ved årsslutt viste enda større premieavvik og inntektsføringen ble ytterligere ca. 4 mill. høyere enn budsjett. Totalt ble det inntektsført ca. 16,35 mill inkludert arbeidsgiveravgift.

Det amortiserte premieavviket (utgiftsføringen) ble i 2 tertial budsjettert med 4,2 mill, og endte opp ved årsslutt på ca. 4,5 mill inkludert arbeidsgiveravgift.

Disposisjonsfondsavsetninger

Det ble opprinnelig budsjettert med ca. 4,7 mill i bruk av disposisjonsfond i driften i 2013. Skolene ble styrket med ca. 1,6 mill, parkering ca. 550', Skanning av byggesaksarkivet ca. 1,6 mill, kommuneplanen ca. 800' var de vesentligste postene.

Ved årsslutt er det brukt ca. 4,05 mill, hvor det er redusert bruk til skanning av byggesaksarkivet som er hovedposten som er redusert. Det ble forbrukt ca. 494' i 2013, og det er forventet at resten skal gå ut i 2014.

Disposisjonsfondet ble styrket med ca. 6,1 mill fra resultatet i 2012 og har dermed hatt en netto økning i 2013 på ca. 2,07 mill.

Driftsresultat

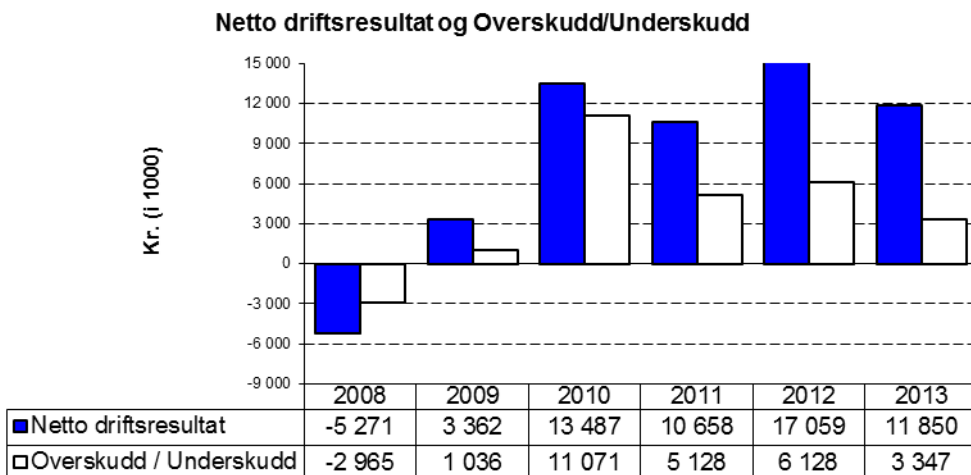
Årsregnskapet for Risør kommune i 2013 viser et overskudd på kr. 3.347.344.

Inkludert i dette resultatet ligger også kostnaden for avregningen av tilskuddet til private barnehager for 2012 med ca. 3,4 mill. Resultatet skulle dermed vært tilsvarende høyere, totalt 6,8 mill, for 2013 isolert.

Figur 16:

Netto driftsresultat og overskudd/underskudd i perioden 2008-2013

(Kilde: Risør kommunes regnskap)

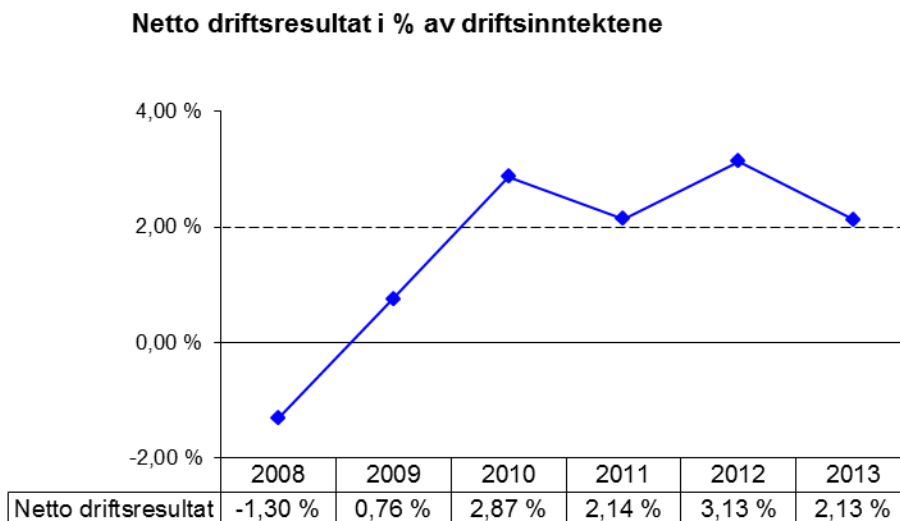

Netto driftsresultat viser resultatet av kommunens ordinære, løpende drift og evnen til å dekke renter og avdrag. I 2013 viser dette et mindreforbruk ifht budsjett på kr.11,85 mill som er ca. 5,2 mill dårligere enn 2012. Om avregningen av barnehagetilskuddet hadde kommet på rett år ville resultatene vært hhv 13,6 mill og 15,2 mill – altså positiv utvikling.

Figur 17:

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene i perioden 2008-2013

(Kilde: Risør kommunes regnskap)

Økonomiske anbefalinger sier at netto driftsresultat i % av driftsinntektene bør være ca. 3 % for å sikre en forsvarlig formuesforvaltning. Tabellen over viser utvikling i dette % tallet for Risør kommune i perioden 2008-2013. Netto driftsresultat i % av driftsinntektene for 2013 er 2,13 % og er et akseptabelt nivå. Det er viktig å igjen bemerke at dette er et kunstig godt resultat som følge av blant annet omleggingen av mva-kompensasjonssystemet. I disse frie inntektene ligger det ca. 15,6 mill. i mva. kompensasjon fra investeringer. Av disse er ca. 13,6 mill. tilbakeført til investeringsprosjektene ved årsslutt som følge av omleggingen (80 %) og vedtak på enkeltprosjekter om tilbakeføring av kompensasjonssinntektene (100 %). Dette innebærer at vi i realiteten kan redusere de frie inntektene med det som er tilbakeført og nedjustere netto driftsresultatet tilsvarende overføringen på ca. 13,6 mill. Dette ville gitt et netto driftsresultat på ca. -0,32 %.

Tilsvarende øvelse for 2012 gir et justert netto driftsresultat på 1,40 %.

Til tross av dette kan vi se at Risør kommune ligger greit an ift sammenlignbare kommuner, men vi vet ikke noe om hvor stor andel mva-kompensasjon de har med i sine resultater.

Tabell 5

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter sammenlignet med andre.

(Kilde: KOSTRA)

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter						
År	Risør	Tv.strand	Kragerø	Aust Agder	Kostragr.11	Land u/Oslo
2013	2,10 %	0,90 %	2,90 %	2,60 %	1,80 %	2,40 %
2012	3,10 %	0,40 %	1,80 %	1,20 %	2,00 %	2,60 %
2011	2,10 %	-0,80 %	-2,80 %	0,90 %	1,50 %	1,80 %

Det er også viktig å bemerke at Risør kommune hvert år inntektsfører et betydelig beløp i premieavvik-inntekt. I 2013 er det inntektsført ca. 16,3 mill inkludert arbeidsgiveravgift, og utgiftsført amortisert premieavvik på ca. 4,5 mill, som gir oss en netto inntekt på premieavvik på ca. 11,8 mill. Dette er inntekter som tas i året som avviket oppstår og som utgiftsføres igjen over 15 og 10 år fremover. Dette innebærer at Risør kommune «skyver» foran seg utgifter knyttet til dette premieavviket som for hvert år øker. Ved utgangen av 2013 er det akkumulerte premieavviket på ca. 55,7 mill inkludert arbeidsgiveravgift (ref. note 2 i regnskapet). Det er en diskusjon på nasjonalt plan i kommunesektoren om hva som skal skje fremover med denne utfordringen. Det er en vesentlig utfordring for kommune som er berørt av dette, og Risør må uavhengig av hva som skjer på nasjonalt nivå gjøre tiltak for å gjøre oss uavhengige av denne «diksom-inntekten».

Nedenstående tabell er et forsøk på å skru om netto driftsresultat fra det som vises offisielt til et mer «virkelig» resultat.

	2013	2012	2011
Sum driftsinntekter	-556 889	-544 157	-498 420
Nto driftsresultat	-11 850	-17 059	-10 658
Nto driftsresultat i % av driftsinntekter	2,13 %	3,13 %	2,14 %
Premieavvik inkl. aga	16 352	16 813	10 689
Overføring inv.regnskap (mva)	13 610	9 478	1 769
Nto bruk av fond (eksl disp fond)	1 056	-4 109	-4 877
Bruk av disp fond	4 052	2 657	1 459
Korrigert nto driftsresultat	23 220	7 780	-1 618
Korrigert nto driftsresultat i %	-4,17 %	-1,43 %	0,32 %

Vi tar her utgangspunkt i regnskapets netto driftsresultat, og korrigerer for elementer som ikke kommer korrekt til uttrykk i regnskapsrapportene.

- Premieavviket ligger inne i driftsresultatet uten at det har noe direkte med driften av kommunen å gjøre, og trekkes dermed ut.
- Overføringen av mva-kompensasjon tas inn i resultatet som følge av at mva-kompensasjonsinntekten ligger inn i resultatet, mens overføringen ligger utenfor.
- Netto bruk av bundne driftsfond tas inn i resultatet, da bruk av bundne fond som hovedregel går til dekning av en kostnad som ligger i resultatet, og tilsvarende avsetning til bundne fond som følge av en inntekt uten motpost i resultatet.
- Bruk av disposisjonsfond legges inn i resultatet av samme årsaker som nevnt over. (utgiftene er med i resultatet, men finansieres av inntekter utenfor)

Dersom vi videre korrigerer for forskyvningen av kostnaden knyttet til avregningen av private barnehager for 2012 vil resultatene i 2013 og 2012 bli hhv -3,55 % og -2,07 %.

Konklusjonen er dermed at selv om vi lander på rett side av budsjettbalansen er ikke det nødvendigvis et uttrykk for en god drift. Ved å bearbeide tallene kan man se at det er fort å la seg lede til å tro at alt er som det skal til tross for at virkeligheten er en annen.

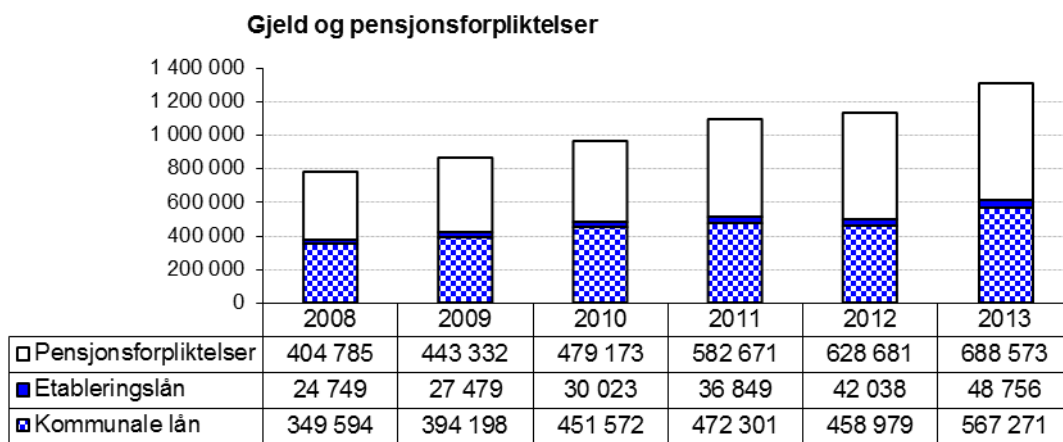
5.2 RENTER, GJELD OG PENSJONSFORPLIKTELSE

5.2.1 Gjeld og pensjonsforpliktelser

Kommunens totale gjeldsforpliktelser pr. 31/12-2013 er kr.1,3 mrd. Av dette utgjør pensjonsforpliktelsene ca. 52,8 %, tilsvarende ca. 688,6 mill. Kommunens utestående gjeld er ca. 616 mill, hvorav ca. 48,7 mill er etableringslån som kommunen videreformidler for Husbanken.

Grafen under viser utviklingen i disse størrelsene i perioden 2008-2013.

Figur 18:
Gjeld og pensjonsforpliktelser i perioden 2008-2013
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

Som grafen viser har den kommunale lånegjelden steget jevnt i perioden. Fra 2012 til 2013 økte kommunens gjeldsforpliktelser med ca. 174,9 mill, eller 15,48 %.

Økningen består av en økning i pensjonsforpliktelsene på ca. 59,9 mill (9,53 %), mens den kommunale lånegjelden er økt med ca. 108 mill som følge de store investeringene som har blitt gjennomført i 2013. Det er betalt avdrag på ca. 15,7 mill på gjelden i 2013.

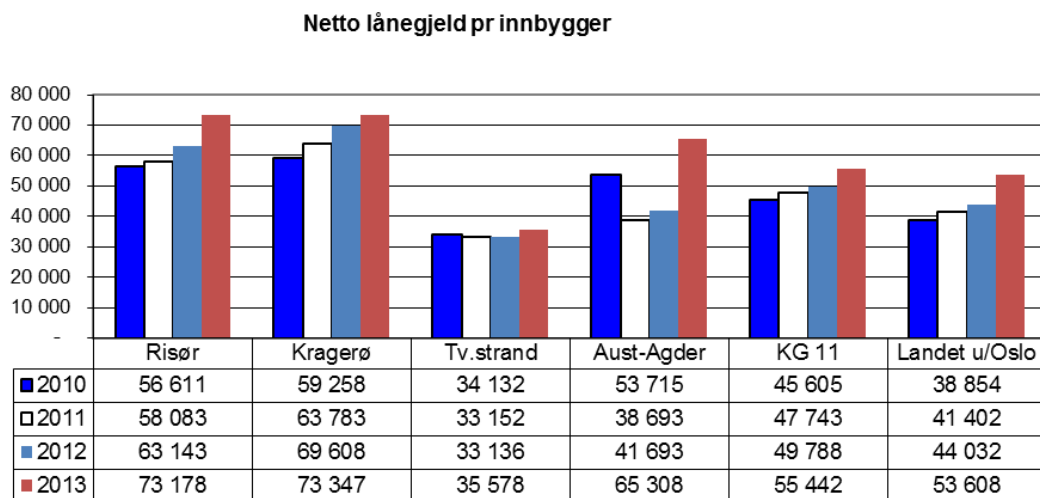
Kommunen har tatt opp to lån i 2013 på hhv 65 mill og 59 mill, totalt 124 mill i Kommunalbanken med 30 års avdragstid. I tillegg er det tatt opp 10 mill i lån fra Husbanken til videreformidling ved Startlån.

Ved årsslutt gjenstår det ca. 65,2 mill i ubrukte lånemidler fra årets låneopptak.

5.2.2 Netto lånegjeld pr. innbygger

Figur 19:
Netto lånegjeld pr.
innbygger
(Kilde: KOSTRA)

Kommunens gjeld øker jevnt, både totalt og pr. innbygger i periodene.

Netto lånegjeld viser summen av kommunens lån, fratrukket kommunale utlån og ubrukte lånemidler, og dividert med antall innbyggere 31/12. Risør kommune har økt andelen ubrukte lånemidler som følge av at vi ikke fikk nedkvittert ubrukte lån før årsskifte. Netto lånegjeld i Risør har økt med ca. 15,89 % fra 2012 til 2013, mens kommunegruppe 11 og Aust-Agder har økt med hhv 11,36 % og 56,64 % i samme periode.

En økning i folketallet i kommunen slår positivt ut på resultatet i statistikken. Risør kommune har hatt en økning på 51 personer fra 2012 til 2013 som gir ca. 545 kr mindre i gjeld pr innbygger om man ser bort fra øvrige faktorer.

Man må også vite litt om hvor en kommune er i investeringsforløpet sitt for å klassifisere hvor man er på skalaen. En kommune med høy gjeld pr innbygger vil ofte ligge lenger frem i investeringsprosessen enn en med lav gjeld pr innbygger, samt at flere kommuner har skilt ut eiendommer i egne selskaper hvor gjelden tas opp «utenfor» kommunen, eller leier eiendommer, og gir feilkilder i statistikkene.

Man må også se på den enkelte kommunes inntekter og derved evne til å betjene en høy gjeld. Risør kommune har både eiendomsskatt og utbytteinntekter fra Agder Energi, og kan derfor bære en høyere lånegjeld enn en kommune som ikke har begge eller bare den ene av disse inntektene.

Det er følgelig vanskelig å sammenligne størrelsen på lånegjelden uten samtidig å vite noe om disse elementene.

5.2.3 Långivere og renter

Kommunens gjeldsportefølje er forvaltet i henhold til vedtatt finansreglement.

Tabellen nedenfor viser sammensetning og spesifisering av kommunens låne-portefølje. Lån knyttet til videreformidling av startlån fra husbanken er holdt utenfor.

Tabell 6:
Oversikt over
kommunens
lånportefølje
(Kilde: Risør
kommunes
regnskap)

Lånegiver	Type lån	Lån IB	Lån 30/04	Lån 31/08	Lån 31/12	Utløpstidspkt
Nordea	Sertifikat	100 000	100 000	100 000	100 000	nov. 13
Nordea	Sertifikat	41 584	40 873	40 518	39 806	des. 18
Kommunalbanken	Serialån - NBR	115 032	113 893	112 754	110 476	sep. 39
Kommunalbanken	Serialån - Pt	182 865	181 156	179 447	176 029	feb. 38
Kommunalbanken	Serialån - NBR	0	65 000	64 459	63 917	apr. 43
Kommunalbanken	Serialån - NBR	0	0	0	59 000	nov. 43
KLP-Kommunekreditt	Serialån - Pt	15 376	14 843	14 843	12 860	sep. 33
Husbanken	Serialån - Pt	1 719	1 684	1 684	1 650	mai. 32
Husbanken	Serialån - fastrente	3 252	3 104	2 926	2 956	aug. 23
Husbanken	Serialån - fastrente	293	284	272	274	aug. 26
Husbanken	Serialån - fastrente	14	12	10	10	feb. 16
Sum langsiktig Gjeld		460 135	520 849	516 913	566 978	

Rentebytteavtaler	Avtalebetingelser	Avtalebeløp	Utløpstidspkt
Nordea Swap	Fast til flytende 4,81	100 000	nov.18 * forlenget til fra 2013-2018
DnB NOR SWAP	Fast til flytende 4,10	100 000	mar.17
Nordea Swap	Fast til flytende 3,26	39 806	des.18
Nordea Swap	Fast til flytende 3,47	56 185	mar.21
Sum rentebytteavtaler		295 991	

Vekting Flytende/fast inkl.rentebytteavtaler		
Fast	kr 299 231	52,78 %
Flytende	kr 267 747	47,22 %
Antall løpende enkeltlån	11 stk	
Største enkeltlån	kr 176 029	31 % * som følge av sammenslåing av mange mindre lån
Gjennomsnittrente		3,25 %
Rentesårbarhet +1%	kr 2 677	* Dersom renten går opp 1% øker kostnaden
Durasjon	2,38	* vektet resttid rentebinding

Risør kommune har i 2013 lånt 124 mill til investeringer. Kommunen har tatt også opp 10 mill. i lån til videreformidling av Startlån/Etableringslån.

Som en konsekvens av lånesammenslåingen i 2011 har vi et avvik mot finansreglementets pkt.7.6 bokstav a. om størrelsen på enkeltlån, som sier at et lån ikke skal være større en 30 % av porteføljen. Kommunens største enkeltlån er på 31 %, og anses til å være et uvesentlig avvik.

Ved årsslutt fordeler lånporteføljen seg på ca. 53 % bundet og ca. 47 % flytende renter. Gjennomsnittlig rentebindingstid (durasjon) er 2,38 som sikrer forutsigbarhet i rentekostnadene, og reduserer renteeksponeringen i porteføljen.

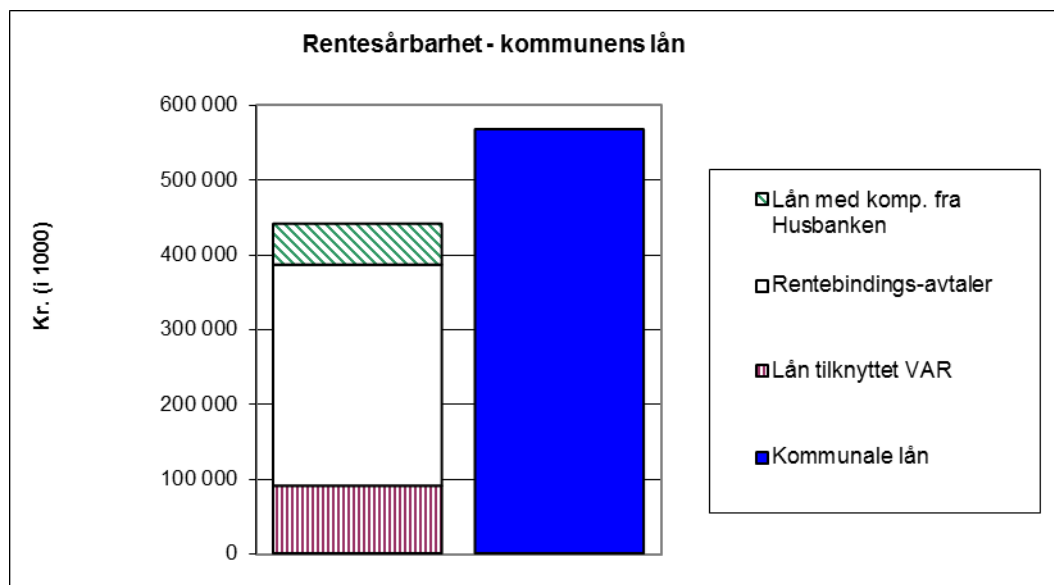
Ved å sikre porteføljen i så stor grad reduseres rentesårbarheten, og som tabellen viser vil en renteøkning på 1 % gi utslag i ca. 2,6 mill. i økte rentekostnader på årsbasis.

En enkel gjennomsnittsberegning basert på lånporteføljen vist i tabellen over, og betalte renter 2013, viser at Risør kommune har hatt en gjennomsnittlig rente på ca. 3,25 % i 2013.

Gjennomsnittlig rente på porteføljen ved årsslutt er på ca. 3,35 %.

Kommunens sårbarhet for renteendringer er avhengig av i hvilken grad lånene er sikret ved rentebindingssavtaler, om vi mottar rentekompensasjon fra Husbanken, og om lånet er brukt til investeringer i VAR sektoren. Grafen under viser hvordan Risør kommune er sikret på disse punktene.

Figur 20:
Rentesårbarhet på kommunens lån 2013
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

Søylen til vestre viser ”sikringsmekanismene”, mens søylen til høyre viser den totale kommunale lånegjelden. Lånegjelden er knyttet opp i ulike sikringsmekanismer;

- Ca. 89,92 millioner er lån tilknyttet VAR sektoren
- Ca. 295,99 millioner er sikret ved rentebindingsavtaler
- Ca. 55,09 millioner er lån med rentekompensasjon fra Husbanken

Dette innebærer at hovedparten av alle kommunens lån (77,74 %) er tilknyttet en sikringsmekanisme som reduserer Risør kommunes sårbarhet overfor rentesvingninger.

5.2.4 Nøkkeltall

Basert på forslag fra telemarkforskning har vi satt opp en oversikt over nøkkeltall for kommunens økonomiske oversikt for å følge utviklingen og bruke som målindikatorer i driften.

Tabell 7: Nøkkeltall for kommunens økonomi (Kilde; Risør kommunes regnskap 2010-2013)

Nøkkeltall/Indikator	Hva viser den	2010	2011	2012	2013	Anbefalt nivå
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	løpende inntekter etter at løpende utgifter er trukket fra	2,87 %	2,14 %	3,14 %	2,13 %	Min. 3-5 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	Hvor mye av kommunens gjeld som skal betjenes av driftsinntekter	82,84 %	80,40 %	79,46 %	90,66 %	Maks 50-60 %
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	Hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift	0,08 %	2,08 %	2,36 %	2,67 %	Min. 5-10 %
Netto finansutgifter i % av driftsinntekter	Hvor stor andel av driftsinntektene som brukes på å betjene langsiktig gjeld	3,67 %	3,71 %	3,95 %	4,29 %	Maks 2-3 %

Som vi ser går utviklingen i negativ retning på 3 av 4 indikatorer, mens disposisjonsfondsandelen fortsetter i positiv utvikling.

Vi bruker større andel av driftsinntektene våre på finansposter hvert år som følge av investeringsaktiviteten i kommunen.

Gjelden vår vokser av samme årsak også betydelig som følge av et år med vesentlige investeringer innenfor skole og kultur.

Denne veksten i disse 2 indikatorene var forventet som følge av budsjetterte investeringer, men rådmannen forventer en reduksjon i årene fremover dersom investeringsnivået kan holdes på et moderat plan i henhold til handlingsreglene for lånegjelden.

Vi ser en svekkelse av netto driftsresultat som også er kommentert ifm resultatet. Som følge av forskyvningen av utgiften til avregning av tilskudd til private barnehager, vil i realiteten % - tallet for 2012 svekkes og 2013 styrkes til hhv 2,5 % og 2,75 %.

Dersom hele årsresultatet for 2013 blir avsatt til disposisjonsfond, vil vi fortsette på veien for å oppnå et viktig mål om å ha en solid buffer til utfordringene vi vet kommer i overskuelig fremtid. % - tallet ville da økt til 3,28.

5.3 UTLÅN

Kommunen har følgende utlån registrert i sin balanse:

Tabell 8
Utlån fra kommunen
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

Låntaker	Gjenstående lånebeløp	Låneavtale
Tjenna Barnehage Lånet ble i sin tid gitt til utbedring av barnehagens lokaler	35 000,-	Barnehagen betaler avdrag til kommunen med kr. 10 000,- pr. år
Risør Akvarium Lån til oppgradering av akvariet	400 000,-	Lånet er gitt rente og avdragsfritt i 10 år (tom. 2015)
Etableringslån - gitt i regi av Husbanken	44 431 655,-	Består av mange dellån.
Sosiale utlån Lån til sosialklienter som gis av sosialkontoret	498 536,-	Består av mange dellån.
Risør kirkelige fellesråd Lån til dekning av tidligere års merforbruk	555 000,-	Lånet er gitt rente og avdragsfritt i 3 år til 1/7-2014, deretter med 10 års avdragstid.

5.4 ARBEIDSKAPITAL OG LIKVIDITET

5.4.1 Arbeidskapital

Arbeidskapital er forholdet mellom kommunens kortsiktige gjeld og summen av omløpsmidler (bankinnskudd/kasse og kortsiktige fordringer).

Tabell 9
Arbeidskapital
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld	Arbeidskapital
Inngående balanse 1/1	208 270 332	-73 067 636	135 202 696
Utgående balanse 31/12	235 604 656	-72 515 051	163 089 605
Endring i arbeidskapital	27 334 324	552 585	27 886 909
Endring i regnskapsprinsipp			0
Endring i arbeidskapital			27 886 909

Risør kommunes arbeidskapital er økt med ca. 27,9 mill. fra 2012 til 2013 som hovedsakelig kommer av at vi har fått en økning i ubrukte lånemidler som følge av for høyt låneopptak i forhold til investeringsaktiviteten. Dette tilsier at Risør kommunes betalingsevne/solvens er bedret mot samme tid i fjor, og at vi har midler til å dekke våre kortsiktige forpliktelser.

Dersom vi tar samme skjema og korrigerer dette for elementer som burde vært holdt utenfor i denne beregningen kan vi se situasjonen som følger:

	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld	Arbeidskapital
Inngående balanse 1/1	208 270 332	-73 067 636	135 202 696
Korr for Premieavik	-43 895 636	0	-43 895 636
Korr for Ubrukte lånemidl	-30 399 209	0	-30 399 209
Korrigert IB	133 975 487	-73 067 636	60 907 851
Utgående balanse 31/12	235 604 656	-72 515 051	163 089 605
Korr for Premieavik	-55 718 034		-55 718 034
Korr for Ubrukte lånemidl	-65 250 474		-65 250 474
Korrigert UB	114 636 148	-72 515 051	42 121 097
Endring i arbeidskapital	-19 339 339	552 585	-18 786 754
Endring i regnskapsprinsipp			0
Endring i arbeidskapital			-18 786 754

Vi ser da at endringen i arbeidskapitalen snur fra en positiv utvikling til en negativ utvikling, og kan se at betalingsevnene tvert imot har svekket seg gjennom året. Rådmannen må følgelig følge med på utviklingen av arbeidskapitalen for å unngå å havne i en situasjon hvor man betaler gjeld med «lånte penger» i årene som kommer.

5.4.2 Likviditet

Kommunens likviditet har vært god gjennom hele året.

Tabellen viser utvikling i kontant/bank beholdning, ubrukte lånemidler og bundne fond i 2013.

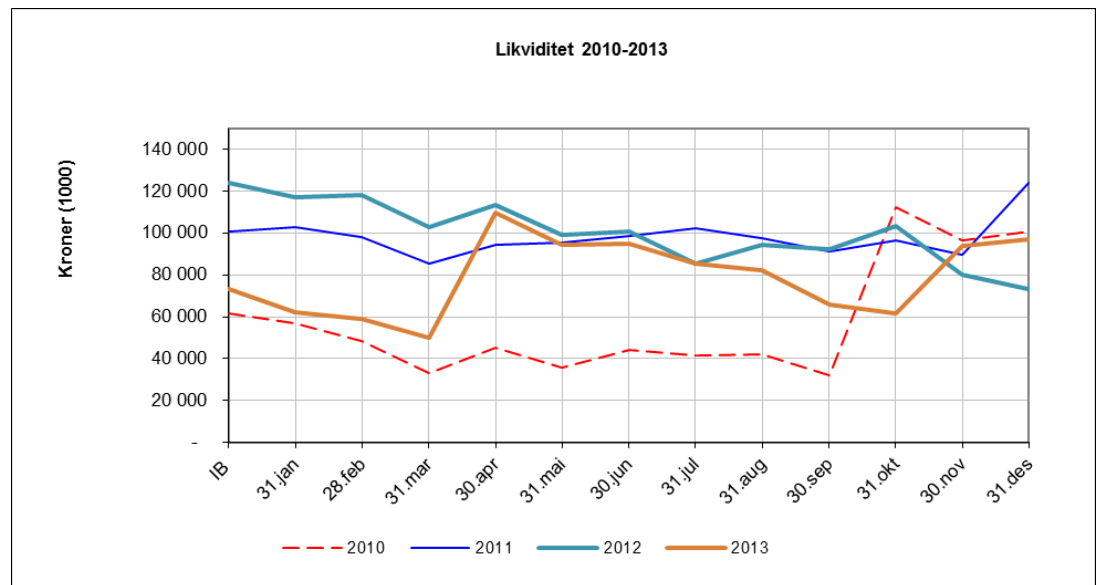
Tabell 10
Likviditet
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

	IB 01/01	UB 31/12	Endring
Kontantbeholdning	85 088 776	107 793 839	22 705 063
Ubrukte lånemidler	30 399 209	65 250 474	34 851 265
Bundne Fond	31 043 424	29 985 500	(1 057 924)
Sum	61 442 633	95 235 974	33 793 341
Kontantbeholdning som ikke er knyttet til ubrukte lånemidler eller bundne fond	23 646 143	12 557 865	(11 088 278)

Som vi ser er viser situasjonen en synkende trend. Risør kommune har en fri likviditet på ca. 12,55 mill. ved utgangen av året. Det er den andelen av bankinnskudd som ikke er bundet opp i investeringer eller øremerkede midler avsatt på fond. Vi kan se at økningen i kontantbeholdningen kan gjenspeiles i økningen i ubrukte lånemidler gjennom året.

Tabellen under viser utviklingen i likviditet gjennom året.

Figur 21:
Likviditet i perioden
2010 - 2013
(Kilde: DnB NOR
og Sparebanken Sør)

Den oransje heltrukne linjen er likviditet i 2013, de øvrige linjene er likviditet på samme tidspunkt de 3 foregående år. Likviditeten har vært god gjennom hele året, med et gjennomsnitt på ca. 79,2 mill. mot ca. 100,2 mill. i 2012. Vi kan se av grafen at første del av låneopptaket til årets investeringer ble foretatt i månedsskifte april/mai med ca. 65 mill, og andre del ble tatt opp oktober/november med ca. kr.59 mill. Den ubrukte delen av investeringslånet ble ikke tilbakebetalt i desember som planlagt og har dermed økt vår andel ubrukte lånemidler gjennom året fra ca. 31 mill til ca. 65 mill.

Kommunens likviditet er forvaltet i henhold til vedtatt finansreglement. Tabellen under viser kommunens sammensetning av likviditet gjennom året, avkastningen, og referanseavkastning.

Risør kommune har ingen plasseringer som binder opp likviditet, utover pålagt avsatt skattetreks midler, gjennom året eller ved årsslutt.

Tabell 11:
Oversikt over
likvide midler
(Kilde: Risør
kommunes
regnskap)

Rapportering for likvide midler i Risør Kommune									
Alle tall i hele tusen kr									
		IB 1/1		30.04.2013		31.08.2013		UB 31/12	
		Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
Innskudd (1000)									
Hovedbank	Spb.Sør	62 684 752	86 %	99 716 329	91 %	74 555 620	90,4 %	89 203 584	92 %
Andre banker	DnB	10 080 422	14 %	8 217 718	7 %	7 313 948	8,9 %	6 925 172	7 %
	Nordea	321 464	0 %	1 665 470	2 %	569 407	0,7 %	931 978	1 %
	Bank 4								
Sum		kr 73 086 638	100 %	kr 109 599 517	100 %	kr 82 438 975	100 %	kr 97 060 734	100 %
Gj.snitt likviditet									
ultimo periode (1000)				kr 70 959		kr 79 142		kr 79 196	
Påløpt/bokført avkastning									
ultimo periode				kr 497 0,70 %		kr 1 301 1,64 %		kr 1 972 2,49 %	
Referanseavkastning NBR 3mnd			1,87 %			1,70 %		1,69 %	
NBR 3 mnd omregnet (360/dgr)						0,61 %		1,13 %	
Bunde likvider		Finansinst.	Betingelser %	Beløp bundet tkr.		Avkastn.tkr./%			
Avtale nr.1		Spb.sør	Nibor+0,9pkt	12 571		317 2,52 %			
Avtale nr.2									
Sum				12 571		317			

Risør kommune har ingen plasseringer av langsiktige aktiva.

For å se på analyse av likviditeten i kommunen kan vi se litt på likviditetsgrader som følger:

Likviditetsgrad 2 «Acid test» ser man på kommunens mest likvide omløpsmidler (OM) opp mot kortsiktig gjeld (KG) ved årsslutt. «Kravet er > 1)

$$\frac{\text{OM kr.235 604}'}{\text{KG kr.72 515}'} = \underline{\underline{3,25}}$$

Blant omløpsmidlene ligger premieavviket (PA) som en «fordring» og forstyrrer virkelighetens omløpsmidler. Trekker vi ut denne blir det som følger:

$$\frac{\text{OM kr.235 604} - \text{PA kr.55 718}}{\text{KG kr.72 515}} = \underline{\underline{2,48}}$$

Videre har vi en del midler som er bundet opp i fond til drift og investering (FDI) og følgelig ikke kan klassifiseres som «fri likvider». Trekker vi fra disse blir det som følger:

$$\frac{\text{OM kr.235 604} - \text{PA kr.55 718} - \text{FDI kr.29 985}}{\text{KG kr.72 515}} = \underline{\underline{2,07}}$$

Vi ser med andre ord at selv om vi korrigerer omløpsmidlene i analysen kommer vi ganske greit ut i testen.

Likviditetsgrad 3 «kontantgraden» ser man på betalingsmidlene (Bm), bankinnskudd og kasser, kommunen har opp mot kortsiktig gjeld (KG). «Kravet er > 0,3)

$$\frac{\text{Bm kr.107 794}}{\text{KG kr.72 515}} = \underline{\underline{1,49}}$$

I betalingsmidlene ligger også de ubrukte lånemidlene fra årets låneopptak (ULM) og gir et feil bilde av hva vi faktisk har «på bok» Trekker vi ut disse får vi som følger:

$$\frac{\text{Bm kr.107 794} - \text{ULM kr.65 250}}{\text{KG kr.72 515}} = \underline{\underline{0,59}}$$

Trekker vi også ifra de bundne fondene til drift og investering (FDI) som ikke ansees som «frie midler» blir det som følger:

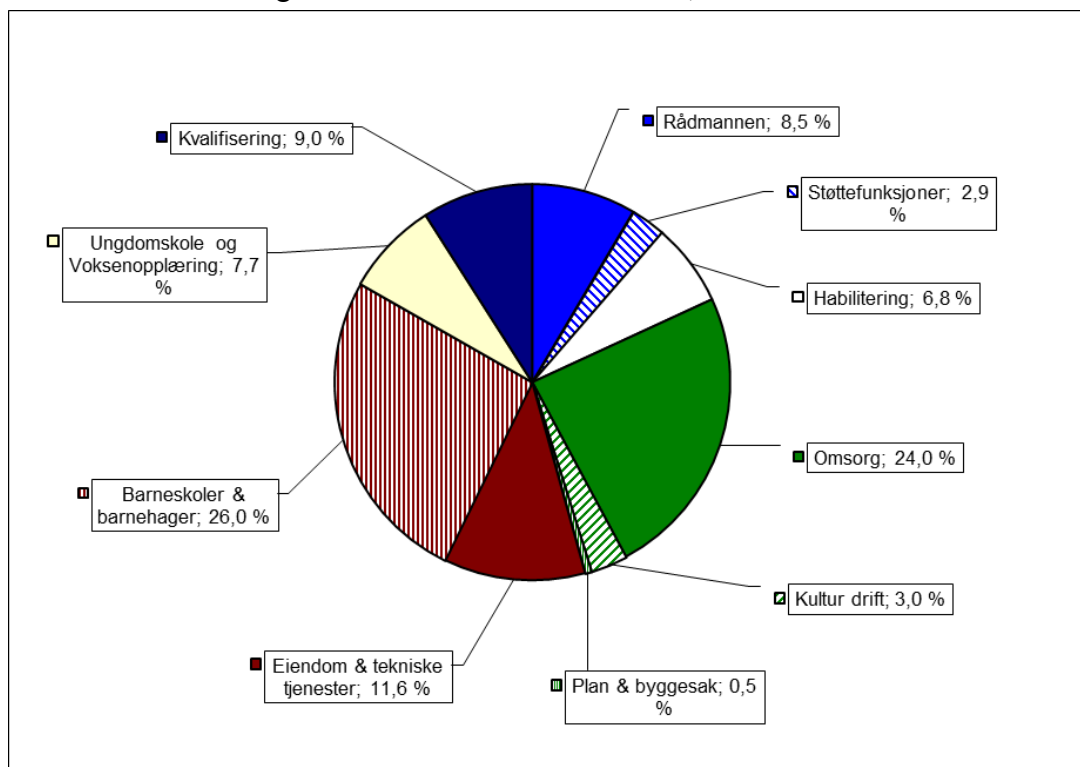
$$\frac{\text{Bm kr.107 794} - \text{ULM kr.65 250} - \text{FDI kr.29.985}}{\text{KG kr.72.515}} = \underline{\underline{0,17}}$$

Vi ser dermed at vi ligger under anbefalingene på > 0,3 til tross for at første analysen viste godt resultat. Man må med andre ord vite litt mer om hva som ligger inne i tallene i analysene som foretas av de kommunale nøkkeltallene. Til tross for at kommunen ved årsskifte har nesten 108 mill «på bok», er det ikke slik at likviditetssituasjonen er betryggende. Rådmannen følger likviditeten fra måned til måned og ser ikke bort fra at en aktiv likviditetsstyring kan bli nødvendig i årene fremover.

5.5 NETTO OG BRUTTO DRIFTSRAMMER

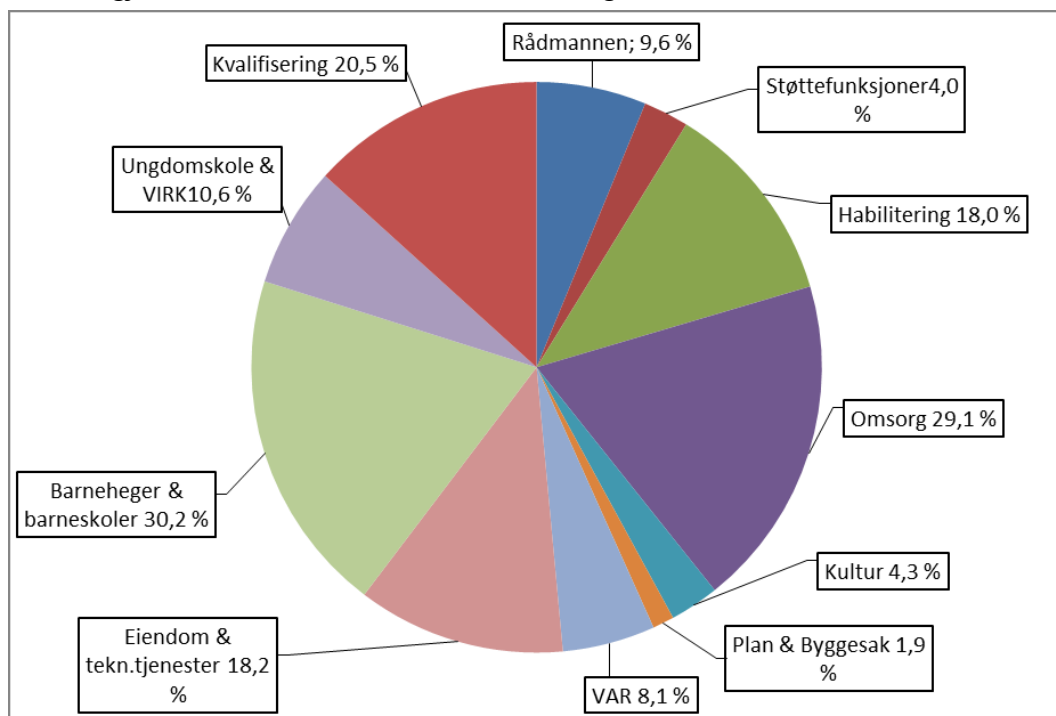
Enhetene har hatt følgende netto driftsrammer i 2013;

Figur 22:
Fordeling av netto driftsrammer mellom enhetene
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

Enhet for barneskoler og barnehager har den største delen av netto driftsrammer med ca. 26 % av totalen. Enhet for plan og byggesak har så stor andel inntekter at netto driftsramme blir under 1 %. Selvkostområdene er holdt utenfor da disse skal balanseres mot selvkostfond og dermed går i 0. Når det gjelder brutto driftsrammer er fordelingen som vist under;

Figur 23:
Fordeling av brutto driftsrammer mellom enhetene
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

5.6 DRIFTSENHETENE 2013

Risør kommune har i 2013 hatt 8 driftsenheter og to administrative enheter som alle styrer etter netto driftsrammer.

Rådmannen har budsjettoppfølgingsmøter hver måned med sine enhetsledere og avdelingsledere hvor økonomien gjennomgås og utfordringer i driften tas opp.

Tabellen nedenfor viser hver enkelt enhets netto rammer, regnskap og mer-/mindreforbruk for 2013.

Tabell 12:
Driftsenhetenes
resultater for
2013 (Kilde:
Risør
kommunes
regnskap)

Enhet	Regnskap	Mer-/mindre-		Budsjett	Forbr %	Regnskap i fjor
		Rev. budsjett	forbruk			
Rådmannen	31 559 099	32 027 000	467 901	31 888 000	98,54	31 774 446
Støttefunksjoner	10 581 420	10 138 000	-443 420	10 085 000	104,37	11 341 244
Habilitering	25 023 157	32 157 000	7 133 843	31 705 000	77,82	25 474 069
Omsorg	88 977 017	89 697 000	719 983	88 218 000	99,20	84 499 636
Kultur drift	11 188 984	12 185 000	996 016	12 049 000	91,83	11 372 911
Plan & byggesak	1 935 494	1 572 000	-363 494	1 555 000	123,12	336 067
Teknisk drift	0	0	0	0	0,00	0
Eiendom & tekniske tjenester	42 834 316	39 600 000	-3 234 316	37 969 000	108,17	39 723 558
Barneskoler & barnehager	96 317 706	90 538 000	-5 779 706	89 020 000	106,38	89 634 007
Ungdomskole og Voksenopplærin	28 513 897	28 816 000	302 103	28 255 000	98,95	28 632 853
Kvalifisering	33 511 552	31 105 000	-2 406 552	30 916 000	107,74	32 495 803
Avsetninger	-11 732 867	-5 164 000	6 568 867	248 000	227,21	-13 916 912
Sum driftsenhetene	358 709 775	362 671 000	3 961 225	361 908 000		341 367 682
Felles inntekter og utgifter	-362 057 119	-362 671 000	-613 881	-361 908 000		-347 495 890
Overskudd/underskudd	-3 347 344	0	3 347 344	0		-6 128 208

Enhetene i Risør kommune har forbrukt ca. 358,7 mill. i 2013 mot budsjett 362,7 mill som gir et mindreforbruk på driftsenhetene samlet på ca. 3,9 mill når vi også tar hensyn til felles avsetninger lønn og pensjon. Ser man bort fra fellesavsetningene viser driftsenhetene et merforbruk på ca. 2,6 mill.

Regnskapsåret 2013 har vært et ordinært driftsår uten de store overraskelsene, og avvikene fra budsjettene har vært kontrollerte i den forstand at man har vært klar over utfordringene og avvikene. Det store merforbruket i Barneskoler og barnehager skyldes i stor grad feil i avregningen på tilskudd til private barnehager fra 2012 på totalt ca. 3,4 mill som er belastet i 2013. Denne kostnaden skulle vært ført på 2012 med følgende konsekvens at resultatet for 2012 ble tilsvarende dårligere. Kostnaden påvirker dermed avsetningene til disposisjonsfond som følgelig er forskjøvet med 1 år.

Rådmannen og rådmannens stab – mindreforbruk kr. 0,46 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap 2013	Rev. budsjett 2013	Avvik	Budsjett 2013	Forbr %
1000	Politisk aktivitet	3 125 147	2 768 000	-357 147	2 714 000	112,90
1001	Utgifter til valg	174 446	175 000	554	0	99,68
1002	Politiske partier	90 004	90 000	-4	90 000	100,00
1100	Revisjon og kontrollutvalg	1 224 749	921 000	-303 749	921 000	132,98
1200	Administrasjon	7 519 815	7 754 000	234 185	7 421 000	96,98
1201	Økonomiavdelingen	341 860	343 000	1 140	343 000	99,67
1206	Felles IT tjenester	3 462 576	4 016 000	553 424	4 092 000	86,22
1800	Div felles inntekt/kostnad	945 502	867 000	-78 502	907 000	109,05
1802	Rådet for mennesker med nedsatt funksjons	15 249	5 000	-10 249	5 000	304,97
1803	Eldrerådet	5 628	5 000	-628	5 000	112,56
2333	Miljørettet helsevern	880 319	754 000	-126 319	853 000	116,75
2550	Medfinansiering somatiske tjenester	7 504 801	7 900 000	395 199	7 900 000	95,00
3010	Plansaksbehandling	698 904	626 000	-72 904	824 000	111,65
3012	Kommuneplan	0	0	0	0	0,00
3254	Tilskudd og næringsarbeid	1 156 006	1 268 000	111 994	1 318 000	91,17
3259	Næringsprosjekter	0	0	0	0	0,00
3301	Annen samferdsel	40 000	40 000	0	0	100,00
3900	Tilskudd til fellesrådet	4 210 000	4 210 000	0	4 210 000	100,00
3920	Tilskudd til frimenighete	164 093	285 000	120 907	285 000	57,58
01	Rådmannen	31 559 099	32 027 000	467 901	31 888 000	98,54

Kommentar:

Økonomisk har 2013 vært et tilnærmet normalår for rådmannen og hans stab. Det er normalt at det oppleves merforbruk på enkelte tjenester og mindreforbruk på andre.

Enheten har jobbet mye med kommuneplanen i driftsåret. Totalt er det påløpt ca. 745' til dette arbeidet, som er finansiert med disposisjonsfondmidler.

Mindreforbruket er satt sammen av mange elementer som man ser av tjenestefordelingen overfor.

Barnehagesaken på våren ble belastet med ca. 375' uten budsjettdekning, og er fordelt med ca. 315' på tjeneste 1100, og 60' på tjeneste 1000.

Kostnadene til IKT samarbeidet DDØ ble ca. 500' lavere enn budsjett blant annet som følge av avregning i positiv favør ved årets slutt.

Kostnadene til medfinansiering av somatiske tjenester ble ca. 400' lavere enn budsjett etter beste anslag. Endelig avregning foreligger høsten-14. Mindreforbruket vil bli foreslått avsatt til eget fond ifm årsavslutningen.

Tilskudd og Næringsarbeid fikk ved årsskifte et tilskudd som ble inntektsført i 2013, men som tilhører 2014. Disse midlene vil bli foreslått avsatt til fond for bruk i 2014 ifm disponeringen av resultatet.

Enhet for støttefunksjoner – merforbruk kr. 0,44 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap 2013	Rev. budsjett 2013	Avvik	Budsjett 2013	Forbr %
1200	Administrasjon	9 538 804	9 005 000	-533 804	8 969 000	106
1209	Utgifter tillitsvalgte	652 779	931 000	278 221	914 000	70
1805	AMU	147 964	254 000	106 036	254 000	58
2020	Grunnskoleundervisning	902 842	948 000	45 158	948 000	95
2139	Prosjekter - Voksenopplæring	-660 969	-1 000 000	-339 031	-1 000 000	66
2830	Bolig tilskudd (husbank)	0	0	0	0	0
02	Støttefunksjoner	10 581 420	10 138 000	-443 420	10 085 000	104

Kommentar:

Enheten har hatt et hektisk driftsår med utskifting av personell og for lav bemanning.

Merforbruk på tjeneste 1200 skyldes delvis oppbemanning i fellestjenesten og personal som følge av innsparinger på tjeneste 1209, og konsulentbruk

innenfor økonomiavdelingen knyttet til anbudsprosesser ved pensjonsordningen og hovedbankavtalen.

Merforbruket forverres av svikten i tilskudd fra Fylkesmannen knyttet til prosjektet Ny GIV, og kostnader i forbindelse med avviklingen av Vitinn.

Enhet for habilitering – mindreforbruk kr. 7,13 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap 2013	Rev. budsjett 2013	Avvik	Budsjett 2013	Forbr %
1200	Administrasjon	982 772	0	-982 772	0	0
2341	Arbeidstrening	5 987 341	6 070 000	82 659	6 052 000	99
2343	Transporttjenester	396 547	377 000	-19 547	377 000	105
2346	Tilskudd VTA bedrifter	564 058	215 000	-349 058	215 000	262
2542	Heldøgntilbud f.hemmede	11 532 886	22 059 000	10 526 114	21 665 000	52
2544	Personlige assistenter	492 196	510 000	17 804	510 000	97
2545	Omsorgslønn	40 985	98 000	57 015	98 000	42
2549	Avlastningsbolig - PU	5 026 372	2 828 000	-2 198 372	2 788 000	178
04	Habilitering	25 023 157	32 157 000	7 133 843	31 705 000	77,82

Kommentar:

2013 har vært et relativt ordinært driftsår for enheten.

Tjenestestedene Orreveien og Linken har mindreforbruk på hhv 486' og 83' gjennom innsparing på lønns- og driftskostnader.

Sandens Ressurscenter har hatt et godt år med salg av tjenester godt utover budsjett. Salget eksternt utgjør totalt ca. 14 mill, mot budsjett 7,5 mill, mens lønnsutgiftene ble ca. 3,56 mill mer enn budsjett. Netto merinntekt på salg blir dermed ca. 3,94 mill.

Refusjon ressurskrevende tjenester var budsjettert til 20 mill i 2013, men ved slutten av året ble refusjonskravet beregnet til ca. 22,96 mill som følge av økt ressursinnsats på brukerne og en økning i gjennomsnittlig timepris.

For videre utdyping vises til enhetens årsmelding i Del II.

Enhet for omsorg – mindreforbruk kr. 0,72 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap 2013	Rev. budsjett 2013	Avvik	Budsjett 2013	Forbr %
2341	Arbeidstrening	44 130	0	-44 130	0	0
2343	Transporttjenester	102 500	102 000	-500	102 000	100
2414	Rehabiliteringsenhet	2 019 682	2 234 000	214 318	2 220 000	90
2430	Tilbud til rusmisbrukere	23 476	516 000	492 524	0	5
2530	Institusjonspleie	29 894 813	30 117 000	222 187	30 038 000	99
2532	Korttidsavdeling	2 069 638	3 170 000	1 100 362	3 163 000	65
2533	Vaskeri	919 826	1 051 000	131 174	1 048 000	88
2534	Dagsenter	842 545	880 000	37 455	880 000	96
2535	Kjøkken tjenester	4 606 606	4 491 000	-115 606	4 457 000	103
2537	Felles utg. Omsorgstjenester	-1 291 208	-703 000	588 208	-1 317 000	184
2538	Legetjeneste Omsorgstjenester	698 226	793 000	94 774	791 000	88
2539	Nattetjeneste - inst.	7 661 902	6 320 000	-1 341 902	6 298 000	121
2541	Hjemmetjenester	30 455 503	29 533 000	-922 503	29 391 000	103
2543	Psykiatritjeneste	8 700 048	8 289 000	-411 048	8 243 000	105
2544	Personlige assistenter	759 269	842 000	82 731	842 000	90
2545	Omsorgslønn	0	112 000	112 000	112 000	0
2547	Leiebiler	1 257 704	1 700 000	442 296	1 700 000	74
2548	Annen ref.kjøring	212 320	250 000	37 680	250 000	85
2560	Akkutthjelp helse og omsorgstjenesten	35	0	-35	0	0
05	Omsorg	88 977 015	89 697 000	719 985	88 218 000	99

Kommentar:

2013 har vært et stramt år for enheten som har holdt igjen på utgiftssiden som følge av høyt forbruk på lønn i første halvår.

Utover høsten har enheten klart å hente inn noe av det høye forbruket på lønn, og ender opp ca. 1,5 % over budsjett på lønn tilsvarende ca. 1,35 mill.

Enheten har holdt igjen på driftsutgiftene gjennom året, samt at oppholdsbetalingen ble ca. 365' bedre enn budsjett, og klart å lande på et godt resultat ved årsslutt.

Prognosen tilsa at enheten ville lande med et merforbruk ca. 1 mill etter bruk av fond, men som følge av en positiv avregning på pensjonskostnadene for sykepleierordningen, kunne enheten tilbakeføre ca. 1,7 mill i pensjonskostnader. Dette medførte til at enheten gikk fra et merforbruk på 1 mill til mindreforbruk på 0,7 mill.

Enhet for kultur – mindreforbruk kr. 0,99 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap	Rev. budsjett	Avvik	Budsjett	Forbr %
		2013	2013		2013	
1200	Administrasjon	8 940	513 000	504 060	506 000	2
2023	Den kulturelle skolesekken	0	0	0	0	0
2314	Oppvekst	1 087 680	1 226 000	138 320	1 183 000	89
2315	Skolemusikk	60 000	60 000	0	60 000	100
2342	Risør Frivillighetsentral	394 855	346 000	-48 855	346 000	114
3255	Turistinformasjon	779 881	877 000	97 119	875 000	89
3257	Designutvikling	171 500	175 000	3 500	175 000	98
3700	Biblioteket	2 059 454	2 175 000	115 546	2 166 000	95
3730	Risør Kino	926 697	783 000	-143 697	724 000	118
3750	Tilskudd museum & akvarie	510 441	450 000	-60 441	450 000	113
3770	Tilskudd kunstformidling	307 609	420 000	112 391	420 000	73
3801	Støtte til idrettslag m.m	134 301	150 000	15 699	150 000	90
3831	Int.kommunal kulturskole	1 933 967	1 933 000	-967	1 933 000	100
3850	Kulturkontoret	1 048 177	1 059 000	10 823	1 055 000	99
3851	Kulturvern	0	25 000	25 000	25 000	0
3852	Risørhuset kulturfagligdrift	480 377	379 000	-101 377	367 000	127
3853	Div. kulturaktiviteter	1 285 105	1 614 000	328 895	1 614 000	80
06	Kultur drift	11 188 984	12 185 000	996 016	12 049 000	92

Kommentar:

Enheten har gjennom året hatt vakant enhetslederstilling, og ikke erstattet kultursjefen, og dermed spart inn ca. 0,5 mill. I tillegg har enheten holdt igjen på driftskostnadene generelt, og spart inn spesielt på kulturaktiviteter. Kulturhuset har hatt redusert drift som følge av ombygningen, men har allikevel klart å opprettholde en anstendig drift som har medført at svikten i inntekter på kino og kulturfaglig drift ble mindre enn fryktet gjennom året.

Enhet for plan- og byggesak – merforbruk kr. 0,36 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap	Rev. budsjett	Avvik	Budsjett	Forbr %
		2013	2013		2013	
3010	Plansaksbehandling	1 031 007	862 000	-169 007	862 000	120
3020	Byggesak	180 469	268 000	87 531	251 000	67
3030	Kart og Oppmåling	-46 184	-278 000	-231 816	-278 000	17
3200	Kommunale skoger	0	14 000	14 000	14 000	0
3250	Land- og skogbrukskont.	770 202	706 000	-64 202	706 000	109
3355	Universell utforming	0	0	0	0	0
3602	Fallvilt - komm.fond	0	0	0	0	0
07	Plan & byggesak	1 935 494	1 572 000	-363 494	1 555 000	123

Kommentar:

Enheten har hatt et relativt ordinært driftsår økonomisk sett.

Lønnskostnadene ble ca. 400' over budsjett som følge av lønnsutvikling og for lave grunnlag i budsjettutarbeidelsen.

Enheten har hvert år et usikkerhetsmoment i budsjetterte salgsinntekter som følge av svingninger i aktiviteten i markedet, men har i 2013 klart å oppnå ca. 60' bedre enn budsjett som følge av gode byggesaksinntekter.

For videre utdyping vises til enhetens årsmelding i Del II.

Enhet for eiendom og tekniske tjenester – merforbruk kr. 3,23 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap 2013	Rev. budsjett 2013	Avvik	Budsjett 2013	Forbr %
1204	Kantine kommunehuset	34 443	134 000	99 557	134 000	26
1210	Eiendomsforvaltning	1 888 794	2 203 000	314 206	2 169 000	86
1300	Drift av adm bygg	2 822 475	2 875 000	52 525	2 918 000	98
2211	Drift av barnehagelokaler	1 737 505	2 004 000	266 495	1 998 000	87
2221	Drift av skolelokaler	9 707 293	9 753 000	45 707	8 881 000	100
2610	Drift av institusjoner	5 617 584	4 388 000	-1 229 584	4 353 000	128
2650	Utleieboliger	1 411 819	618 000	-793 819	626 000	228
2651	Kommunale festetomter	-186 967	-180 000	6 967	-180 000	104
3253	Utleie næringsbygg/areal	-108 135	-148 000	-39 865	-205 000	73
3256	Invest. i næringsareal	0	0	0	29 000	0
3300	Tilskudd til Øysangfergen	425 000	425 000	0	425 000	100
3320	Kommunale veier	5 705 673	5 458 000	-247 673	5 300 000	105
3321	Parkering	-148 098	-532 000	-383 902	-501 000	28
3336	Miljø og trafikksikkerhetstiltak	726 683	960 000	233 317	983 000	76
3350	Parker og lekeplasser	788 920	887 000	98 080	846 000	89
3380	Forebyggende arbeid	328 140	340 000	11 860	340 000	97
3390	Brannvesen	8 089 013	7 626 000	-463 013	7 626 000	106
3391	Oljevemberedskap	44 799	45 000	201	45 000	100
3600	Naturforvaltning	370 815	391 000	20 185	350 000	95
3607	Risør Havnevesen	-1 313 389	-1 854 000	-540 611	-2 119 000	71
3800	Drift av idrettsanlegg	306 879	347 000	40 121	347 000	88
3802	Idrettslokaler	639 200	639 000	-200	636 000	100
3805	Inv. i idrettsanlegg	0	0	0	3 000	0
3810	Idrettsbygget	1 539 616	1 271 000	-268 616	1 267 000	121
3811	Idrettshallen	937 064	779 000	-158 064	772 000	120
3860	Kommunale kulturbygg	1 481 552	1 115 000	-366 552	869 000	133
3901	Presteboliger	-12 362	55 000	67 362	57 000	-22
09	Eiendom & tekniske tjenester	42 834 316	39 600 000	-3 234 316	37 969 000	108

Kommentar:

Enheten avslutter 2013 med et merforbruk på ca. 3,2 mill som følge av mange innvirkende årsaker.

Lønnskostnadene i enheten har et mindreforbruk på ca. 588' som følge av vakanser innenfor renhold, vaktmestre og tekniske tjenester.

På inntektssiden svikter salgsinntektene på utleie med totalt ca. 485' hvor utleieboliger er hovedposten med ca. 847', som igjen oppveies noe av merinntekter på administrasjonsbygg og næringsarealer.

På kostnadssiden har enheten brukt ca. 1,25 mil over budsjett på materialer og vedlikehold av kommunale bygg hvor utgifter på institusjoner og idrettslokaler utgjør ca. 57 % av disse merkostnadene.

Videre ser vi et merforbruk i parkeringstjenesten, hovedsakelig som følge av svikt i inntekter, på ca. 385', at utgifter til ØABV ble ca. 463' mer enn budsjett som følge av investeringskostnader i samarbeidet på ca. 981', og et merforbruk på havnetjenesten på ca. 540' som følge av merkostnader til strøm, vedlikehold og konsulenttenester som følge av kai-inspeksjoner som ikke var planlagt.

Enheten har samtidig med en krevende driftshverdag også hatt håndteringen av de tre store investeringsprosjektene (Søndeled skole, Risørhuset og Risør barneskole) som har pågått for fullt gjennom året, i tillegg til de øvrige mindre investeringsprosjektene og utredningene.

Enhet for barneskoler – merforbruk kr. 5,78 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap	Rev. budsjett	Avvik	Budsjett	Forbr %
		2013	2013		2013	
1200	Administrasjon	1 457 761	1 843 000	385 239	1 009 000	79
2010	Kommunale barnehager	16 222 706	15 386 000	-836 706	15 049 000	105
2011	Private barnehager (tilsk)	28 185 583	24 000 000	-4 185 583	24 000 000	117
2020	Grunnskoleundervisning	42 671 865	41 048 000	-1 623 865	40 850 000	104
2113	Førskoletiltak	2 903 468	2 625 000	-278 468	2 611 000	111
2114	Førskoletiltak minoritetsbarn	0	0	0	0	0
2130	Voksenoppl./Fremmedspråkl	45 000	45 000	0	0	100
2150	SFO	2 916 705	3 691 000	774 295	3 601 000	79
2151	FFO (Fotball Fritids Ordningen)	12 775	0	-12 775	0	0
2230	Skoleskyss	1 901 843	1 900 000	-1 843	1 900 000	100
11	Barneskoler & barnehager	96 317 706	90 538 000	-5 779 706	89 020 000	106

Kommentar:

Enheten har hatt et krevende driftsår, spesielt i skolen, hvor driftsnivået i starten av året var vesentlig høyere enn budsjett. Enheten har jobbet hardt med å få ned dette nivået til budsjettert nivå, hvor Risør barneskole har vært den drivende faktoren. Nedbemanningsprosessen har vært ryddig, og effekten av tiltakene viste seg utover høsten og mot årsslutt.

Merforbruket på lønn innen skole og SFO endte på ca. 1,63 mill, mens innsparinger på drift og merinntekter SFO (ca. 449') reduserte dette til et totalt merforbruk ca. 861' ved årsslutt.

Innenfor barnehager har driften i de kommunale barnehagene vært god og avslutter 2013 med et mindreforbruk på ca. 412' hovedsakelig som følge av innsparinger lønn på Fargeskrinet og Maurtua.

Kostnader knyttet til barn i private bhg og andre kommuner var budsjettert med ca. 24 mill, men ved avregning av driftsåret endte kostnaden opp med ca. 25,5 mill, hvorav tilskudd til private bhg utgjør ca. 1,07 mill, og barn i andre kommuner ca. 446'.

Det ble høsten-13 avdekket en feil i avregningen av tilskuddet til de private bhg for 2012, som medførte en utgiftsføring av tilskudd tilhørende 2012 på ca. 3,4 mill.

Det var en kostnad som skulle vært tatt med i 2012 regnskapet, og følgelig redusert overskuddet som ble avsatt til disposisjonsfond med tilsvarende beløp.

Enhet for ungdomsskole og voksenopplæring – mindreforbruk kr. 0,30 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap	Rev. budsjett	Avvik	Budsjett	Forbr %
		2013	2013		2013	
2020	Grunnskoleundervisning	22 960 982	23 694 000	733 018	23 162 000	97
2026	Gr.skole - andre kommuner	1 981 404	2 350 000	368 596	2 350 000	84
2130	Voksenoppl./Fremmedspråkl	2 776 675	2 042 000	-734 675	2 013 000	136
2131	Voksenopplæring utv.hemm.	794 837	730 000	-64 837	730 000	109
12	Ungdomsskole og Voksenopplæring	28 513 898	28 816 000	302 102	28 255 000	98,95

Kommentar:

Ungdomskolen har hatt et relativt ordinært driftsår, men har bidratt godt ved å holde igjen på utgiftssiden gjennom året. Ungdomskolen har spart inn ca. 133' på lønn og ytterligere 600' på innsparinger på driftskoster innenfor grunnskoleundervisningen. Utgifter til elever i andre kommuner bidrar med ytterligere 368' som følge av færre elever i denne ordningen.

På VIRK har situasjonen vært mer krevende og avslutter 2013 med et merforbruk på ca. 800'. Merforbruket kommer hovedsakelig av svikt i inntekter på ca. 437', og merkostnad på husleien på ca. 388'. Inntektssiden i

driften er komplisert og noe uforutsigbar mht tilskuddene knyttet flyktingene som går på skolen og er derfor meget vanskelige å budsjettere korrekt. Ekstra utgifter ifm leie av lokaler (drift og vedlikehold) ble varslet tidlig i året, men ikke funnet inndecking for gjennom året.

Enhet for kvalifisering – merforbruk kr. 2,40 mill.

Nr	Tjeneste	Regnskap 2013	Rev. budsjett 2013	Avvik	Budsjett 2013	Forbr %
1200	Administrasjon	1 568 398	2 019 000	450 602	2 019 000	78
2021	PP-tjenesten	2 303 513	2 445 000	141 487	2 433 000	94
2320	Helsestasjonstjenester	2 804 257	3 208 000	403 743	3 179 000	87
2322	Skolehelsestjeneste	215 054	243 000	27 946	240 000	89
2330	Helserådstjenester	182 677	180 000	-2 677	180 000	101
2410	Tumuskandidat	582 172	432 000	-150 172	432 000	135
2411	Driftstilskudd leger	2 810 494	2 715 000	-95 494	2 715 000	104
2412	Driftstilskudd fysioterap	1 565 917	1 535 000	-30 917	1 535 000	102
2413	Legevakt og legevaktssentr	1 334 237	1 499 000	164 763	1 499 000	89
2419	Prosjekt - Diagnose, behandlig, re-/habiliteri	0	23 000	23 000	23 000	0
2420	Sosialkontortjenester	4 607 019	4 413 000	-194 019	4 225 000	104
2421	Flyktingekontoret	1 880 320	1 656 000	-224 320	1 656 000	114
2422	Annet foreb. H/S-arbeid (støttekontakter)	1 649 295	1 863 000	213 705	1 863 000	89
2423	Forebyggende edrusk.arb.	17 517	-25 000	-42 517	-25 000	-70
2440	Barnevernstjeneste	2 733 919	2 689 000	-44 919	2 606 000	102
2510	Støttekont,tilsynsfør.mm	650 372	220 000	-430 372	220 000	296
2511	Besøks-og avlastn.hjem	1 241 493	721 000	-520 493	721 000	172
2512	Barneverntiltak	942 936	600 000	-342 936	600 000	157
2520	Fosterhjem	5 627 917	4 075 000	-1 552 917	4 075 000	138
2522	Plassering på institusjon	451 625	30 000	-421 625	30 000	1 505
2523	Enslige mindreårige Vestlandsstkket	-2 246 302	-3 341 000	-1 094 698	-3 365 000	67
2524	Enslige mindreårige Ringveien	464 929	440 000	-24 929	440 000	106
2750	Introduksjonsstønad	3 338 092	4 225 000	886 909	4 225 000	79
2760	Kvalifiseringsprogram	1 270 232	2 013 000	742 768	2 013 000	63
2810	Økonomisk sosialhjelp	5 283 075	4 455 000	-828 075	4 605 000	119
2811	Tilskudd til Komm.avgifte	11 889	10 000	-1 889	10 000	119
2815	Økonomisk hjelp til flykt	3 646 046	1 975 000	-1 671 046	1 975 000	185
2830	Bolig tilskudd (husbank)	-57 841	-70 000	-12 159	-70 000	83
2900	PP-tjenesten int.komm.samarbeid	0	0	0	0	0
8500	Flytningetilskudd	-11 367 700	-9 143 000	2 224 700	-9 143 000	124
13	Kvalifisering	33 511 552	31 105 000	-2 406 551	30 916 000	108

Kommentar:

Enheten går samlet med et merforbruk på ca. 2,4 million kroner.

Enheten har et krevende budsjett som er i stor grad bundet opp av statlige føringer for kostnader og er følgelig vanskelig å styre i en kutt-situasjon.

Hovedtrekkene i merforbruket består av følgende elementer;

Flykningstjenesten går med et mindreforbruk på ca. 1,21 mill som består av en merkostnad på flyktingkontoret og økonomisk sosialhjelp flyktinger på ca. 1,89 mill, som reduseres med et mindreforbruk på introduksjonsprogrammet på ca. 887' og merinntekt på flyktingetilskudd på ca. 2,22 mill.

Sosialtjenesten går med et merforbruk på ca. 336' som består av et merforbruk på sosialkontortjenester og økonomisk sosialhjelp på ca. kr.1,02 mill, som oppveies av et mindreforbruk på kvalifiseringsprogrammet på ca. 743'.

Barnevernstjenesten går med et merforbruk på ca. 3,3 mill, som i hovedsak består av merforbruk på støttekontakter/tilsynsførere på ca. kr.430', Besøks og avlastningshjem på ca. 520', barneverntiltak på ca. 343', fosterhjem på ca. 1,55 mill, og institusjonsplasseringer på ca. 422'.

Drift av bokollektiv for enslige mindreårige flyktinger sviktet med ca. 1,1 mill som følge av mindre tilskudd og refusjoner, mens Helsetjenesten fikk et

mindreforbruk på ca. 317', PPT et mindreforbruk på ca. 141', og innsparing administrasjon og forebyggende arbeid på ca. 686'.

Barnevernsutgiftene har de senere årene blitt en større og større andel av enhetens budsjett. Kostnadene har økt fra ca. 7,9 mill i 2011 til ca. 11,6 mill i 2013, mens budsjettene har økt fra 6,9 mill til 8,1 mill i samme periode. Enheten har følgelig ikke fått styrket sine rammer tilstrekkelig for å dekke den voksende utfordringen innen barnevern i Risør kommune.

5.7 INVESTERINGSREGNSKAPET 2013

Investeringsregnskapet for 2013 i balanse i henhold til nye retningslinjer for avslutning av investeringsregnskapet.

Tabell 13
Investeringsregnskapet
(Kilde: Risør kommunes regnskap)

	Regnskap	Revidert Budsjett	Budsjett	Regnskap i fjor
Sum investeringsinntekter	-9 759 109	-1 100 000	-1 100 000	-19 152 320
Sum investeringsutgifter	116 605 331	162 001 000	88 400 000	71 219 669
Brutto driftsresultat	106 846 222	160 901 000	87 300 000	52 067 349
Sum finanstransaksjoner	21 769 651	15 900 000	1 000 000	18 658 260
Finansieringsbehov	128 615 873	176 801 000	88 300 000	70 725 609
Sum finansiering	-128 615 875	-176 801 000	-88 300 000	-71 654 552
Udekket / Udisponert	0	0	0	-928 943

Investeringsåret 2013 består av mange små prosjekter som er listet opp i regnskapsskjema 2 B i regnskapsrapporten.

Ser vi på skjema «økonomisk oversikt investering» var det budsjettert med et finansieringsbehov på ca. kr.176,8 mill for 2013, men det reelle investeringsbehovet ble på ca. 128 mill. Disse investeringene er finansiert som følger;

- Bruk av lånemidler kr.99,15 mill.
- Bruk av fond kr.8,85 mill.
- Overføring fra drift (mva.-komp) kr.13.61 mill.
- Annet kr.7 mill.

Det er tatt opp 124 mill i lån til investeringer i 2013 samt 10 mill til Startlån.

Det var budsjettert med låneopptak på 166 mill, hvorav ca. 31 mill skulle finansieres av ubrukte lånemidler fra 2012. Låneopptaket ble forsøkt tatt opp i henhold til investeringsaktiviteten, men rådmannen fikk ikke nedkvittert på opptatte lån innen årsskifte i henhold til plan. Følgelig ble man sittende med ca. 65,2 mill i ubrukte lånemidler fra årets låneopptak inn i årsskifte.

De ubrukte lånemidlene som gjenstår fra årets låneopptak vil bli brukt til finansiering av investeringene som er budsjettert inn i 2014.

Risør kommune har aktivert ca. 111,84 mill. i anleggsmidler i 2013, og avskrevet anleggsmidlene med ca. 21,95 mill.

Risør har hatt 3 store prosjekter (> 5 mill) i 2013:

- Sønedeled skole
- Risørhuset
- Risør barneskole

Prosjekt 0703 Sønedeled skole

	R-13	B-13	R-totalt	B-totalt
<i>Inv.utgifter</i>				
Lønnskostnader	490 144		1 568 350	
Nybygg	15 276 076	27 600 000	46 253 512	69 700 000
Inventar/utstyr	3 512 251		3 546 418	
Innkjøp kunst	219 334		219 334	
Konsulent	2 395 525		3 228 546	
MVA-komp	5 123 937		12 971 373	
Sum inv.utgifter	27 017 267	27 600 000	0	67 787 533
<i>Andel mva</i>	23,4 %		23,7 %	
<i>Finansiering</i>				
Lån	-21 877 330	-27 600 000	-54 943 869	-60 200 000
Tilskudd			0	-3 000 000
Annen finansiering	-16 000		-16 000	0
Mva-komp	-5 123 937		-12 827 664	-6 500 000
Sum finansiering	-27 017 267	-27 600 000	0	-67 787 533

Prosjekt 0703 Sønedeled skole, skal nå være stort sett ferdigstilt og avsluttet. Prosjektet har forløpt omtrent som planlagt både gjennomføringsmessig og økonomisk.

Prosjekt 0706 Ombygning Risørhuset

	R-13	B-13	R-totalt	B-totalt
<i>Inv.utgifter</i>				
Lønnskostnader	26 740		26 740	
Byggetjenester	20 347 370	27 100 000	20 893 228	
Inventar/utstyr	1 004 367		1 004 367	
Innkjøp kunst	29 500		29 500	
Konsulent	1 919 383		5 323 757	
MVA-komp	2 390 833		3 372 957	
Sum inv.utgifter	25 718 193	27 100 000	0	30 650 549
<i>Andel mva</i>	10,2 %		12,4 %	
<i>Finansiering</i>				
Lån	-21 886 027	-27 100 000	-25 679 502	
Tilskudd	-1 900 000		-2 550 000	
Annen finansiering	-19 500		-19 500	
Mva-komp	-1 912 666		-2 401 547	
Sum finansiering	-25 718 193	-27 100 000	0	-30 650 549

Prosjekt 0706 Ombygning Risørhuset er i slutfasen, men det gjenstår noe arbeider på bygget som utføres i januar/februar, samt noe utomhus-arbeider som må tas til våren. Estimert kostnad på gjenstående arbeider beløper seg til ca.5 mill.

Prosjektet har strukket seg over mange år, med oppstart/planlegging i 2007, men mesteparten av arbeidet er utført i 2012 og 2013. Det har vært noen utfordringer underveis i prosjektet, både samarbeidet med entreprenøren, og bygningsmessig underveis. Bygget var av en dårligere forfatning enn det som lå til grunn i anbudsgrunnlaget, og dermed gjort prosjektet mer komplisert og dyrere enn forventet.

Prosjekt 1076 Renovering Risør barneskole

	R-13	B-13	R-totalt	B-totalt
<i>Inv.utgifter</i>				
Lønnskostnader	39 071		39 071	
Byggetjenester	15 999 797	21 500 000	16 306 312	
Inventar/utstyr	1 473 399		1 473 399	
Innkjøp kunst	115 000		115 000	
Konsulent	1 048 802		3 088 567	
MVA-komp	4 603 358		5 184 906	
Sum inv.utgifter	23 279 427	21 500 000	0	26 207 255
<i>Andel mva</i>	24,6 %			24,7 %
<i>Finansiering</i>				
Lån	-19 596 741	-21 500 000	-22 175 640	
Tilskudd			0	
Annen finansiering			0	
Mva-komp	-3 682 686		-4 031 619	
Sum finansiering	-23 279 427	-21 500 000	0	-26 207 255

Prosjekt 1076 Ombygning Risør barneskole pågår for fullt og forventes ferdigstilt våren 2014. Arbeidet har forløpt på en god måte, og prosjektet er forsert tidsmessig. Følgelig er der påløpt med kostnader i 2013 enn forventet. Prosjektet ser ut til å bli noe dyrere enn tidligere beregnet, og at ytterligere bevilgning må søkes.

5.8 TILBAKEMELDING PÅ BUDSJETTVEDTAKET FOR 2013

Nedenfor gis en tilbakemelding på vedtakene som kom i tillegg til rådmannens innstilling i budsjettbehandlingen. Vedtakets punkt nr.

2. Sønedeled Vel gis et tilskudd på kr 25 000 til blomster på Sønedeled. Inndekning tas over driftsbudsjettet.

Tilbakemelding:

Tilskudd til Sønedeled Vel er utdelt i 2013 med kr.25.000 og er dekket av Enhet for Eiendom og tekniske tjenester.

3. Vaktmesterordningen i Kunstparken fortsetter i 2013.

Inndekning: Enhet for teknisk drift.

Tilbakemelding:

Ansettelsesforholdet for den aktuelle vaktmesteren er opprettholdt gjennom året og er dekket av Enhet for Eiendom og tekniske tjenester.

4. Dersom ny stilling innenfor barnevern ikke kommer som omsøkt, bes rådmannen komme tilbake til bystyret med sak om hvordan vi kan få til alternativ finansiering av slik stilling.

Tilbakemelding:

Risør kommune søkte 1/1 stilling, fikk tildelt ½ stilling fra øremerkede statlige midler via fylkesmannen. Begrunnet i at ½ stilling var inne på midlertidig engasjement, og det på relativt kort sikt forventes en interkommunal barnevernstjeneste, anbefalte enhetsleder å avvente ytterligere styrking.

5. For å opprettholde kvalitet i skolen, vil bystyret styrke Risør barneskole med kr.1 200 000,- i driftsbudsjettet. Inndekning: Disposisjonsfond. Tilbakeføres til fondet i 2013 ved økte inntekter.

Tilbakemelding:

Ved tilførsel av 1,2 millioner ble pedagogtetteten opprettholdt. Risør barneskole måtte utvide sin pedagogiske virksomhet til flere undervisningssteder. Konsekvensen av dette var at reduksjonen i assistentbemanning ikke kunne gjennomføres slik det var planlagt.

6. For å opprettholde kvalitet i skolen, vil bystyret styrke Risør ungdomsskole med kr 400 000,- i driftsbudsjettet. Inndekning: Disposisjonsfond. Tilbakeføres til fondet i 2013 ved økte inntekter.

Tilbakemelding:

Risør ungdomsskole ble styrket med kr.0,4 mill som ble finansiert av disposisjonsfondet. Det er ikke kommet inn merinntekter gjennom året for å tilbakeføre midlene til disposisjonsfondet

7. Asfaltering av kommunale grusveier styrkes med kr 500 000 til i alt kr 1 000 000 i investeringsbudsjettet. Bystyret ber miljø- og teknisk komité lage en liste over asfaltering av veier samt behov for trafikksikringstiltak, i prioritert rekkefølge innen sommeren 2013.

Finansiering: Fond.

Tilbakemelding:

Handlingsplan for oppgradering av kommunale veier er utarbeidet og vedlagt i Handlingsprogrammet for 2014-2017.

8. Det innføres løpende opptak i barnehagene i Risør fra 1.1.2013.

Tilbakemelding:

Løpende opptak har delvis vært praktisert i 2013. Lengste ventetid på plass har vært ca. to måneder.

9. Fellesrådet styrkes med kr 150 000,- + 60 000,- i driftsbudsjettet. Inndekning: Enhet for rådmannens stab.

Tilbakemelding:

Fellesrådet er styrket i henhold til vedtak, men av hensyn til KOSTRA må kommunal tjenesteyting spesifiseres i både det kommunale og fellesrådets regnskap.

10. Risør kommune bevilger kr 10 000,- til Risør bandverksted og ønsker å ha dette

som en fast post i budsjettet i årene fremover så sant det kan vise til aktivitet gjennom årsrapport, at det er drevet på frivillig basis og at midlene går til drift og vedlikehold av øvingslokale. Inndekning fra Enhet for kultur.

Tilbakemelding:

Tilskudd til Risør bandverksted er utbetalt og innarbeidet i kommunens budsjett innen kulturenheten.

11. Ordningen med Tiltakskordinator for de som har vansker med å komme inn i arbeidslivet videreføres ut 2013. Det settes av kr 150 000 til dette arbeidet. Ordningen evalueres innen utgangen av 2013 for å vurdere videre om satsing gir ønsket virkning. Inndekning: Sosialbudsjettet reduseres med kr 150 000.

Tilbakemelding:

Tiltakskordinator er videreført med ressursinnsats tilsvarende ca. 50% stilling. Satsingen kommer i forlengelsen av prosjektet "Tiltaksplan for bedre levekår for barn og unge" ("barnefattigdomsprosjektet"). Det synes positivt at etableringen har falt sammen i tid med etablering av "ungteam" på NAV. Mindre ressursinnsats enn i 2012, og naturlig nok noe lavere utnyttelse av de etablerte kommunale plassene. Tidkrevende arbeid, men med positive erfaringer.

12. Ordningen med en frisklivssentral må legges inn for oppstart og etablering i 2013. Det arbeides aktivt med sikte på å styrke folkehelse og forebyggingsperspektivet for eksempel ved å delta i prosjekter hvor det også er mulig å løse ut eksterne midler. Det settes av kr 100 000 til dette arbeidet. Dersom Risør kommune i 2013 får et overskudd i midlene knyttet til samhandlingsreformen skal disse primært brukes til styrking av det forebyggende arbeidet.

Inndekning: Betalingen for tjenester fra SSHF reduseres med kr 100 000.

Tilbakemelding:

Frisklivskonseptet er ferdig utviklet og planlagt.

13. Utbedringen av Kvernvikveien fremskyndes. Det settes av 1 mill. til oppstart i 2013. Inndekning fra låneopptak.

Tilbakemelding:

Kvernvikveien er en fylkesvei. Kommunen kan derfor ikke lånefinansiere investeringer i veien og vil være avhengig av en avtale med fylket for gjennomføring av tiltak. Foreløpig er Kvernvikveien ikke prioritert fra Fylkeskommunen/Statens vegvesen, men vil bli vurdert i forbindelse med rullering av handlingsplanen for neste planperiode fra 2016.

Arbeidet videre med dette prosjektet må bli gjennom påtrykk inn i Fylket for å få arbeidet opp på prioriteringslisten fra politisk hold og administrasjonen.

14. Bygging av lekeplasser styrkes gjennom en ekstrabevilgning på inntil 1,5 millioner kroner på investeringsbudsjettet. Hasdalen, Sagjordet og Kjempesteinsmyra prioriteres. Beløpet dekkes inn ved at låneopptak til Fargeskrinet barnehage reduseres tilsvarende. Det jobbes samtidig med mulig ekstern finansiering i samarbeid med Velforeningene.

Tilbakemelding:

Det er gjennomført møte med de aktuelle velforeninger og utarbeidet en plan for gjennomføring av arbeidene. Arbeidene forventes påstartet våren 2014.

15. Det avsettes 50 000 kr til ytterligere tiltak etter Kvello-modellen (tidlig innsats i barnehagen) i barnehagene i Risør.

Inndekning fra økte økonomiske rammer og innsparinger i kommunens drift. Rådmannen legger fram dekningsforslagene til politisk behandling ved utgang av andre tertial 2013. Skole, oppvekst og frisklivsarbeid prioriteres høyest.

Tilbakemelding:

Kompetansehevende tiltak for ansatte i barnehager, jfr. Kvello-modellen, er gjennomført for både pedagoger og assistenter.

16. Det avsettes 100 000 kr med konkrete markedsføringstiltak som er øremerket befolkningsvekst i kommunen. Komite for kultur og næring legger fram en konkret prioriteringsliste over tiltak. Et informasjonsmøte for ungdom i Oslo vurderes spesielt. Det samme gjelder deltakelse på messer for flyttelystne europeere.

Inndekning fra økte økonomiske rammer og innsparinger i kommunens drift. Rådmannen legger fram dekningsforslagene til politisk behandling ved utgang av andre tertial 2013. Skole, oppvekst og frisklivsarbeid prioriteres høyest.

Tilbakemelding:

Rådmannens forslag til prioritering over konkrete tiltak er behandlet i komiteen og bystyret.

17. Stillingen innen psykisk arbeid for barn og unge fortsetter i 2013 slik det er vedtatt i handlingsplanen. Inkludert kontortid fysisk plassert ved Risør VGS.

Rådmannen finner inndekning, innenfor enheten.

Tilbakemelding:

Tiltaket er gjennomført.

18. Bystyret ønsker å støtte Risør sentrum som aktivt handelssted, og innfører derfor 2 timers gratis parkering i Risør sentrum i periodene januar-april og september-desember (1. og 3. tertial) fra og med 2013.

Inndekning: Disposisjonsfond. Tilbakeføres til fondet i 2013 ved økte inntekter.

Tilbakemelding:

Tiltaket er gjennomført, og inndekningen av tapte inntekter er dekket fra disposisjonsfond.

22. Stian Lunds forslag om å omregulere området mellom Utsikten og Utkikken til boligformål oversendes temagruppe Miljø og teknisk og inngår i kommuneplan-arbeidet.

Tilbakemelding:

Forslag til omregulering av området mellom Utsikten og Utkikken til boligformål er tatt inn i forslag til kommuneplanens arealdel.

---

23. Erfaringene fra drift av Ungdomsklubben evalueres av rådmann. Det sees på om midlene og ressursene til denne driften kan brukes mer hensiktsmessig og målrettet mot prioritert ungdomsgruppe og mer i sammenheng med øvrige tiltak mot ungdom. Evalueringen skal gi svar innen 1. april.

Tilbakemelding:

Rådmannen har lagt fram en evaluering av driften av ungdomsklubben. Driften er redusert til enkeltstående arrangementer og lokaler for jentegrupper.

24. Bystyret er bekymret for vedlikeholdet av kommunale bygg. For å bedre vedlikeholdet ønsker vi en vedlikeholdsplan hvor kost nytte vektlegges, og en evaluering/styrking av vaktmestertjenesten og ansvarsfordelingen av vedlikeholdet.

Tilbakemelding:

Vedlikeholdsplan for kommunale bygg ble lagt frem som vedlegg i handlingsprogrammet 2014-2017.

25. Bystyret ber rådmannen utrede effekten av dagens seniortiltak og vurdere mer målrettede seniortiltak i Risør kommune.

Tilbakemelding:

Evalueringsmøter mellom arbeidsgiver og fagforeninger er gjennomført. Fagforeningene ønsker ingen endring av nåværende tiltak, men vil vurdere nye tiltak i tillegg til eksisterende. Av resursmessige årsaker har videre arbeid ikke vært prioritert

26. Bystyret nedsetter et utvalg med politisk og administrativ representasjon som skal vurdere salg av bebygd og ubebygd kommunal eiendom til markedspris. Formålet er å styrke kommunens økonomi, gjennom direkte inntekter (fonds-oppbygging) og eventuelt gjennom reduserte kostnader til vedlikehold. En målsetting ved tiltaket er også tilrettelegging for privat verdiskaping og offentlig verdiskaping gjennom alternativ anvendelse (investeringer) av midlene som bygges opp - nå og/eller senere. I de interesseavveininger utvalget må gjøre, skal det legges stor vekt på hensynet til allmennheten. Utvalgets innstilling skal legges frem for politisk behandling senest i juni 2013.

Tilbakemelding:

Saken ble utsatt til bystyrets møte 20/6-13. Utvalg er nedsatt og arbeidet er i prosess. Utvalget avlegger rapport til rådmannen i april 2014, og det utarbeides en innstilling som blir lagt frem til politisk behandling våren 2014.

27. For å styrke satsingen på skole ønsker bystyret en mer enhetlig skolefaglig ledelse, og ber rådmannen sette i gang nødvendige prosesser og eksternt rekruttering for å samle grunnskolene under én ledelse.

Tilbakemelding:

Ansettelse er utført og prosessen er fullført.

28. Risør bystyre vil uttrykke bekymring for den økonomiske situasjonen som preger så mange av landets kommuner. Samtidig som forbruket i privat sektor stadig øker, sliter offentlig sektor med å opprettholde kvaliteten i tjenestene. Dette går utover det daglige tilbudet til så vel barn og unge som til de eldre, og det rammer dessverre ofte de mest sårbare gruppene. Det innskrenker muligheten for nødvendig vedlikehold og fornying av for eksempel skoler, barnehager, omsorgsinstitusjoner og infrastruktur. Risør bystyre ber om at regjeringen sørger for tiltak som kan snu denne negative utviklingen.

Tilbakemelding:

Ingen tilbakemelding.

5.9 KOSTRA

KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem for å frembringe relevant styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjonen om kommunale tjenester og bruken av ressurser på ulike tjenesteområder registreres og sammenstilles på en måte som bør være relevant og interessant for beslutningstakere både nasjonalt og lokalt.

Informasjonen skal tjene til bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring, herunder gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås. KOSTRA tar sikte på forenkling av innrapporteringen fra kommunesektoren til staten med utgangspunkt i prinsippene om at dataene i størst mulig grad skal være nyttige for både kommunesektoren og staten, og at dataene bare skal registreres en gang med sikte på anvendelse flere ganger.

Kommunenes frist for innrapportering til Statistisk sentralbyrå (SSB) er 15. februar. SSB publiserer så foreløpige tall 17. mars, mens de endelige tallene offentliggjøres 15. juni. Publiseringen skjer på nettstedet www.ssb.no/kostra.

I den videre bruk av KOSTRA tall for sammenlikning, er følgende sammenlikningstall brukt så langt mulig;

- **Tall fra Tvedestrand kommune**
Tvedestrand er ikke i samme kommunegruppe som Risør, men er sammenlignbar på mange områder.
- **Tall fra Kragerø kommune**
Kragerø er ikke i samme kommunegruppe som Risør, men er sammenlignbar på mange områder.
- **Fylkesgjennomsnitt fra Aust-Agder**
- **Gjennomsnittstall for landet utenom Oslo**
- **Gjennomsnittstall for kommunegruppe 11** (som Risør er en del av)

For alle kommunene er det tatt ut tall fra 2013.

6) Utvikling på indikatorer i Kommuneplan 2014-2025

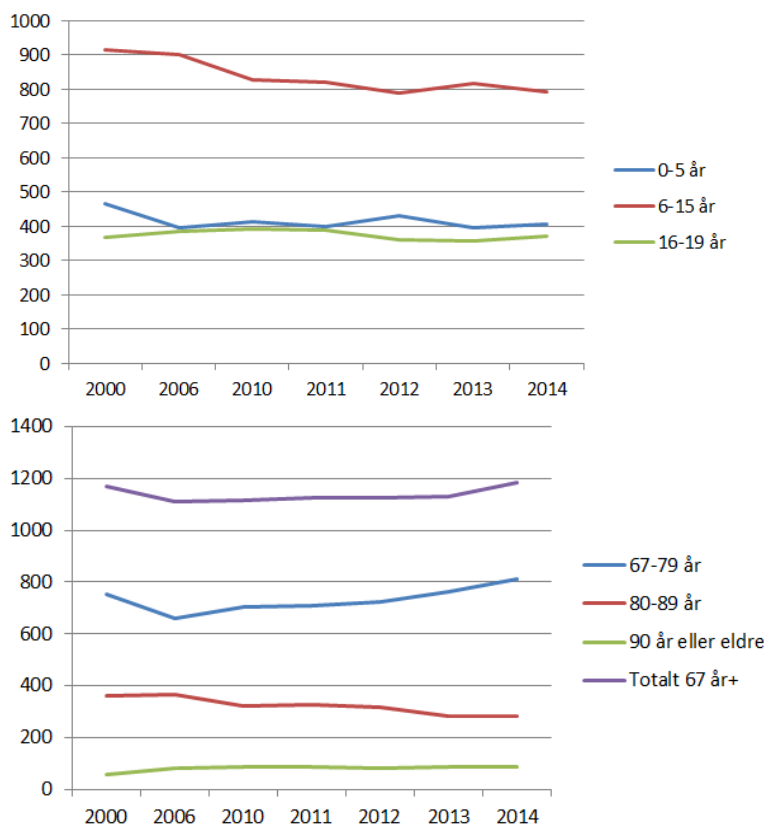
Befolkningstallet i Risør gikk noe opp i 2013, men blant de største utfordringene for Risør er lav befolkningsvekst og alderssammensetning. Dette og andre utviklingstrekk er beskrevet nærmere i Utfordringsdokumentet som ble laget i forbindelse med kommuneplanarbeidet i 2013.

Utvikling på indikatorene i Kommuneplan 2014-2025 er delvis belyst i Del II: Virksomhetenes årsmelding, og finnes samlet i vedlegg 2.

Figur 24:
Folkemengde 1.
januar (K) (Kilde:
SSB Tabell: 07459)

Aldersgruppe	2000	2006	2010	2011	2012	2013	2014
0-5 år	467	397	412	401	431	397	406
6-15 år	915	902	828	820	789	817	792
16-19 år	369	386	393	388	362	356	372
20-66 år	4080	4068	4144	4138	4192	4148	4146
67-79 år	751	659	704	709	725	764	814
80-89 år	361	368	324	326	319	281	283
90 år +	57	83	89	89	81	85	86
Totalt	7000	6863	6894	6871	6899	6848	6899

Utvikling i de nedre og øvre aldersgruppene siden år 2000

7) Handlingsprogram 2013-16

Tiltak/Utredning/Pådriver	Status 31.12.2013	Ansvarlig	Omtalt av
Søndeled skole (T)	Innflyttet 2013, ikke avsluttet regnskap	ETT	BS, ETT
Risørhuset (T)	Under arbeid 2013, avsluttes medio 2014	ETT	ETT, KUL
Rehabilitering Sandnes (T)	Oppstart primo 2014	ETT	ETT, HAB
Leiekontrakt VIRK (T)	Utført	UNG	UNG
Scanning av eiendomsarkivet (T)	Pågår	STØ	BYG
Mobildekning DDA (T)	Utført	RÅD	RÅD
Utredning felles barneverntjeneste (U/T)	Pågår	KVAL	KVAL/BV
SLT arbeidet (T)	Innarbeidet i drift	BHS/KUL	KUL, KVAL
Beiteprosjektet (T)	Utført	BYG	BYG
FV416 (U) – pådriverfunksjon (P)	Utført	RÅD	RÅD
E18 (U) – pådriverfunksjon (P)	Pågår	RÅD	RÅD
BeyondRisør (U)		RÅD	RÅD, KUL
Kunstparken (T)	Innarbeidet i drift	KUL	KUL
IKT til politikere (T)	Utført	RÅD	RÅD
Ny kirkegård og minnelund (U)	Utført	ETT	ETT
Buvikveien & Ny fiskerihavn (T)	Avventes	ETT	RÅD
Tangengata vann og avløp (T)	Utgår	ETT	RÅD
Prestebolig (T)	Utført	ETT	RÅD
Kompetanse for kvalitet i skolen (T)	Innarbeidet i drift	UNG	BS
Kommuneplan (U)	Pågår	RÅD	RÅD, BYG, KVAL, OMS, HAB
Oppvekstplan (U)	Pågår	UNG/BHS	BS
Næringsplan (U)	Pågår	RÅD	RÅD
Kompetanseplan (U)	Pågår	RÅD/STØ	RÅD, HAB, KVAL, BS, STØ, OMS
Risør barneskole inkl. ENØK-tiltak i Idrettsbygget (svømmehallen) (T)	Pågår	ETT	BS, ETT
Vann og avløp Hødnebo (T)	Utført	ETT	ETT
Etablering av nye lokaler for dagtilbud innen psykiatri, inkl. nye årsverk og utredning av hjelpemiddellager (T/U)	Pågår	OMS	ETT, OMS
Oppgradering av renseanlegget på Røed, etterfulgt av avløp Bossvik-Hjembu-Røed (T)	Utgår	ETT	ETT
Utredning av behov for omsorgsboliger (bl.a. fremtidig bruk av Tjenna senteret) (U)	Pågår	OMS	RÅD, OMS
Landbruk i fokus (U/T)	Pågår	BYG	BYG
Parkeringsanlegg (U)	Pågår	RÅD/ETT	RÅD
Samhandlingsreformen - Prosjekt for å forebygge innleggelses på sykehus (T)	Vurderes fortløpende	RÅD	OMS

Tiltak/Utredning/Pådriver	Status 31.12.2013	Ansvarlig	Omtalt av
Kartlegging av løkker og lekeplasser, samt behov for oppgradering (U/T)	Utredning utført. Tiltak pågår	ETT	ETT
Bedring av oppvekst- og læringsmiljø (T)	Pågår	HAB/BHS	BHG, BS, HAB
Utvidelse Fargeskrinet barnehage (T)	Utredet. Avventer behov	ETT	BHG
Utbedring av Kvernvikveien fra gamle E18 til Fargeskrinet barnehage (T)	Pådriverfunksjon	ETT	ETT
Vann og avløp Gjernes (T)	Pågår	ETT	ETT
Det historiske Risør (T/U)	Pågår	KUL	BYG, KUL
Moen (T)	Pågår	BYG/KUL	RÅD, BYG
Stangholmen (T)	Pågår	ETT	ETT
Næringsarealer (T)	Pågår	RÅD	RÅD
Tilpasning av Linken bygget (T)	Planlagt. Utføres '14	ETT/HAB	HAB
Forsterkede boliger for bostedsløse (U/T)	Pågår	RÅD	RÅD, KVAL, ETT
Rehabiliterer Skansen (T)	Utsatt	ETT	ETT
Etterslep maskiner og utstyr (T)	Pågår	ETT	ETT
Utstyr parkeringsordningen (T)	Pågår	ETT	ETT
Miljøfyrtårn (T)	Pågår	ETT	ETT
Randvik barnehage – utredning av 1-2 nye avdelinger (U)	Utredet. Avventer behov	ETT/BHS	BHG
Oppgradering av kommunale areal på øyene i skjærgård/fjorder (T)	Utført	ETT	ETT
Andel sykepleiere i avdeling for hjemmetjenester økes til minst 30 % (T)	Utført	OMS	OMS
Bio-varme Moland øst (T)	Utgår	RÅD	RÅD
Tilrettelegge for parkering av bobiler i nærheten av sentrum (T)	Pågår	ETT	ETT
Evaluerer av politisk organisering (U)	Utført	RÅD	RÅD
Nytt verksted og brannstasjon (U)	Pågår	ETT	ETT
Torvet (T)	Utgår	ETT	RÅD
Plan for avvikling av uønsket deltid (U)	Pågår	STØ	STØ
Evaluerer av seniortiltak (U)	Pågår	STØ	STØ
Tiltak for å redusere skadeomfang ved ekstremvær (U)	Utført	RÅD	ETT, RÅD
Håndholdte enheter til Habilitering og Omsorg (T)	Pågår	OMS/HAB	OMS, HAB
Garasjer til beboere i Orreveien ressurscenter (T)	Pågår	ETT/HAB	HAB
Vann og avløp Røysland krets (U/T)	Inngår i HP VA	ETT	ETT
Båthavn Søndeled – Jepestrand (T/U)	Pågår	ETT	ETT
Ny Risør-bok (T)	Utredning pågår	KUL	KUL
Oppgradering av IT utstyr i skolene (T)	Pågår	BHS	BS
Ungt Entreprenørskap i skolene (T)		UNG/BHS	BS
Psykisk helse – barn og unge i skolen (T)	Pågår	OMS/KVAL	KVAL, OMS
Videre utvikling av frisklivssentral (T)	Pågår	OMS	OMS
Kyststi fra Flisvika til Randvik (U)	Inngår i Kommuneplan	BYG	BYG

DEL II: VIRKSOMHETENES ÅRSMELDING

8) Rådmannen og rådmannens stab

8.1 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016

Rådmannen og Rådmannens stab hadde ansvar for å følge opp nedenstående utredninger og tiltak vedtatt i Handlingsprogrammet for perioden 2013 – 2016.

8.1.1 Mobildekning DDA (HP 7.2.21)

Avtalen mellom Agder kommunene (DDA) og Telenor vedrørende mobiltelefoni ble inngått i 2012 og Risør kommune ble løftet over på ny avtale 1/6-2012. I tillegg til avtale på mobiltelefoni for alle kommunene, omfatter avtalen også utbygging av mobilnettet på Agder. Alle kommunene ga et tilskudd til dette arbeidet i 2013. Risørs andel av tilskuddet er kr. 450 000,-.

8.1.2 FV416 (HP 8.3.1)

Utbedring av Fv 416 (gang- og sykkelvei) fra Frydendal til Lindstøl inngår i fylkeskommunens handlingsprogram 2012-2015 med 41,5 mill. kr.

Reguleringsplan for parsellen Frydendal-Østebø er ferdigbehandlet.

Vedtaket er påklaget.

Det er foreløpig usikkert om avsatt budsjetttramme vil være tilstrekkelig for gjennomføring av hele parsellen fra Frydendal til Østebø (avkjørsel Hestemyr). Det legges til grunn at kommunen følger denne prosessen nøye og med forutsetning om at hele parsellen gjennomføres sammenhengende.

Veglys på strekningen Frydendal-Østebø inngår i g/s-vei prosjektet. Videre veglys fra Østebø til Vinterkjær er et særdeles viktig trafikksikkerhetstiltak som må prioriteres og innarbeides ved første rullering av fylkeskommunens handlingsprogram.

8.1.3 E 18 (HP 7.2.18)

Vinterkjærprosjektet søkes nå samordnet med trafikksikkerhetstiltak (midtdeler) på E 18. En planprosess er igangsatt – i første omgang med geometri/linjeføring og videre med utarbeidelse av reguleringsplan. Reguleringsplanarbeidet er i gang og i dette inngår planer for nytt Vinterkjærkryss. Kommunen er involvert i prosessen og vil følge denne nøye.

8.1.4 Beyond Risør (HP 7.3.3)

2013 var tredje og siste år i partnerskapet mellom BeyondRisør (BR) og INDEX.

Tema for 2013 var utdanning og det ble avholdt en workshop i regi av INDEX i Risør som samlet nærmere 30 lærere fra skoler i både Aust- og Vest Agder.

Partnerskapet ga BR mulighet til å invitere egne gjester til INDEX Award og i månedsskifte august / september deltok BR med en strategisk viktig delegasjon for BR i den videre utviklingen.

BR gjorde i 2012 en stor jobb med å lansere INDEX Award blant norsk næringsliv, og i 2013 fikk Norge sin første norske vinner av INDEX Award, nemlig bedriften Lærdal Global Health.

Fordi BR stadig retter seg mer mot næringsutvikling og utdanning ble prosjektet i 2013 flyttet fra enhet for kultur til nærings sjefen i Risør kommune. Nærings sjefen leder dermed den faglige styringsgruppen til BR som består av nærings sjefen i Aust-Agder fylke, industridesigner Katinka Von Der Lippe og designrådgiver i Norsk Designråd Benedicte Wildhagen. I 2013 ble det videre bestemt at BR fortsatt skal være et kommunalt utviklingsprosjekt. BR inngikk partnerskap med Arendalskonferansen, som har tema innovasjon i offentlig sektor som tema, og BR skal belyse design som verktøy for innovasjon i privat og offentlig sektor.

Les mer i kapittel 6.5 om prosjektet Masterkurs i design og entreprenørskap og i rådmannens virksomhetsplan for 2014.

8.1.5 IKT til politikere (HP 7.8.6)

Politikerne tok i bruk iPad før sommeren 2012.

Rådmannen har fortløpende gjort justeringer av tilrettelegging for politisk arbeid med bruk av iPad basert på tilbakemeldinger. Tilbakemeldingene har for øvrig i hovedsak vært gode.

I henhold til bystyrets vedtak skulle rådmannen nedsette prosjektgruppa på nytt i løpet av 2013 for å evaluere og vurdere behov for å videreutvikle løsningen. Dette ble av ressursmessige årsaker utsatt til 2014.

8.1.6 Ny prestebolig (HP 7.8.2)

Ny sokneprest er tilsatt og har flyttet inn i nyinnkjøpt prestebolig.

8.1.7 Buvikveien & Ny fiskerihavn (HP 7.2.15)

Vedtak:

Det er ikke fattet noe spesifikt vedtak om saken, den inngår i politiske saker som omtaler Holmen-utbyggingen.

Kommentar:

Utvidelse av Buvikveien er et prosjekt hvor kostnadene deles mellom Solsiden 1 AS og Risør kommune i henhold til avtale vedtatt av Risør bystyret – sak 60/12. Avtalen er foreløpig ikke undertegnet. Fremdriften for prosjektet er enda ikke klarlagt.

Fremdriften for utvidelse av Buvikveien påvirker fremdriften for gjennomføring av ny fiskerihavn (Kaianlegg/liggekai langs del av Buvikveien - Hasalen). Fundamenteringsarbeidene (peling m.m.) for begge tiltakene må i noen grad gjennomføres samtidig. Kaianlegg/liggekai kan først ferdigstilles etter at Buvikveien ved Hasalen er ferdig.

8.1.8 Tangengata – vann og avløp (HP 7.2.11)

Vedtak:

Det er ikke fattet noe spesifikt vedtak om saken, den inngår i politiske saker som omtaler –utbyggingen i Flisvika, bystyresaker PS 82/08 & PS 12/09.

Kommentar:

Av utbyggingsavtalen vedr. Flisvika, godkjent av bystyret og datert 27.02.09, fremgår at utbygger skal gjennomføre opprustning/ oppbygging av Tangengata fra Strandgata til Flisvika på nærmere bestemte vilkår.

I forbindelse med opprustning av Tangengata vil det på en del-strekning (Flisvika-Nygata) være nødvendig å samtidig foreta utskifting av kommunens v/a-nett. Følgelig vil v/a-arbeidene, som er en kommunal oppgave, først måtte gjennomføres før arbeidene med gate, fortau m.m. kan påbegynnes. Slik administrasjonen ser det kan det være formålstjenlig med en oppdragsgiver når det skal innhentes anbud og velges entreprenør for gjennomføring av gatearbeider og v/a-nett. I denne sammenheng forespør utbygger om Risør kommune kan være kontraktspart også ved gjennomføring av gatearbeidene fra Flisvika til Strandgata.

Administrasjonen vil tilrå at kommunen samordner og forestår gjennomføring av opprustning Tangengata (gate/fortau og v/a arbeider) forutsatt at utbygger bærer alle kostnader som tilkommer gatearbeidene, herunder planlegging og gjennomføring i tråd med utbyggingsavtalen.

Utbygger stiller bankgaranti tilsvarende 100 % av kostnadene for opprustning av ”miljøgata” før arbeidene igangsettes. Tiltaket gjennomføres etter nærmere avtale mellom utbygger og kommunen.

Det vises for øvrig til formannskapssak 104/12.

8.1.9 Kommuneplan (HP 8.1.1)

Organisering og plan for kommuneplanarbeidet ble vedtatt i kommunens planprogram (sak 2/13) og deler av kommuneplanen ble behandlet i løpet av 2013; Hovedmål og satsingsområder (sak 7/13), Arealstrategier (sak 18/13) og Samfunnsdelen (sak 91/13).

Ansvar for kommuneplanprosessen har lagt til Rådmannen og rådmannens stab, og har krevd mye ressurser i løpet av året. Det ble arrangert politiske verksted og folkemøter flere steder i kommunen. Barne- og ungdomsrådet, Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Eldrerådet har medvirket ved flere anledninger og kommet med innspill. Det har også andre interessegrupper og engasjerte innbyggere. Urogruppa som ordføreren opprettet ga kritiske og alternative innspill, som forsterket utfordringene i arbeidet med kommuneplanen, i tråd med hensikten.

8.1.10 Næringsplan (HP 8.5.1)

Arbeidet med ny næringsplan for Risør kommune startet høsten 2012 og gjennom arbeid i Næring- og kulturkomiteen samme høst ble det enighet om at Risør skulle ta initiativ til en strategisk næringsplan for regionen Østre Agder.

Les mer om arbeidet med strategisk næringsplan i kapittel 6.5 om næringsarbeid.

8.1.11 Kompetanseplan (HP 7.8.8)

Av kapasitetshensyn ble ikke dette arbeidet gjennomført i 2013.

8.1.12 Utredning av behov for omsorgsboliger (bl.a. fremtidig bruk av Tjenna senteret) (HP 7.1.15)

Tiltaket er forankret i Omsorgsplanen. Rådmannen ser et stort behov for at fremtidig bruk av Tjenna-senteret avklares, men ønsker å se dette i en større sammenheng. Utredningen ble utvidet til å inkludere full gjennomgang av eksisterende kommunale boliger, eventuelle salg og nybygg/kjøp. Ansvar ble lagt til Rådmannen for videre arbeid i 2014.

8.1.13 Parkeringsanlegg (HP 7.6.2)

Rådmannen fremmet en sak til bystyret den 24.01.13 om parkeringsstrategi for Risør kommune. I bystyrevedtaket ble det bl.a. besluttet at kommunen ikke kjøper parkeringsanlegg / plasser i Kragstgt. 48 (Rose prosjekt og Eiendomsutvikling), oppgradering av parkeringsplasser på Tjenna, og avsatt 400.000,- til utarbeidelse av forprosjekt for et parkeringsanlegg i Hasdalen.

8.1.14 Moen (HP 7.5.2)

Båtbyggeriene på Moen representerer et viktig kulturminne av nasjonal verdi og siden 2006 har Risør kommune tatt en aktiv rolle i arbeidet utviklingen av Båtbyggeriene på Moen til et formidlings- og aktivitetssenter for trebåtbygging, kystkultur og håndverksnæring.

Næringssjefen i Risør har vært prosjektansvarlig for et treårig prosjekt som ble avsluttet i 2013. Både 2012 og 2013 ble arbeidsintensive år ved at Aust-Agder fylke valgte å støtte Båtbyggeriene på Moen sine søknader til Riksantikvaren og Verdiskapingsprogrammene.

Enhet for plan og byggesak følger opp reguleringsplanen for Moenområdet.

8.1.15 Næringsarealer (HP 7.4.1)

Eksisterende næringsarealer videreføres i ny kommuneplan og målet er at det til enhver tid skal være et mangfold av byggeklare og konkurransedyktige næringstomter i kommunen som kan tilbys bedrifter som har ekspansjonsbehov eller nye etableringer. Opparbeiding og klargjøring av siste del av reguleringsplanen i Risør Næringspark, Moland Øst, med en kostnadsramme på kr. 7 mill, ble startet opp i 2013 og fortsetter i 2014.

Les mer om næringsarealer i punktet nedenfor om næringsarbeid.

8.1.16 Forsterkede boliger for bostedsløse (HP 7.1.8)

Rådmannen har nedsatt en intern arbeidsgruppe. Den vedtatte Boligsosiale handlingsplan påpeker bl.a. at en i størst mulig grad bør unngå å samle flere boenheter dersom det ikke samtidig er tett oppfølging av beboerne, og at hovedutfordringen ikke er å få bygget eller kjøpt bolig, men kommunens begrensede ressurser til å gi nødvendig oppfølging. Arbeidet med egnet sted for boligene fortsatte i hele 2013.

8.1.17 *Bio-varme Moland øst (HP 7.4.3)*

Ingen i nærområdet har hittil vist interesse for realisering av prosjektet.

8.1.18 *Bobiler (U)*

Tilrettelegging for bobiler krever avklaring av flere detaljer som plassering, tilkobling til vann og strøm, mulighet for enkel administrasjon av betaling mm. Det har derfor ikke vært mulig å prioritere tiltaket hittil. Rådmannen mener at bobil-parkering må sees i en større sammenheng, og bør vurderes som en del av kommunedelplanen for Risør sentrum. Som midlertidig løsning ble det merket opp og skiltet parkeringsplasser for bobiler på Tjenna sommeren 2013.

8.1.19 *Evaluering politisk organisering (HP 7.8.5)*

Tiltaket er omtalt under punkt 3)

8.1.20 *Torvet (HP 7.6.1)*

Oppgradering av Torvet har hittil ikke vært prioritert økonomisk. Sannsynligvis blir dette et kostbart tiltak og må sees i sammenheng med andre store prosjekter i sentrum.

8.1.21 *Tiltak for å redusere skadeomfang ved ekstremvær (U)*

I forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanens arealdel ble det høsten 2013 gjennomført en ROS-analyse for ekstremvær. Konsekvensutredningene av nye tiltak har tatt denne med i betraktning, og rasutsatte områder er markert i kartet. Det vil også tas utgangspunkt i denne for å vurdere andre skadeforebyggende tiltak.

8.2 ANDRE TILTAK OG ANSVARSOMRÅDER

8.2.1 *Næringsarbeid*

Innenfor næringsfeltet er det et mål å være i tett dialog med de som driver virksomhet i kommunen, både gjennom bedriftsbesøk og gjennom tilgjengelighet ved spørsmål og andre henvendelser. I tillegg ønsker kommunen å være løsningsorientert og fleksibel i dialog med de som ønsker å etablere virksomhet i kommunen.

Regionalt Næringsfond

Regionalt Næringsfond for Østregionen avholdt åtte møter i 2013. Fondet behandler søknader om tilskudd til bedriftsetableringer eller til bedriftsutviklingstiltak fra etablerte virksomheter. I tillegg kan det være noen søknader som omhandler utviklingsprosjekter fra en eller flere av de fem kommunene som inngår i det regionale næringsfondet for Østregionen. Utarbeidelsen av saksfremlegg fra de ulike søknadene krever tett dialog med søkeren og i 2013 ble det fremmet 16 søknader fra Risør. Totalt utgjorde dette et tilskudd på kr. 1.425.000,- fra fondet i 2013 og Risør kommunes eget budsjett belastes i 2014 med i overkant av kr. 500.000,-.

Aktivitet i fondets andre kommuner:

Vegårshei	7 saker - totalt tilskudd kr. 418.000,-
Gjerstad	2 saker - totalt tilskudd kr. 155.000,-
Tvedestrand	7 saker - totalt tilskudd kr. 190.000,-

Åmli 6 saker – totalt tilskudd kr. 520.000,-

Målet med tilskuddene fra fondet er å bidra til å fremme etablering av ny næringsvirksomhet og bidra til styrking og videreutvikling av eksisterende bedrifter.

Strategisk næringsplan for Østre Agder

I behandlingen av Risør kommunes planstrategi, vedtok bystyre 16.08.2012 at arbeidet med en ny plan for næring (kultur og reiseliv) skulle starte opp parallelt med Risør kommunes kommuneplan. Arbeidet med ny næringsplan for Risør kommune ble behandlet i alle komitemøtene høsten 2012 hvor det ble stor enighet om at Risør burde ta initiativ til en strategisk næringsplan for Østre Agder.

I tillegg til de politiske diskusjonene rundt en ny næringsplan for Risør, så ble mulighetene for utviklingen av en strategisk næringsplan diskutert på mange av høstens møter i det regionale næringsfondet for Østregionen. Interessen for en felles strategisk plan var stor og administrativt så man at flere av kommunene enten var i en prosess hvor de skulle rullere eksisterende næringsplan eller lage en ny.

Våren 2013 ble brukt til å motivere og planlegge en regional prosess og høsten 2013 vedtok kommunestyrene og bystyrene i alle kommunene i Østre Agder, utenom Froland, at de ønsket å gå med i en regional prosess knyttet til næringsutvikling. Gjennom en anbudsrunde ble Telemarsforskning valgt som fasilitator og prosjektleder for planarbeidet. Prosjektansvaret ble lagt til næringsjefen i Risør kommune. Arbeidet med næringsplanen fortsetter i 2014.

Næringsarealer

Gjennom 2013 har Risør kommune fått relativt mange henvendelser angående næringsarealer. Våren 2013 ble det første Eiermøte blant eierne på Risør Næringspark, Moland Øst avholdt og møte resulterte blant annet i et samarbeid mellom eierne av næringsarealer og Risør kommune om tilgjengeliggjøring av bredbånd og fiber til området.

Risør Næringspark, Moland Øst

Etter henvendelse fra en interessent til et næringsareal på Moland Øst, ble arbeidet med å opparbeide og klargjøre siste del av reguleringsplanen i Risør Næringspark, Moland Øst, med en kostnadsramme på kr. 7 mill (investeringsmidler) startet opp i 2013. Arbeidet fortsetter i 2014.

Hestemyr

Risør kommune anmodet i 2013 fylkeskommunen om å trekke sin innsigelse mot Områdeplanen for Østebø. Når innsigelsene er trukket og arkeologiske undersøkelser gjennomført kan planen fremmes for sluttbehandling. Nytt regulert næringsareal på Hestemyr blir på 74 mål. Ca. 11 mål går bort som følge av høyspentledning. Dvs. at planen regulerer et område på 63 mål til næring, med en utnyttelsesgrad på 50 %. På dagens næringsareal på Hestemyr er det fremdeles en til to ledige næringstomter.

Risør Næringspark, Moland Vest

Det ble gjennom året brukt tid på forhandlinger med SIVA om en samlet overdragelse som inkluderer både infrastruktur, opparbeidet areal og ikke-opparbeidede areal på Risør Næringspark, Moland Vest, samt seks festetomter på Krana i Risør.

Risør bystyre aksepterer det fremforhandlede tilbudet fra SIVA og ga rådmannen fullmakt til å slutføre kontrakten. Kjøpesummen, samt konsulentkostnader knyttet til plan for opparbeidelse av næringsarealene på kr. 200.000,- tilsammen kr. 3.300.000,- må lånefinansieres.

Status 2013	Mål 2014	Mål 2015
Risør Næringspark, Moland Øst Klargjøring av arealer Moland Øst pågår	Klargjøring videre tomteareal (30 mål)	Ferdigstille område?
Hestemyr Områdeplanlegging pågår	Ferdigstille reguleringsplan for Hestemyr - Østebø	Begynne opparbeidelse
Risør Næringspark, Moland Vest Kjøp av 170 mål	Utarbeide plan for opparbeidelse av området	

Nærings-område	Opparbeidet, ledig areal	Regulert, ikke opparbeidet areal	Kommentar
Moland Øst	Ledige arealer i Porsveien Ca. 35 daa	Ca. 120 daa	Store regulerte områder, men fremdeles areal som krever opparbeidelse
Hestemyr	Ledig areal i Hestemyrveien 9		Tomt C Ca. 4,4 daa
Moland Vest	Alt opparbeidet areal er disponert	Større områder er regulert, men ikke opparbeidet.	Bebyggelsesplan fra 2003.

Markedsføring av næringstomter

Markedsføring av bolig- og næringstomter er et arbeid som må ha kontinuerlig fokus og midlene som ble avsatt i 2. tertialrapport for 2012 medførte at Risør kommune inngikk en bedriftsavtale med Finn.no. Gjennom denne avtalen har Risør kommune mulighet til å profilere sine næringsarealer og markedsføre kommunale boligtomter til de blir solgt.

Det er blitt arbeidet med skilting av næringsarealene ved E18, men det er vanskelig å få tillatelse av Statens Veivesen. Det er blitt plassert ut store skilt på nybygget til Lindal Entreprenør, Risør Næringspark, Moland Øst, og på container ved Terna Snekkeri AS samme sted.

I 2013 valgte Risør kommune å samarbeide med Raadhuset Eiendomsmegling om profilering av de kommunale boligtomtene. Dette arbeidet pågår ved inngangen til 2014.

SKRIK – entreprenørskapsmobilisering

I arbeidet med å bidra til bærekraftig regional vekst og utvikling er tilrettelegging for entreprenørskap er et viktig satsningsområde for Aust-Agder fylkeskommune. For å styrke denne satsningen ble det avsatt 1 million kroner til entreprenørskapsmobilisering i distriktskommunene i regionalt utviklingsprogram, RUP, Aust-Agder 2013.

Tilskuddsordningen ble lansert som en søkbar tilskuddsordning våren 2013 i tilknytning til oppstart av LUK, et kompetanseprogram for virkemiddelapparatet, hvor Aust-Agder fylkeskommune er vertskap og alle kommuner og regionale partnere i Aust-Agder deltar.

Tilskuddsordningen ble lansert under forkortelsen SKRIK – samhandling, kreativitet, risiko, innovasjonsevne og kompetanse – elementer som skulle vurderes i søknadene som kom inn til fylkeskommunen.

Risør kommune valgte og samarbeid med Sørlandssporten Næringshage, Arendal kommune og Etablerersenteret IKS om disse midlene og ble på bakgrunn av en felles søknad tildelt midlene i 2013. Målet med prosjektet er å utvikle verktøy og gjennomføre aktiviteter som etter hvert fører til økt entreprenørskap i hele Aust-Agder. Prosjektet skal gjennomføres i 2014.

Risør By

Etter initiativ fra Risør Gårdeierforening vedtok både Risør Reiselivslag, Handelsstanden i Risør og Risør Gårdeierforening i sine årsmøter våren 2013 å gå inn i en prosess hvor man ser på mulighetene for å etablere et felles byselskap.

Risør kommune fulgte opp vedtakene fra de ulike næringsforeningene med en søknad til det regionale næringsfondet om støtte til å gjennomføre et forprosjekt ledet av en ekstern konsulent med erfaring fra liknende prosjekter. Forprosjektet ble formelt avsluttet ved inngangen til 2014 og det arbeides med en sak til politisk behandling hvor Risør kommune definerer hvordan kommunen skal organisere sin vertskapsfunksjon.

Målet med et felles selskap for besøksnæringene er mer samarbeid og samspill mellom de ulike bedriftene for å heve kvaliteten på tilbudene i Risør og på sikt bidra til økt verdiskaping gjennom mer besøk i kommunen.

Masterkurs i Design og Entreprenørskap

Etter avslaget på søknaden til Aust-Agder utviklings- og kompetansefond høsten 2011 er det arbeidet videre med konseptet knyttet til etablering av et skoletilbud relatert til design i Risør kommune.

Med støtte fra det regionale næringsfondet for Østregionen gjennomførte Emilie S. Olsen sin diplomoppgave i industridesign ved Arkitektur og Designhøgskolen i Oslo (AHO) våren 2013, hvor oppgaven utforsket

mulighetene for et studietilbud innen design i Risør. Blant konklusjonene i rapporten var at et unikt masterkurs i design, i tett samarbeid med nærings- og arbeidsliv i regionen, er et behov.

Høsten 2013 søkte Risør kommune, i samarbeid med AHO, senter for entreprenørskap og Sørlandsporten Næringshage, på nytt Aust-Agder utviklings- og kompetansefond og ved utgangen av året ble det klart at fondet støtter prosjektet med kr. 700.000,- i 2014.

Næringsforum

Ved overgang til nærings- og kulturkomite var det naturlig at det var komiteens medlemmer som inviterte til dialog med næringslivet i Risør gjennom frokostmøter i næringsforum. I 2013 ble det gjennomført to slike møter hvor målet er å diskutere muligheter og utfordringer for næringslivet i Risør. Tema for første frokostmøte i 2013 var næringslivets innspill til kommuneplanen og det andre møte ble arrangert i samarbeid med NAV, hvor NAV fikk mulighet til å fortelle næringslivet om to av sine viktige programmer.

Sørlandsporten Teknologinettverk (STN)

STN har avholdt to medlemsmøter i 2013 og til disse møtene inviteres næringsmedarbeiderne fra de ulike kommunene i regionen. Disse medlemsmøtene er en god arena for å være i kontinuerlig dialog med de store mekaniske bedriftene i området, og det er en arena for å diskutere felles utfordringer.

Viktige samarbeidspartnere gjennom året

Næringsutvikling er et langsiktig arbeid som må gjøres i samarbeid med de som driver eller ønsker å etablere næring i en kommune. I arbeidet med å tilrettelegge og stimulere til vekst er det svært viktig å ha gode samarbeidspartnere i de andre kommunene og kjennskap til virkemidler i det offentlige virkemiddelapparatet. Viktige samarbeidspartnere for Risør kommune og næringsutvikling i 2013 er blant andre:

- Sørlandsporten Næringshage
- Kommunene i Østre Agder
- Regionalt næringsfond for Østregionen
- Aust-Agder fylkeskommune ved næringsavdelingen
- Innovasjon Norge Agder
- Aust-Agder utviklings- og kompetansefond

Bedriftsbesøk

Ordfører, rådmann og næringssjef har som mål å være i tett relasjon med bedriftene i kommunen, blant annet gjennom bedriftsbesøk.

Noen av bedriftene som er blitt besøkt i 2013 er:

- Grimsland Montasje AS
  - IMS
  - Risør Engineering AS
  - Klaro
  - Sparebanken Sør
-

8.2.2 Kommunikasjon

Kommunens hjemmeside

Kommunens primære informasjonskanal er kommunens hjemmeside. Etter omlegging til ny portalleverandør forventes bedre score på Difis kvalitetsvurdering enn i 2011, da RK oppnådde 3 av 6 stjerner. Med mer stoff og økt funksjonalitet forventes også høyere antall besøk på siden.

Ansattportal (Intranett)

Risør kommune skulle i henhold til interkommunal prosjektplan ta i bruk intranett i samme system som hjemmesiden i løpet av 2013. Prosessen vil kreve mest ressurser ved etablering, men forutsetter også fortløpende arbeid og at intranett gjøres til startside ved pålogging i nettverket.

Kommunens hjemmeside på Facebook

Denne brukes primært til deling av informasjon fra kommunens hjemmeside, og hadde ved utløpet av 2013 1004 likere.

8.2.3 Interkommunale samarbeid

Risør kommune driver i dag et utstrakt interkommunalt samarbeid på flere områder. Samarbeidene er i all hovedsak organisert gjennom Østregionen (Risør, Tvedestrand, Åmli, Gjerstad og Vegårshei) og Østre Agder (Østregionen + Arendal, Froland og Grimstad).

Østregionen

Samarbeidet i Østregionen har pågått i mange år på flere områder. Dette er samarbeid på tjenestenivå hvor et varierende antall av ovenfor nevnte kommuner deltar. Det samarbeides bl.a. om:

PPT: Risør, Tvedestrand og Vegårshei. Risør kommune er vertskommune.

DDØ: Interkommunalt samarbeid om IKT i Østregionen. Alle fem kommunene med. Vegårshei kommune er vertskommune.

Skatteoppkrever: Felles skatteoppkrever i Østregionen. Alle fem kommunene med. Tvedestrand kommune er vertskommune.

Kulturskolen Øst i Agder: Tvedestrand, Risør, Vegårshei og Gjerstad. Tvedestrand kommune er vertskommune.

Skogbruk/Landbruk: Samarbeid mellom Risør og Gjerstad.

Regionalt næringsfond. Alle fem kommunene er med. Se videre omtale nedenfor.

Barnevernsamarbeid i Østregionen (BiØ): Dette er et samarbeid om utredningsfasen innen barnevern med et eget styre. Alle fem kommunene i østregionen deltar.

Østre Agder

Formålsbestemmelsen i dette samarbeidet lyder slik:

“Østre Agder er et samarbeidsforum for kommunene i regionen. Det skal bidra til å samordne regionens og kommunenes interesser. Samarbeidet skal arbeide for å styrke regionens infrastruktur og systematisk arbeide for at regionen velges som lokaliseringssted. Østre Agder kan bidra til etablering av

samarbeidsløsninger der kommunene finner det formålstjenlig og gjennomfører prosjekter for å øke kompetansen i regionens kommuner og utvikle løsninger knyttet til levering av kommunale tjenester. Østre Agder kan bare fatte vedtak knyttet til den løpende drift innenfor rammen av innbetalt deltakeravgift. Samarbeidet kan ikke forplikte den enkelte kommune utover dette uten etter særskilt avtale.”

Grimstad kommune ble med i Østre Agder i 2013, slik at samarbeidet nå består av åtte kommuner.

De siste årene har arbeidet i stor grad vært fokusert omkring ny E18 mellom Tvedestrand og Arendal og om Samhandlingsreformen.

Østre Agder-kommunene samarbeider også om brannvesen, krisesenter og legevakt, alle med Arendal som vertskommune

Opplistingen ovenfor er ikke uttømmende.

Område Barnehage, skole og voksenopplæring

Grunnskole

Risør kommune hadde ved skolestart høsten 782 elever fordelt på 492 på barneskolene og 290 på ungdomsskolen.

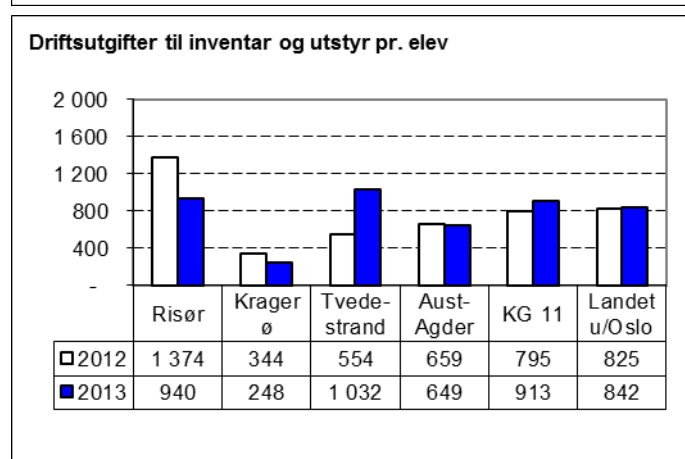
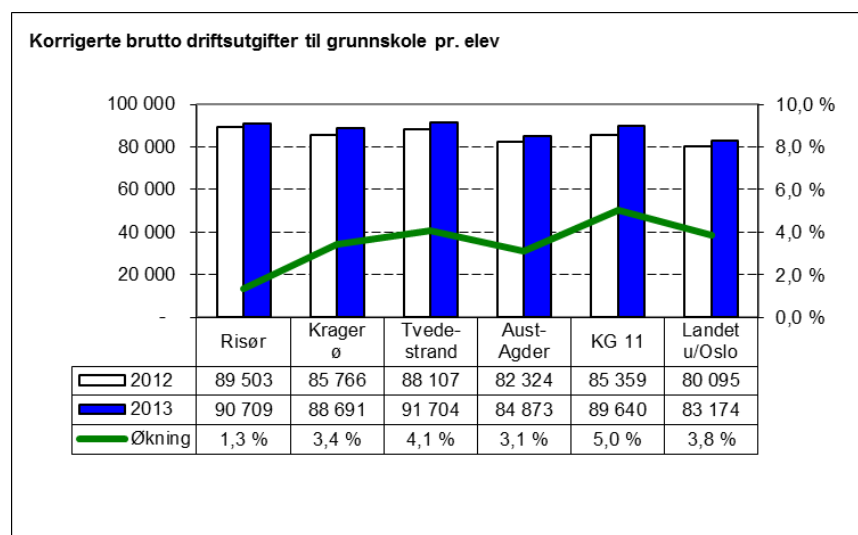
Til undervisning hadde vi tilsammen 72,7 årsverk fordelt på 91 lærere. Til administrasjon bruker vi 6,5 årsverk. I tillegg til dette kommer assistentårsverkene på alle skolene. Antall assistentårsverk ligger høyt sammenlignet med andre kommuner.

Rekruttering

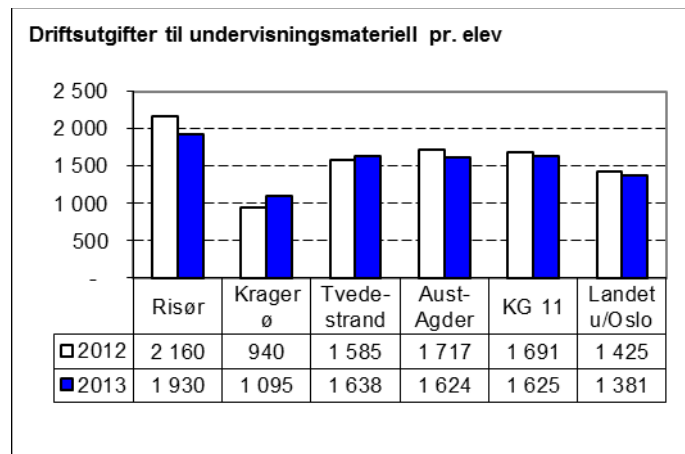
50 % av lærerne i grunnskolen er over 50 år. Det er nedgang i søkermassen for faste stillinger. Det også vanskelig å få kvalifiserte vikarer.

Figur 25:

Korrigerte brutto driftsutgifter pr elev
(Kilde: KOSTRA)

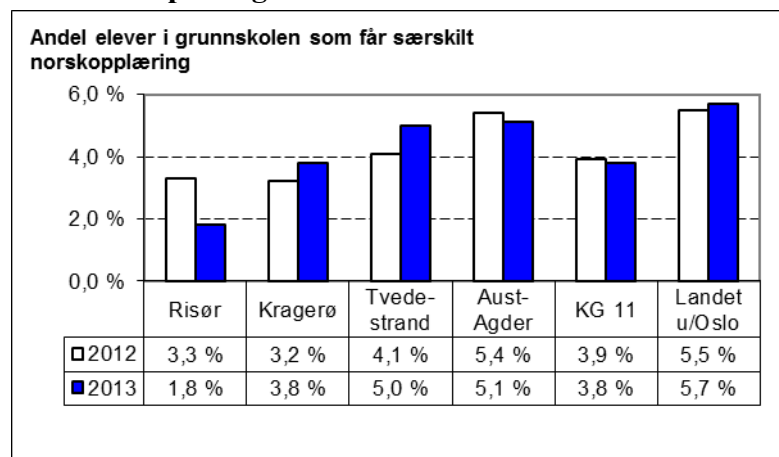
Figur 26: Driftsutgifter til inventar og utstyr pr elev (Kilde: KOSTRA)

Figur 27: Driftsutgifter til undervisningsmateriell pr elev (Kilde: KOSTRA)

Minoritetsspråklige barn

Figur 28:
Andel elever med
særskilt
norskopplæring
(Kilde: KOSTRA)

Tilstandsrapport for skolene

Grunnskolepoengene viser variasjon fra år til år, og 2013-resultatet er det neste beste gjennom de siste fem år. Det er med dette grunn til å tro at skolenes systematiske arbeid med grunnleggende ferdigheter, læreplaner og gjennomgang av lærestoff bidrar til bedre resultater for elevene. Det jobbes kontinuerlig med å fornye/forbedre undervisningsmetoder og heve kompetansen hos skolenes tilsatte. I henhold til kommuneplanen er vårt foreløpige mål å bli bedre enn landsgjennomsnittet.

Endrings- og videreutviklingsarbeid krever god forankring og tar tid. Leseprosjekt og vurdering for læring er eksempler på dette. Det satses på systematisk videre- og etterutdanning av lærere innenfor satsingen “kompetanse for kvalitet”. Ved siden av individuell kompetanseheving er også kommunens satsing på LP (Læringsmiljø og pedagogisk analyse) en heving av kompetansen til alle lærere og assistene i skolen.

Gjennom disse satsingsområdene har skolene erfart at kompetanseheving og god praksis i klasserommet oppnås når hele kollegier arbeider med et felles fokusområde, får felles opplæring og er tilsluttet felles forpliktende utviklingstiltak. For å oppnå ønsket effekt må skolene satse på få tiltak/prosjekter samtidig og over tid.

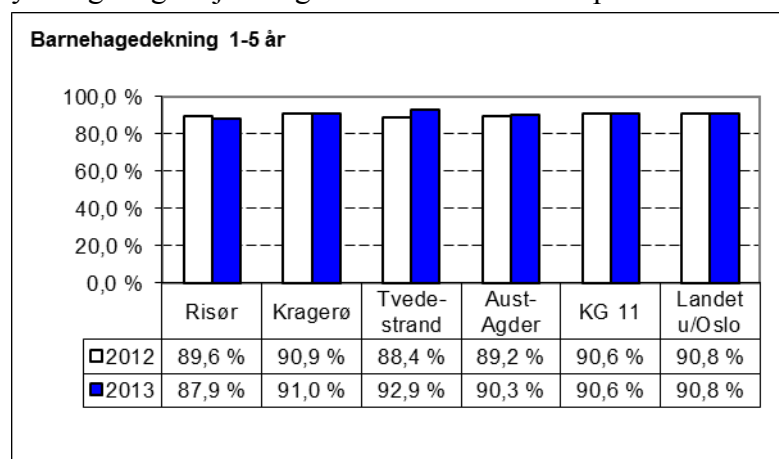
9) Enhet for barnehage og barneskoler

Enhet for barnehage og barneskoler var ansvarlig for alle barneskolene (Hope, Sønedeled og Risør) og de kommunale barnehagene i Risør kommune (Fargeskrinet, Trollstua og Hope barnehage). Hope skole er et oppvekstsenter der barnehage og skole er under samme administrasjon.

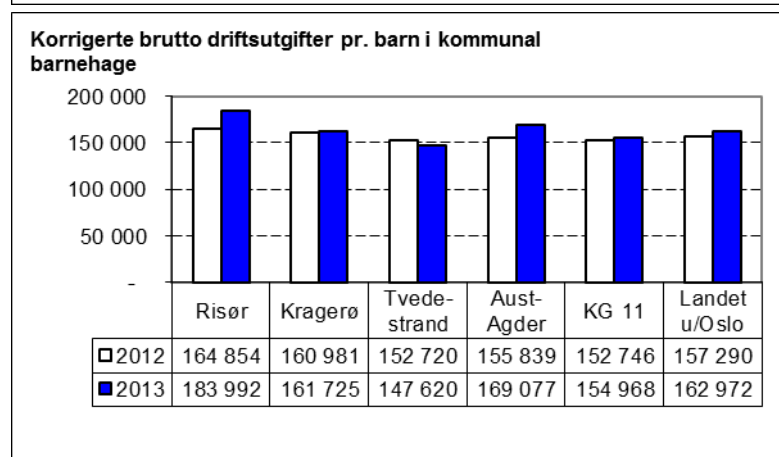
9.1 BARNEHAGENE

Ved opptak høsten 2013 fikk alle barn med rett til plass opphold i barnehage. Det kom flere søkere uten rett på barnehageplass. Flere av disse fikk plass i midlertidig avdeling i Maurtua barnehage samt at Frydenborg barnehage fikk en ytterligere godkjenning av en utvidelse til 96 plasser.

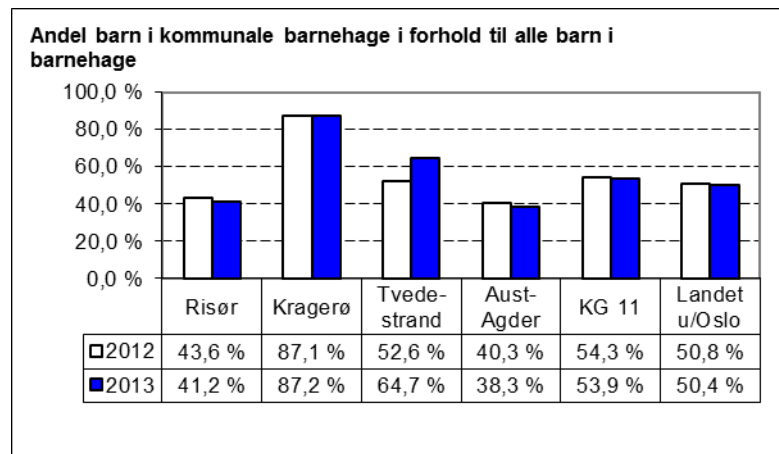
Figur 29:
Barnehagedekning
1-5 år (Kilde:
KOSTRA)

Figur 30:
Korrigerte brutto driftsutgifter pr.
barn i kommunal
barnehage
(Kilde: KOSTRA)

Figur 31:
Andel barn i kommunal barnehage i forhold til alle barn i barnehage
(Kilde: KOSTRA)

De kommunale barnehagene hadde per 31.12. 2013 tilsammen 122 barn. Barnehagene er plassert på Viddefjell, på Hope og på Wormli. De private barnehagene er plassert sentrumsnært og har til sammen 177 barn. 41 % av barna er i de kommunale barnehagene.

9.2 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016 – BARNEHAGE

9.2.1 Bedre oppvekst- og Læringsmiljø (HP 8.2.2)

Vedtak:

Det gjennomføres kompetansehevingstiltak rettet mot assistenter i skole og barnehage for å øke handlingsorientert kompetanse i forhold til barn med utfordrende adferd.

Kommentar:

Barnehagene er i ferd med å implementere arbeid etter Kvello – modellen. Alle pedagoger i barnehager har fått tilbud om kurs i 2013, og de fleste har gjennomført. Assistenter i barnehager har høsten 2013 fått tilbud om 6 timers kurs vedrørende Kvello modellen. Ca. 60 assistenter har deltatt.

9.2.2 Utvidelse av Fargeskrinet barnehage (HP 7.1.1)

Vedtak:

Det bygges/etableres en, eventuelt to, nye avdelinger i tilknytning til Fargeskrinet barnehage.

Kommentar:

Bystyret vedtok i PS 84/2013 *Revidert behovsplan*, å utsette utbygging av Fargeskrinet barnehage til det var et nytt reelt behov for barnehageplasser. Det er født få barn i 2012 og 2013 i skolekretsen.

9.2.3 Randvik (Trollstua) barnehage – utredning av 1-2 nye avdelinger (HP 7.1.2)

Vedtak:

Det utredes utbygging av nye Randvik barnehage med 1-2 avdelinger. Utredningen skal være ferdig innen utgangen av 2012. Tidspunkt for oppstart av eventuell utbygging besluttes deretter.

Kommentar:

Bystyret vedtok i PS 84/2013 *Revidert behovsplan*, å utsette utbygging av Randvik (Trollstua) barnehage til det var et nytt reelt behov for barnehageplasser.

9.3 ANDRE TILTAK OG ANSVARSOMRÅDER - BARNEHAGE

9.3.1 *Behovsplan barnehager*

Revidert behovsplan ble behandlet i bystyret i september og følgende vedtak ble fattet:

Bystyret godkjenner revidert behovsplan for barnehager for perioden 2013 – 2025 med følgende vedtak:

1. Det prosjekteres ferdig for bygging av to nye avdelinger i tilknytning til nye Randvik barnehage. Ved behov for plasser legges saken frem til behandling.
2. Utbygging av Fargeskrinet barnehage utsettes. Ved behov for plasser legges saken frem til ny behandling.

9.3.2 *Kvello*

Kvello modellen er en systematisk tverrfaglig observasjon av barn i barnehage. Samarbeidspartnere er pedagoger, barnevern, helsestasjon, fysioterapi, PPT og habiliteringstjenesten. Kvello modellen har en prosjektleder i 20 % stilling. I 2013 har 6 av syv barnehager deltatt i Kvellomodellen. Det er gjennomført informasjonsmøter med foreldre og ansatte i disse barnehagene. Pedagoger i 6 barnehager har deltatt i interne studiesirkler. Alle assistenter med arbeid i barnehage er tilbudt et 6 timers kurs om teori rundt Kvello modellen høsten 2013. Ca. 60 assistenter deltok.

Det er iverksatt tilsammen 5 tiltak etter Kvello modellen. Tiltakene kan sies å være på lavterskelnivå.

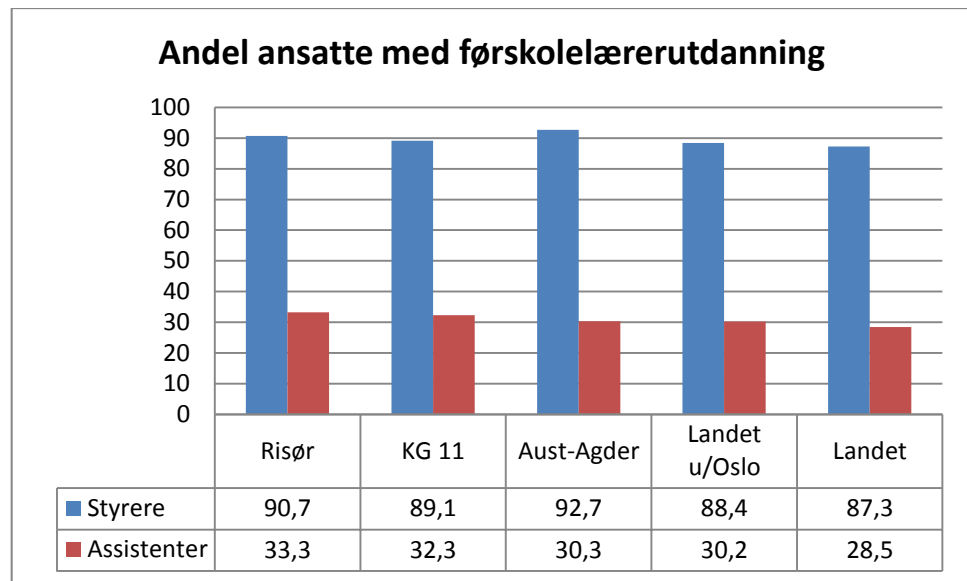
9.4 INTERN UTVIKLING

Øke pedagogtettheten der det er mulig

Det har ikke vært mulig å øke pedagogtettheten inneværende år. Enkelte private barnehager praktiserer generelt høyere pedagogtetthet.

Pedagogisk bemanning i barnehager har fått et større nasjonalt fokus i 2013. Pedagogisk bemanning er regulert i forskrift og det skal søkes dispensasjon dersom man ikke kan oppfylle kravet.

Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning

Andel assistenter med førskolelærerutdanning, fagutdanning, eller annen pedagogisk utdanning

Kilde: SSB

Risør kommune hadde i 2013 tre barnehager uten tilfredsstillende pedagogisk bemanning. To av barnehagene har søkt og fått innvilget dispensasjon. Det er en utfordring å få kvalifiserte pedagoger til barnehagene. Risørs barnehager, både kommunale og private har et felles fokus på utfordringen og vil arbeide for å oppfylle forskriften.

Andelen ufaglærte assistenter i barnehagene i Risør er høy. Vi har mange dyktige ansatte som har lang yrkeserfaring i faget. Barnehagene har i 2013 hatt 2 lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Føre tilsyn med utvalgte barnehager

Det er ført tilsyn med alle kommunale barnehager, både skriftlig og stedlig tilsyn. Fokus i tilsynet var årsplanen for barnehagene. Tilsynet ble utført av barnehageansvarlig i Tvedestrand kommune. Ingen barnehager fikk avvik. De private barnehagene har hatt en gjennomgang i forhold til ny godkjenning på areal og antall plasser det er mulig å tilby i barnehagene.

Dette ansees som et tilsyn på bruken av leke- og oppholdsareal i barnehagene.

9.5 BARNESKOLENE

Barneskolene er ulike i størrelse. Hope skole er den minste og er tredelt. Det betyr at skolen må kjøre flere alderstrinn sammen i en gruppe. Sønedeled er fulldelt, dvs at den har en gruppe(klasse) per årstrinn. Risør barneskole er også en fulldelt barneskole. I forhold til elevtall per årstrinn varierer noen trinn fra 2 – 3 grupper. I skoleåret 2013/2014 er det tre grupper på 2. og 7. trinn. Det er lite sannsynlig at skolene til sammen skal få et økt elevtall i årene som kommer. Sønedeled skole vil få en økning i elevtall i 2014.

Antall elever i barneskolene ved skolestart 2013 var 492.

Alle barneskolene har startet innføring av LP modellen.

9.6 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016 - BARNESKOLE

9.6.1 Sønedeled skole (HP 7.7.1)

Vedtak:

Skoleutbyggingen på Sønedeled gjennomføres ved at -65 bygget rives og nytt bygg oppføres. Videre gjennomføres utbedringer (lyd, inneklima, brann m.m.) av -85 bygget (saksutredningens alt. 1)

Brutto kostnadsramme økes fra kr. 53,0 mill til kr. 68,0 mill. Økt kostnadsramme kr. 15,0 mill innarbeides i budsjettet for 2012.

Utbyggingen gjennomføres som en totalentreprise med forhandlinger. Rådmannen bes videreføre planarbeidet med sikte på byggestart høsten 2011.

Kommentar:

Ny Sønedeled skole tatt i bruk ved skolestart høsten 2013.

9.6.2 Kompetanse for kvalitet (HP 7.7.3)

Vedtak:

Risør kommune vil søke på 6 plasser á 30 studiepoeng i programmet "Kompetanse for kvalitet" fra skoleåret 2011/12, fortrinnsvis 4 på barneskolen og 2 på ungdomsskolen. Det skal fortrinnsvis satses på basisfagene norsk, matematikk og engelsk.

Kommentar:

Tre lærere fra Risør barneskole tar videreutdanning i norsk, matematikk, og skoleledelse.

En lærer fra Sønedeled tar videreutdanning i engelsk i.

9.6.3 Oppvekstplan (HP 8.8.1)

Vedtak:

Arbeidet med revisjon/etablering av plan for oppvekst i Risør kommune igangsettes høsten 2012. Planen skal inkludere barnehage, skole og fritid.

Kommentar:

Oppvekstkomiteen vedtok høsten 2013, å utsette arbeidet med oppvekstplanen til ny kommunalsjef for barnehager, skoler og voksenopplæring var ansatt.

9.6.4 Kompetanseplan (HP 7.8.8)

Vedtak:

1. Kompetanseutvikling må være et prioritert område for Risør kommune.
  2. Risør bystyre vedtar planen slik den foreligger som en utredning. Tiltak vurderes i sammenheng med handlingsprogram, budsjett, enhetenes virksomhetsplaner og den daglige personalledelse.
  3. Rådmannen kommer tilbake til komité og bystyre med en strategisk kompetanseplan.
-

Kommentar:

Enheten arbeider kontinuerlig med kompetanseheving og vil bidra i arbeidet med en strategisk kompetanseplan ut fra enhetens behov. Det er ikke utarbeidet en strategisk kompetanseplan.

9.6.5 Risør barneskole inkludert enøk tiltak (HP 7.7.2 & 8.3.2)

Vedtak:

- Risør barneskole (blokk 1, 3, 4 og 5) oppgraderes i perioden med en kostnadsramme på kr. 20 mill ink. mva. (investeringsmidler)
- Det innføres ”luft til vann” varmepumpeanlegg i Idrettsbygget. Anlegget etableres slik at det på et senere tidspunkt kan utvides og knyttes til jordvarme.

Kommentar:

Prosjektet endret innhold og kostnadsrammer i løpet av 2013, se kapittel 5.

Enheten følger prosjektet og er orientert om fremdriften som brukere av bygningene. Enhet for eiendom og tekniske tjenester er utfører og ansvarlige for prosjektet. Per 31.12 er blokk 1 og 1A tatt i bruk. Blokk 3, 4 og 5 tas i bruk medio mai 2014.

9.6.6 Bedre oppvekst- og Læringsmiljø (HP 8.2.2)

Vedtak:

Det gjennomføres kompetansehevingstiltak rettet mot assistenter i skole og barnehage for å øke handlingsorientert kompetanse i forhold til barn med utfordrende adferd.

Kommentar:

I barneskolene har det våren 2013 vært gjennomført kompetanseheving for assistenter i fagspesifikke pedagogiske tiltak.

9.6.7 Oppgradering av IT utstyr i skolene

Vedtak:

IT-utstyret i skolene oppgraderes til tidsriktig standard i løpet av fireårsperioden.

Kommentar:

Ingen elev-pc'er oppgradert med Windows 7 i 2013. Arbeidet gjennomføres våren 2014. Selve maskinvaren på barneskolene er en utfordring og det må vurderes nye tiltak i løpet av 2014 slik at vi er sikret at skolene kan oppfylle kravene i kunnskapsløftet.

9.6.8 Ungt Entreprenørskap i skolene (T)

Barneskolene i Risør har ikke gjennomført undervisning i regi av Ungt entreprenørskap i 2013.

Fagområdet som tilsvarer innholdet i Ungt entreprenørskap (vårt lokalsamfunn) ligger i kunnskapsløftet og i lokale læreplaner, og er således gjennomført for de trinnene det gjelder.

9.7 MÅLOPPNÅELSE I 2013 FOR BARNESKOLENE

Nasjonale prøver

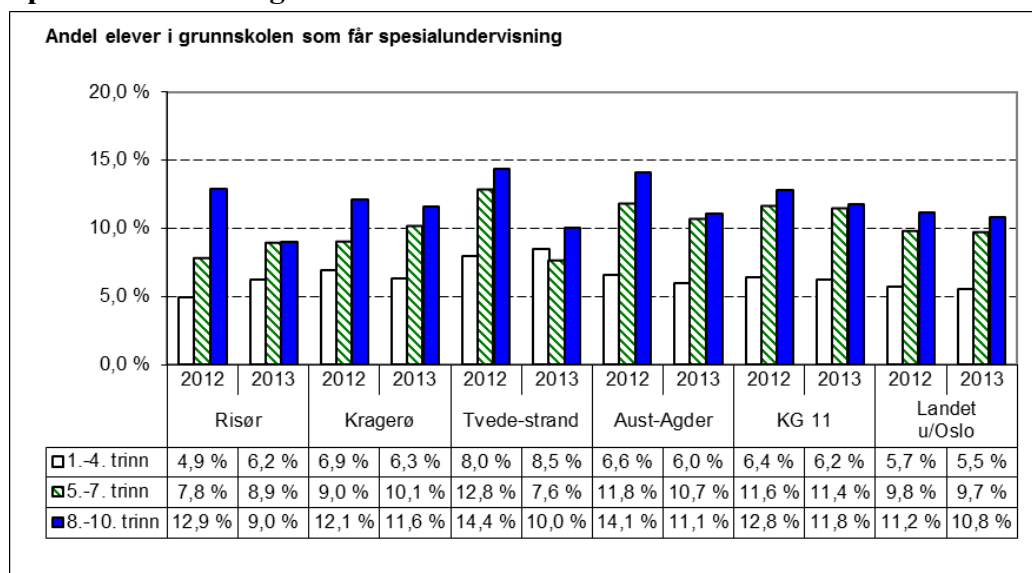
Gjennom fokus på leseopplæring i 1. – 4. klasse har vi oppnådd gode resultater på nasjonale prøver. Barneskolene i Risør kommune lå 0,1 poeng over landsgjennomsnittet i lesing, regning, og på nasjonalt nivå i engelsk på 5. trinn.

Risør barneskole har gjennom flere år hatt et samarbeid med naturfagsenteret, UIO, og får midler til å gjennomføre naturfaglige prosjekter. Høsten 2013 ble samarbeidet utvidet gjennom aktiv deltakelse fra en doktorgradsstipendiat fra HIT. Prosjektene gjennomføres fra 5. – 7. trinn. Målsettingen er å ha et naturfagprosjekt på hvert trinn.

Skolene har prioritert å sette inn ressurser for å gi styrket opplæring for elever som trenger ekstra tilpassing.

Spesialundervisning

Figur 32: Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning som får spesialundervisning (Kilde: KOSTRA)

Figuren viser at Risør kommune ligger lavest sammenlignet med nabokommunene, fylket, kommunegruppe 11 og landsgjennomsnitt i andel elever med spesialundervisning totalt, men høyere enn landsgjennomsnitt i de laveste klassetrinnene. Dette stemmer overens med skolenes mål om å endre praksis fra sent iverksatte tiltak til tidligere innsats.

Gruppen elever som får spesialundervisning er svært sammensatt og det tilrettelegges individuelt. Enkelte barn gir både barnehagene og skolene økte utfordringer som krever nye og utradisjonelle løsninger i samarbeid med andre tjenester i kommunen. Dette samarbeidet har gitt gode resultater.

Trivselsvurderinger

Resultater av elevundersøkelsen for skoleåret 2013/2014 er ennå ikke klare.

Skolene arbeider aktivt med trivselsledere. Barneskolene opplever nedgang i antall saker som dreier seg om mobbing og krenkende adferd. Skolen opplever elevmiljøet som positivt og inkluderende.

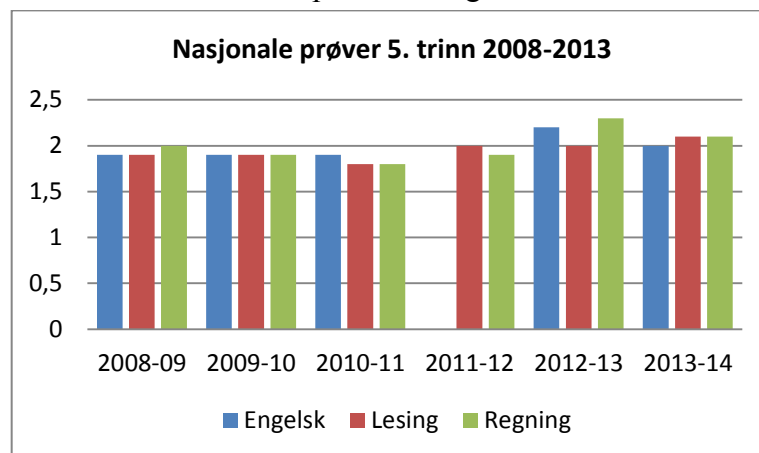
Overgangsordninger

Skolene og barnehagene i enheten har utviklet rutiner på overgangsordninger fra barnehage til barneskole og fra barneskole til ungdomsskole.

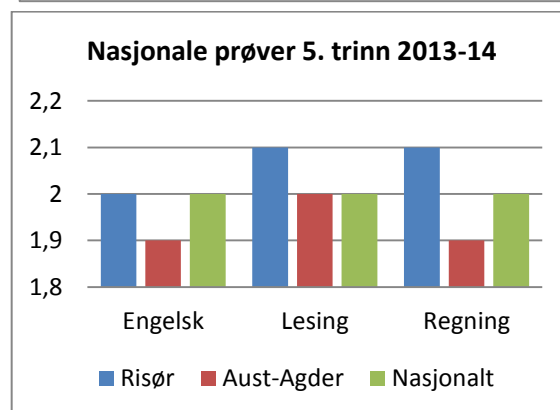
Kompetanseutvikling

Vi har deltatt i prosjektet Kompetanse for kvalitet hvor 6 lærere har deltatt i 2013. Vi har også deltatt i Aust Agders satsing på Økt læringsutbytte og LP modellen er fortsatt i implementeringsfasen.

Figur 33:
Nasjonale prøver 5. trinn - Risør kommune over tid
(Kilde: Skoleporten.no)

Figur 34:
Nasjonale prøver 5. trinn - Risør kommune sammenlignet med fylket og landet
(Kilde: Skoleporten.no)

Det er gledelig at vi har stabilt gode resultater på nasjonale prøver for 5. trinn. Vi er i 2013 på landsgjennomsnittet eller over. Det er fokusert på rutiner rundt prøvene, oppfølging internt på skolene og mellom ungdomsskolen og barneskolene.

Skolebygningene

Sønedeled skole ble ferdig oppusset og tatt i bruk i august, og restaurering av Risør barneskole startet i april 2013.

Bystyret gav i desember 2012 sin tilslutning til å øke investeringsrammen for rehabilitering av Risør barneskole med kr. 10 mill. til kr. 31,5 mill. I tillegg økte bystyret rammen ytterligere til kr. 34,5 mill. for å ta høyde for inventar og utstyr.

Lesing

Barneskolene har gjennom leseutviklings skjema og kartlegging fokus på økte leseferdigheter. Skolene har også egne leseuker for å ha fokus på leseopplæring og leselyst.

Planer for skolemiljøet

Barneskolene reviderer planene for godt skolemiljø hvert år.

LP

LP står for Læringsmiljø og Pedagogisk analyse. Lp modellen er arbeid på systemnivå. Modellen favner lærere, skoleledere og PP tjenesten.

Implementeringsfasen varer i tre skoleår. Det ble arbeidet med LP modellen i alle barneskolene i Risør i 2013, under veiledning av Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning. Implementeringen av LP i skolen fortsetter i 2014, og implementeringsfasen avsluttes våren 2015.

9.8 SKOLEFRITIDSORDNINGEN (SFO)

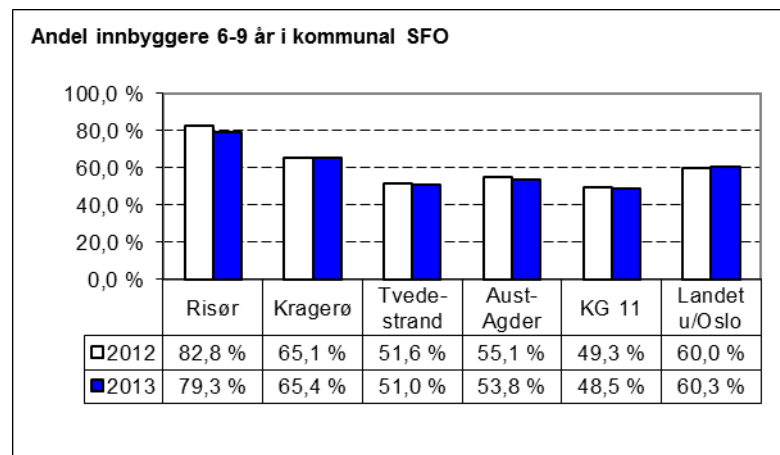
SFO er et fritidstilbud som gis til 1. – 4 klasse før – og etter skoletid.

Lekselesing er lagt til SFO. For barn med funksjonshemninger, kan tilbudet gis til og med 7. trinn.

Figur 35:

Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO

(Kilde: KOSTRA)

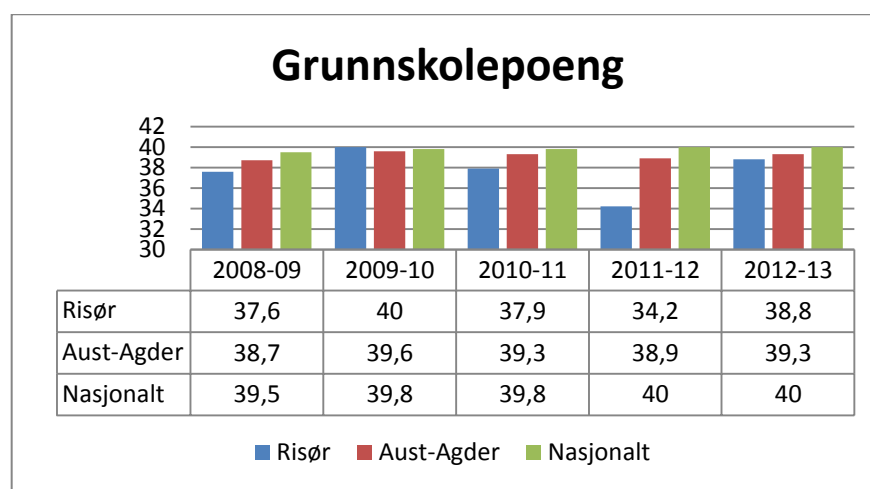
Risør kommune har en svært høy dekningsgrad i SFO sammenlignet med gruppe 11. Dette viser at foresatte setter pris på tilbudet og finner det godt. Elever med enkeltvedtak får god oppfølging etter skoletid. Lav foreldrebetaling kan være årsak til høy dekningsgrad.

10) Enhet for ungdomsskole og voksenopplæring

10.1 UNGDOMSSKOLEN

Fra og med høsten 2012 er ungdomsskolen med i statens ungdomsskolesatsing i samarbeid med UiA. Satsingsområdene er grunnleggende ferdigheter i regning og klasseledelse. Ungdomsskolen har et godt kvalifisert personale som viser evne og vilje til å utvikle skolen til en lærende organisasjon, og gi undervisning som skal gi elevene best mulig resultat.

Figur 36:
Grunnskolepoeng
(Kilde:
Skoleporten.no)

10.2 VOKSENOPPLÆRINGEN

10.2.1 Tiltak i handlingsprogrammet

Leiekontrakt VIRK (T)

Kontrakt ble inngått i 2012. Tiltaket var med i Handlingsprogrammet pga. de økonomiske konsekvensene av ny avtale. Økning i utgifter for leie av lokaler til VIRK ble innarbeidet i budsjettet med kr. 300 000.

10.2.2 Andre tiltak og ansvarsområder

Voksenopplæringen hadde 88 minoritetsspråklige elever ved årets slutt. Antall årsverk var 12,30 i voksenopplæringen.

Det har i 2013 også vært en stor utfordring at vi stadig har tatt i mot flyktninger med liten eller ingen skolebakgrunn. Dette krever større lærertetthet, elevene bruker lenger tid på opplæringen og de kommer senere ut i språkpraksis. Voksenopplæringa har hatt problemer med å skaffe språkpraksisplasser, særlig i kommunen. I den forbindelse satte VIRK i gang et prosjekt med støtte fra IMDI. VIRK etablerte elevbedrifter som et ledd i arbeidet med å gjøre elevene kvalifiserte for språkpraksis eller jobb. Prosjektet har ført til flere ut i språkpraksis, og et bedre tilbud på VIRK. Ved utgangen av 2013 fikk VIRK også på plass 12 språkpraksisplasser i kommunen, vedtatt i bystyret. Ved årets slutt har VIRK en språkpraksisbank på 40 plasser i Risør og Gjerstad, noe som

er veldig flott og gir stor optimisme. Prosjektet er ferdig ved utgangen av 2013, men søkes en videreføring for 2014.

Fra introbedrift til språkpraksis

Tilskuddet skal styrke kommunens arbeid med opplæring i norsk og samfunnskunnskap og introduksjonsprogram. Prosjektet skal styrke overgangen til arbeid og utdanning. Målet er å øke kvaliteten og bedre gjennomføringen og resultatoppnåelsen i kommunens integreringsarbeid gjennom å utvikle og dokumentere metoder. Prosjektet er en videreføring av prosjektet i 2012 som hadde tittelen: "Introbedrift, veien til arbeid." Gjennom prosjektet har VIRK utviklet et tipshefte til andre som jobber med språkpraksis eller som ønsker å etablere introbedrift. Det har også blitt etablert en "språkpraksisbank" i løpet av prosjektet. Prosjektet avsluttes i 2013, men det søkes videreføring i 2014.

Område Helse og omsorg

Området Helse og omsorg er stort og omfattende. Brukergruppene er store og uensartet. Området er også det største området når det gjelder antall ansatte.

Enhetenes årsmeldinger viser at det også i 2013 er jobbet meget godt. Områdets del av den totale fordelingen er noe redusert. Netto driftsutgifter er på 31 % av den totale driften. Grunnen til dette er store øremerkede refusjoner.

Fokus framover må være: Folkehelse, forebygging, tidlig intervensjon og innovasjonsarbeid innen velfersteknologi og e-helse.

Folkehelse, forebygging og tidlig intervensjon

Kommuneplanen indikerer satsing på folkehelse, forebygging og tidlig intervensjon. I 2013 er arbeidet med å snu innsatsen påbegynt. Fokus har vært å videreutvikle Helseavdelingens innsats innen folkehelse og bedring av levekår. I den sammenheng har kommunene Tvedestrand og Risør besluttet å ansette felles kommuneoverlege i 100 % stilling. Det jobbes også videre med å styrke den forebyggende delen av Helsestasjonens arbeid. Sammen med barnehage/skole har det vært satsing på implementering av Kvello – metoden i hele 2013.

Barnevern

Det har pågått en større barnevernsutredning med sikte på etablering av interkommunalt barnevern mellom kommunene Gjerstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli. Endelig avgjørelse vil bli gjort i de ulike kommunestyrene i løpet av primo 2014. Fylkesmannen har bevilget midler til prosjektlederstilling.

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen ble iverksatt fra 01.01.2012. Ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og ny bestemmelse, også tatt inn i lov om spesialisthelsetjeneloven, pålegger kommuner og helseforetak å inngå samarbeidsavtaler.

Tilrettelegging og implementering av samhandlingsreformen krever stor ressursinnsats administrativt. En del av arbeidet har vært og er organisert gjennom samarbeidet i Østre Agder, men mye arbeid har også vært lagt ned lokalt, spesielt i omsorgsenheten og i samarbeidet med fastlegene. Risør kommune har i løpet av 2013 klart å ta imot alle utskrivningsklare pasienter innen tidsfristene fra sykehuset.

Samhandlingsreformen og samhandlingsprosjekt

Det er lagt ned et stort arbeid i Østre Agder når det gjelder utredning/utprøving av Kommunal Øyeblikkelig Hjelp, pågående evaluering av interkommunal legevakt og oppfølging av samarbeidsavtaler med SSHF. Risør kommune har deltatt aktivt inn i samarbeidet via kommuneoverlege, enhetsleder Omsorg og kommunalsjef.

Risør kommune har gjennom 2013 utviklet og prøvd ut ny teknologi blant annet ved bruk av digitalt natt tilsyn. Utprøving har skjedd i enhetene Omsorg og Habilitering. Risør kommune har prioritert ressurser til utvikling av samarbeid med eksterne samarbeidsparter for å møte de utfordringer vi står overfor. Med bakgrunn i Risør kommune sin satsing har Østre Agder fått tildelt prosjekt midler via Helsedirektoratet. Risør kommune er meget bevisst på satsing innen

velferdsteknologi og E-helse. Se spesielt Enhet for omsorgs omtale av diverse prosjekt.

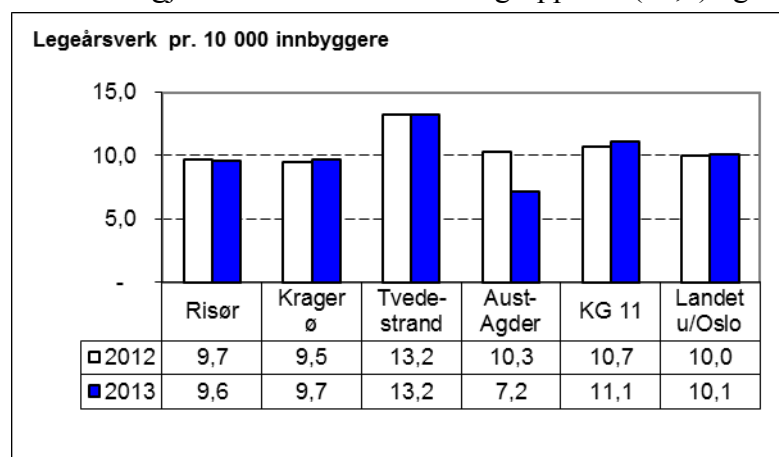
Risør kommune, i samarbeid med NKS Sørlandet rehabilitering AS, har tatt ansvar for et samhandlingsprosjekt som dreier seg om behovskartlegging av fremtidige helse- og rehabiliteringstjenester for kommunene i Østre Agder. Dette skal danne grunnlag for videre utredning av NKS Rehabilitering Sørlandet A/S. Helsedirektoratet har ytterligere bevilget kr. 500.000,- til formålet i tillegg til kr. 800.000,- som tidligere er bevilget. Rådmannen er søker og leder av styringsgruppen, ved kommunalsjefsforum i Østre Agder (B-sak 19/12). Rapporten er presentert for Østre Agders styre våren 2013.

Helse- og legetjenester

Kommunene Risør og Tvedestrand har vedtatt å opprette felles kommuneoverlege/ samfunnsmedisiner. I tillegg har kommunen vedtatt at det, med blant annet bakgrunn i Samhandlingsreformen (KØH) og legevaksutredningen, skal gjennomføres en større utredning av kommunens helsetjenester, herunder også legetjenestene.

Legetjenestene består av 5 fastlegehjemler, som i tillegg til sin praksis har kommunale tilsynsoppgaver. I tillegg har kommunen en turnuskandidat, og en psykiater tilknyttet på deltid. Risør kommunes totale dekning av legetjenester tilsvarer landsgjennomsnittet (9,6 årsverk pr. 10 000 innbyggere), men er noe lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11 (10,4) og i Aust-Agder (9,9).

Figur 37:
Legeårsverk pr.
10 000 innbyggere
(Kilde: KOSTRA)

Sykehjemmet har bra legedekning og et godt samarbeid med tilsynslegene/ fastlegene. Imidlertid har kommunen en utfordring i forhold til legedekning ved utvikling av samhandlingsreformen. Tre av fastlegene og turnuskandidaten dekker legetilsynsbehovet ved sykehjemmet.

Enhetsleder og hjemmetjenestene har faste møter og rutiner med fastlegene.

Koordinerende enhet (KE)

Kommunene er pålagt å ha en Koordinerende Enhet (KE) for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomheten i kommunen. Tjenestene som tilbys skal være synlige og lett tilgjengelige for brukere og samarbeidspartnere. Ut over dette står hver enkelt kommune fritt til å organisere KE på den måten de finner hensiktsmessig. Koordinerende Enhet (K.E.) besto i 2013 av enhetsledere fra Ungdomsskole/VIRK, barneskole/barnehage, omsorg, habilitering og kvalifisering. KE ledes av kommunalsjefen. SLT er fast på KE sin møteplan. I 2013 er det avholdt fire møter, antall saker var 32.

11) Enhet for omsorg

11.1 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016

11.1.1 Etablering av lokaler for dagtilbud innen psykiatri, inkludert nye årsverk og utredning av hjelpemiddellager (HP 7.1.10, 7.1.11, 7.1.12, 7.1.13)

Nytt lokale for dagtilbud psykisk helse er under utarbeiding. Ferdigstilles 28.02.14. Nye årsverk psykisk helse ikke prioritert. Utredning nytt hjelpemiddellager ikke prioritert.

11.1.2 Utredning av behov for omsorgsboliger (bl.a. fremtidig bruk av Tjenna senteret) (U) (HP 7.1.15)

Utredningen ikke igangsatt. Igangsettes våren 2014.

11.1.3 Andel sykepleiere i avd. for hjemmetjenester økes til minst 30 % (T)

Andel sykepleiere i hjemmetjenesten var ved første kvartal 2014 på 40 %.

11.1.4 Kompetanseplan (HP 7.8.8)

Enheten har utarbeidet egen kompetanseplan. Rulleres årlig. Bidratt inn i felles kompetanseplan.

11.1.5 Kommuneplan (HP 8.1.1)

Enheten har vært representert i revisjonen av kommuneplanen. Enhetsleder sittet i temagruppe helse og sosial

11.1.6 Samhandlingsreformen – forebygge innleggelser på sykehus (HP 8.2.1)

Dersom regnskapet for samhandlingsreformen for Risør kommune kommer ut med overskudd i avslutningen av regnskapet 2013, settes pengene av til å brukes til forebyggende helsearbeid som hindrer innleggelser på sykehus, forutsatt at kommunen totalt sett har et regnskapsoverskudd. Videreutvikling av Frisklivssentralen sees som en del av dette.

Egen sak om tiltak fremmes etter regnskapsavslutningen.

Med tanke på den usikkerheten som er knyttet til finansiering av samhandlingsreformen, har midlene så langt ikke vært direkte kanalisert inn i forebyggende helsearbeid.

11.1.7 Håndholdte enheter i Habilitering og Omsorg (HP 7.2.2)

Innføring av håndholdte enheter vurderes fortløpende i forhold til best mulig tekniske løsninger. Meldt som et behov til DDØ, men ikke prioritert.

11.1.8 Psykisk helse - barn og unge i skolen

Stillingen innen psykisk arbeid for barn og unge fortsatte i 2013 med kontortid ved Risør videregående skole.

11.1.9 Videreutvikling av Frisklivssentral

Friskliv/Folkehelse har hatt fokus i 2013. Enheten har utviklet et konsept for drift av en Frisklivssentral. Etableres og ses i sammenheng med innflytting i nytt senter for psykisk helse våren 2014.

11.2 ANDRE TILTAK OG ANSVARSOMRÅDER

11.2.1 Pleie- og omsorgstjenester

Samhandlingsreformen gir omsorgsenheten utfordringer ved at pasientene blir flere, de er sykere og de er yngre. Utskrivningene fra sykehuset skjer raskere.

Netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger er i Risør lavere enn gjennomsnittet i Aust Agder.

Kommunen bruker også mindre på korrigerende netto driftsutgifter pleie og omsorg pr. innbygger 80+ enn snittet i Aust Agder og landet. Det samme gjelder for gruppen 67+.

Ved alle søknader til enheten gjøres det en individuell behovsvurdering før det fattes et vedtak. Disse vurderes så fortløpende og justeres ved behov. Pasient og pårørende involveres i søknadsprosessen på individnivå. På systemnivå er det Eldreråd, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Mental Helse enheten forholder seg til.

Det gjennomføres brukerundersøkelse annet hvert år. Ikke gjennomført i 2013.

Samhandling med sykehus, fastleger, andre kommuner og interne avdelinger/enheter har stort fokus, forankret bl.a. gjennom samarbeidsavtaler.

Samhandlingen med sykehuset og pasientforløpene løses i det store og hele på en god måte. Nye avtaler gjelder f.o.m. 01.01.12. Omsorgsenhetens organisering av tjenestene i team viser seg å være fornuftig både med hensyn til utvikling av robuste fagmiljøer og rasjonell drift.

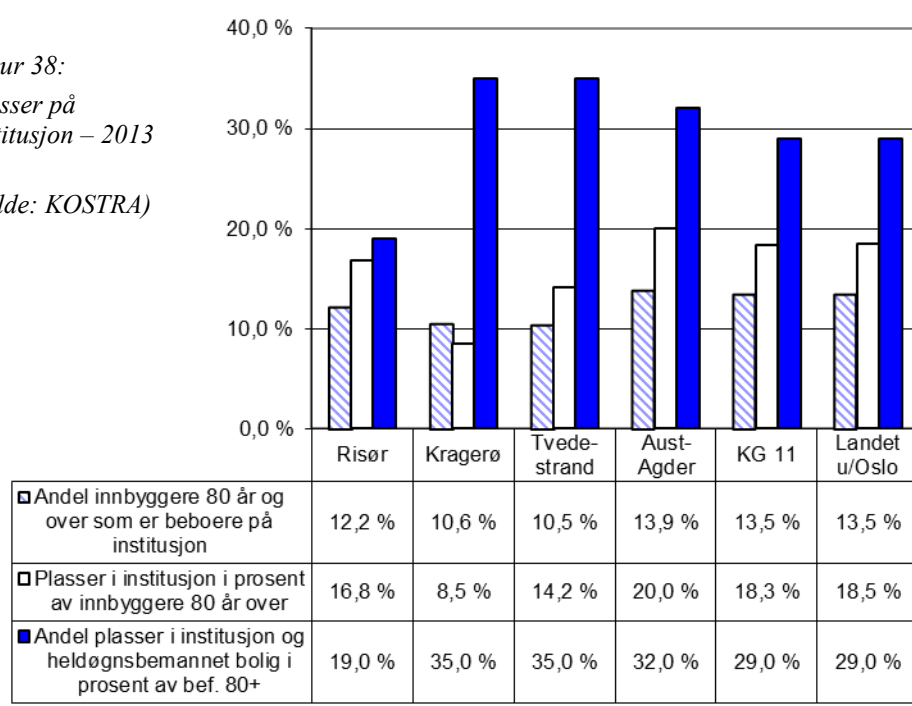
Hjemmetjenestene drifter også kommunens korttidsavdeling som har 6 plasser og dagtilbudet for hjemmeboende eldre. Dagtilbudet gir tilbud til ca. 25 personer fordelt på 15 ved det faste tilbudet og 10 ved det oppsøkende tilbudet. Begge disse tilbudene er helt sentrale i kommunens tiltakskjede.

11.2.2 Tjenester på institusjon

Kommunen har en lavere andel innbyggere 80+ på institusjon/bolig med heldøgns bemanning enn fylket og landet. Kommunen har 62 sykehjemsplasser. 24 plasser ved avdeling for somatikk, 32 plasser ved avdeling for personer med demens og 6 plasser ved korttidsavdelingen.

Dekningsgraden på institusjon er på 15 % (se Figur 38). Dette er lavt, men må ses i sammenheng med hjemmetjenestenes kapasitet og kompetanse samt korttids plasser. Risør har ikke bemannede boliger for eldre i tillegg slik de andre kommunene har.

Figur 38:
Plasser på
institusjon – 2013
tall
(Kilde: KOSTRA)

11.2.3 Rehabilitering

Behovet for rehabilitering øker som følge av medisinsk utvikling, nye behandlingstilbud og økende antall pasienter jfr. samhandlingsreformen. Hjemmetjenestens rehabiliteringsteam er faglig robust og det meste av rehabiliteringsbehovet dekkes i hjemmet. Teamet bør styrkes og utvides ytterligere for framtiden. God samhandling med bl.a. kommunens fastleger, fysioterapeuter, ergoterapeut, syn- og hørselskontakt er helt sentralt for at dette skal bli vellykket. Et høyt faglig nivå muliggjør tidlig intervensjon som igjen bidrar til å holde brukerne på et lavest mulig omsorgsnivå.

Omsorgsenheten deltar i et Østre Agder prosjekt om hverdagsrehabilitering og pasientforløp med mål om økt mestring for den enkelte og høyere kvalitet på pasientforløpene og tjenestene.

11.2.4 Psykisk helse

Psykisk helse registrerer et økende behov for tjenester og betjener nå 110 brukere.

Reduksjon i antall sykehussenger også på dette feltet i tillegg til utvidet ansvar for oppfølging av rusmisbrukere er blant årsakene til økningen. Psykisk helse har overtatt Frydenborg barnehage og får framtidig base med dagtilbud her. Dette vil bl.a. gi muligheter for tettere oppfølging i boligene og videreutvikling av dagtilbudet som ca. 40 personer benytter seg av i dag.

11.2.5 Fysioterapi

Kommunens totale fysioterapidekning ligger på landsgjennomsnittet. De to kommunale fysioterapeutene jobber individuelt og gruppevis ut ifra Frydenborgsenteret. De blir fremover knyttet tettere opp mot Frisklivssentralen her. Det har vært høy aktivitet i 2013 og det er fremdeles slik at en del brukere fra omkringliggende kommuner søker til våre fysioterapitjenester.

Risør kommune har i siste del av 2012 engasjert kommunal fysioterapeut for barn i 30 % stilling. Dette oppleves som noe for lavt for å få dekket de reelle behovene, og deler av det forebyggende arbeidet har også lidd under dette. Denne stillingen er økt til 50 %.

11.2.6 Ergoterapi

Kommunens ergoterapeut merker den omleggingen kommunen de senere årene har gjort mot åpen omsorg og hjemmetjenester ved at flere etterspør tjenestene. Flere eldre og funksjonshemmede bor i eget hjem og er helt avhengig av en god hjelpemiddeloppfølging. Raskere og flere utskrivninger fra sykehuset gir også denne tjenesten nye utfordringer. Kommunen får ansvar for flere og mer avanserte hjelpemidler og behovet for et nytt hjelpemiddellager er stort.

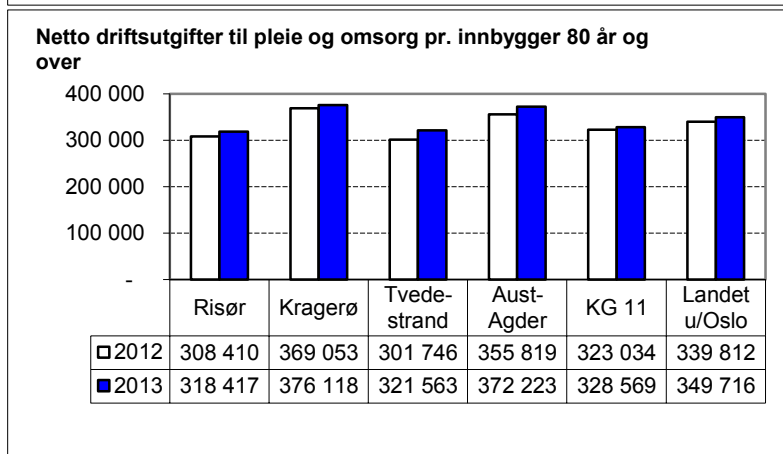
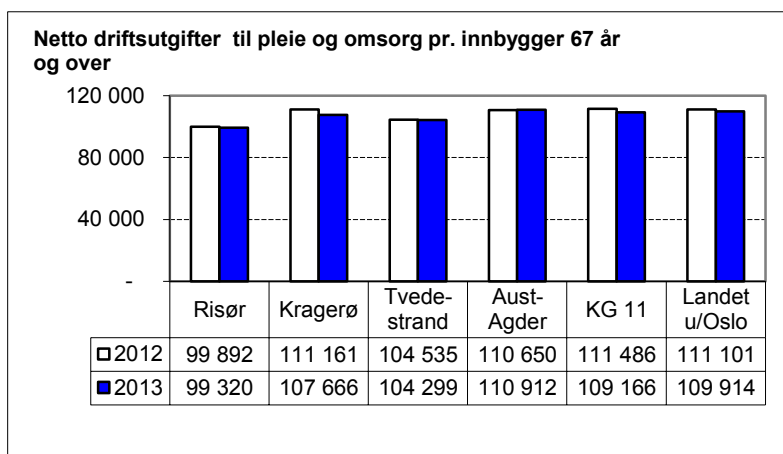
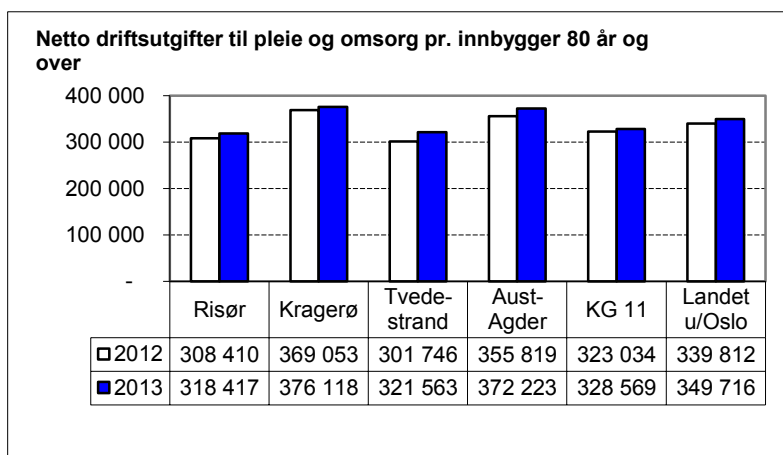
11.2.7 Meldingsløftet/helsenett

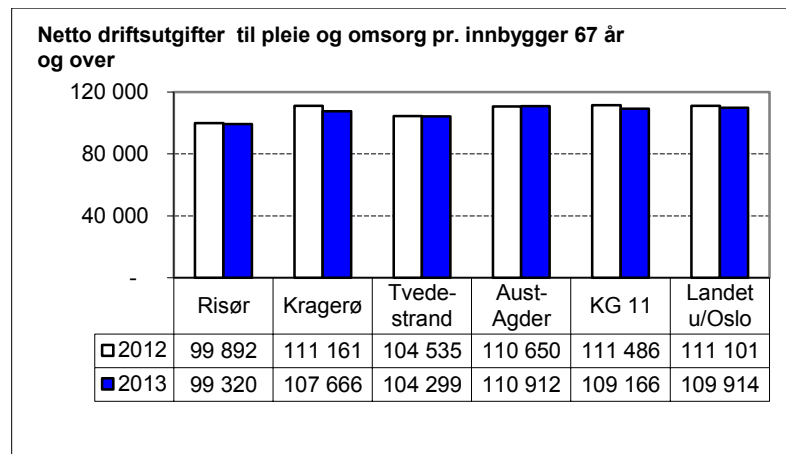
Elektronisk meldingsutveksling mellom kommunens omsorgstjenester og fastlegene kom på plass ved nyttår etter et prosjekt i Østre Agder kommunene. Meldingsutveksling mellom kommunene og Sørlandet Sykehus var på plass 1.4.2013. Dette er en kvalitetssikring av informasjonen mellom fastleger, kommunen, og sykehuset og er i samsvar med inngåtte avtaler mellom kommunen og sykehuset som bystyret har vedtatt.

11.3 INTERN UTVIKLING

- Saksbehandlingsrutiner, journalrutiner med mer er nedfelt i kommunens internkontrollsystem slik også personalretningslinjene er.
- Sykefraværet har kontinuerlig fokus og viser en positiv utvikling og er på 7,8 % for 2013.
- Enheten har fokus på informasjonssikkerhet og har i den forbindelse oppgradert EPJ systemet (elektronisk pasientjournal) Dette arbeidet er videreført i 2013.
- Enheten har utarbeidet egen IKT – plan som rulleres årlig
- Enheten har samarbeidsavtaler med og er representert i samarbeidsutvalg med 2. linjen. Dette får kontinuerlige følger også for vår interne drift.
- Fagansvarlig sykepleier Bodil Gammelsæter fikk meget fortjent Risør kommunes arbeidsmiljøpris for 2013
- Prosjekter knyttet til samhandlingsreformen og Østre Agder krever svært mye tid og ressurser. Dette er innen områdene velferdsteknologi, telemedisin, kommunal øyeblikkelig hjelp, legevaktutredning, helsenett/meldingsløftet, kompetanseutveksling, pasientforløp, ambulant virksomhet med mer.

11.3.1 Økonomiske rammer og forutsetninger

KOSTRA viser at omsorgsenheten ligger langt under fylkes-/landsgjennomsnitt i ressurstilgang. Omsorgsenheten bør derfor styrkes hva gjelder ressurser for å kunne levere kvalitativt og kvantitativt gode nok tjenester i årene som kommer. Enheten gjennomfører månedlige budsjettoppfølgingsmøter med rådmann og avdelingsledere. Enheten hadde i 2013 et mindreforbruk på 720 000 kroner. Enheten brukte ca. 1 million kroner fra fond.

11.3.2 *Kompetanseutvikling*

- Omsorgsenheten har utarbeidet egen kompetanseplan som rulleres årlig
- Enheten har i 2013 hatt ansatte på videreutdanning i demensomsorgens ABC, eldreomsorgens ABC, palliativ omsorg, etikk, psykisk helse, lederutdanning m.m. Det er også avviklet diverse kurs og andre kompetansehevende tiltak.
- Enheten er representert i flere interkommunale utviklingsprosjekter
- Enheten har pilotert velferdsteknologi med stor suksess og samarbeider bl.a. med andre kommuner og universitetet i Agder
- Kurs og kompetansebudsjettet for 2013 er lavt sett i forhold til antall ansatte og framtidige behov
- Enheten har til enhver tid inne mellom 30 og 40 personer på ulike kompetansehevende tiltak. Dette er studenter, lærlinger, helsefagarbeidere, praksisplasser, språkpraksis med mer. Dette krever grundig planlegging og oppfølging.

12) Enhet for habilitering

12.1 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016

12.1.1 Rehabilitering av Sandnes (T) (HP 7.1.6)

I 2013 er det lagt ned mye arbeid med planlegging og økt finansieringsbehov av rehabilitering av Hus 6. Selve rehabiliteringsarbeidet ble imidlertid ikke igangsatt. Dette arbeidet igangsettes primo 2014.

12.1.2 Tilpasning av Linken bygget (T) (HP 7.1.7)

Det er jobbet med finansiering og planlegging i 2013. Arbeidet skal gjennomføres i 2014. Den økonomiske rammen er blitt redusert.

12.1.3 Håndholdte enheter til Habilitering og Omsorg (T) (HP 7.2.2)

Vedtak om håndholdte enheter ligger kun i HP/ØP. I tillegg ligger det inne på DDØ sin prioriteringsliste på IT – investeringer. Dette arbeidet er avhengig av at man finner rett teknologi opp mot eksisterende teknologiske løsninger samt DDØ sine prioriteringer.

12.1.4 Kompetanseplan (U) (HP 7.8.8)

Enheten har hatt et betydelig fokus på kompetanseutvikling. Medarbeidere på ulike nivå i organisasjoner har gjennomført kompetanseutvikling. Dette gjelder fagarbeiderutdanning, etterutdanning for fagarbeidere, høgskoleutdanninger, videreutdanninger på høgskolenivå samt interne og eksterne kurs. Tilsammen har ca.30 medarbeidere vært i en eller annen form for formell utdanning ekskl. kurs. For 2014 har enheten lagt inn plan for kompetanseutvikling i Virksomhetsplanen.

12.1.5 Kommuneplan (U) (HP 8.1.1)

Enhetsleder har jobbet mye med kommuneplanen som medlem i Arbeidsgruppen, sekretær mot Oppvekstkomiteen og som medlem i Prosjektgruppen. Fra september 2014 gikk enhetsleder inn i stillingen som kommunalsjef og fikk prosjektlederansvaret for kommuneplanen.

Slik kommuneplanen nå foreligger gir den en overordnet retning på enhetens utfordringer. Enhetens satsingsområder fremkommer via Handlingsplan og spesielt Virksomhetsplanen. I planstrategien må det avgjøres hvorvidt enheten har behov for egen temaplan eller om dette behovet kan dekkes gjennom Handlingsprogram og Virksomhetsplan.

12.1.6 Bedring av oppvekst- og læringsmiljø (T) (HP 8.2.2)

Enhet for habilitering har bidratt med 2 kursrekker for skolens og SFO assistenter og fagarbeidere når det gjelder målrettet miljøarbeid. Kurset ble evaluert og fikk en svært god tilbakemelding fra deltakerne. Det var 21 deltakere på kurset.

12.1.7 *Garasjer til beboere i Orreveien ressurscenter (T) (HP 8.3.4)*

Vedtatt: *Det etableres garasjer for utleie til beboere i Orreveien ressurscenter.*

Det er et ønske fra Orreveien Ressurscenter at det bygges garasjer/carport til beboernes biler ved Orreveien Ressurscenter, men at det også sees i sammenheng med evt. bygging av svalgang mellom boligene. Dette er en sak som håndteres av enhet for eiendom og tekniske tjenester. Orreveien deltar i planleggingen av omfang og utforming.

12.2 ANDRE TILTAK OG ANSVARSOMRÅDER

12.2.1 *Habiliteringstjenester*

Det er 46 brukere som mottar tjenester fra enheten, dette tallet er stabilt fra 2012.

Brukergruppens aldersspenn gjør at enheten må ha et variert tjenestetilbud. Det vil i de nærmeste årene være brukere som oppnår en høy alder. Dette vil kunne føre til at flere blir demente og pleietrengende. Kommunen må til enhver tid vurdere hva som er den beste løsningen med tanke på blant annet hvor pleie- og omsorgstjenestene skal ytes.

I 2013 er det kommet inn nye henvendelser om bolig. Dette behovet må synliggjøres i kommunens arbeid med boligkartlegging.

De unge brukerne vil selvsagt ha helt andre behov enn de eldre. Det vil derfor bli meget viktig i videreutviklingen av tjenestetilbudet at man evner å tilrettelegge og dimensjonere dag-/arbeids- og aktivitetstilbudet til brukergruppa.

Det er også viktig at man får konkludert det økte behovet for avlastningstjenester for unge mennesker uten utviklingshemming. Dette er en sårbar gruppe som trenger bistand på ulike sosiale arenaer, fysisk trening med videre.

12.2.2 *Administrering av støttekontakt og aktivitetskontakt*

Administrering av støttekontakt og aktivitetskontakt er ferdig utredet og administrativt på plass i den forstand at tjenesten er overført til enhet for Habilitering. Denne endringen gjør at man blant annet vil være i bedre i stand til å kunne utredes og konkluderes hvordan man skal forholde seg til nye brukergrupper. Det ligger også i denne endringen at systemansvar for Individuell Plan (IP) er på plass.

12.2.3 *Fokus på fritid*

Fokus på fritid herunder samarbeid med frivillige organisasjoner og annen type nettverksjobbing har fokus. Linken Arbeids- og aktivitetssenter har blant annet innledet samarbeid med Kiwanis. I tillegg er det samarbeid med Røde Kors.

12.2.4 *Fokus på Folkehelse og Samhandlingsreformen*

Enheten har hatt fokus på Folkehelse via eksempelvis kompetanseutvikling på viktige områder som tannhelse. Enheten har medarbeidere som medvirker i Samhandlingsreformen.

12.2.5 Iverksette tiltak etter gjennomført brukerundersøkelse

Det er iverksatt tiltak for at brukerne skal ha en reell medvirkningsfølelse i dagliglivets små og store avgjørelser.

12.2.6 Systematisk helseoppfølging

Det er utarbeidet internrutine for dette arbeidet som gjennomføres.

12.2.7 Vergemålsloven

Det er utarbeidet nye rutiner for ansvarsdeling mellom verger og kommune.

12.2.8 Målretta miljøarbeid og botjenester

Det ytes miljøarbeid i bolig (leiligheter/bofellesskap/barnebolig) i form av omsorg, opplæring, praktisk bistand, helsehjelp, adferdskorrigerende tiltak og fritidsaktiviteter.

12.2.9 Salg av habiliteringstjenester

Fra 2013 vil enheten selge avlastnings- og omsorgstjenester til Åmli og Gjerstad kommune.

12.2.10 Samarbeid på tvers i kommunen

Enheden har det siste året vært involvert i flere saker som går på tvers i kommunen. Dette har vært meget lærerikt og interessant og har vist at kommunen har oppnådd mye ved å ha en tverrgående organisasjon hvor enhetslederne kjenner til hverandres utfordringer og kompetanse.

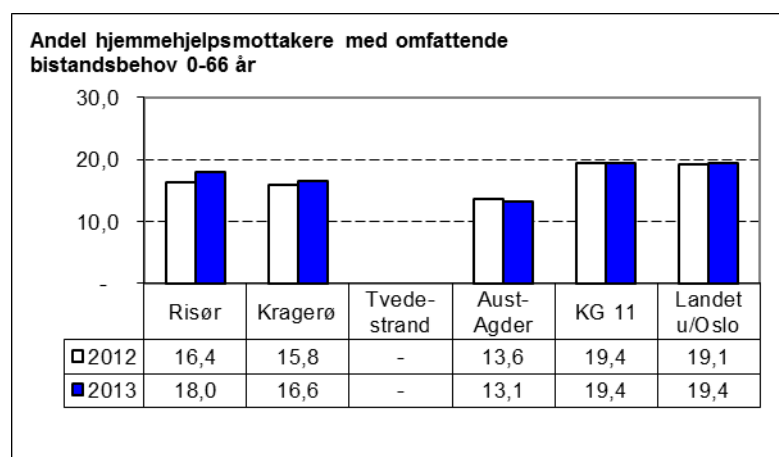
12.2.11 Avlastningstjeneste

Risør kommune sin avlastningstjeneste er et tilbud til barn og voksne som primært bor hjemme og skal primært være en avlastning for pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver. I dag er det totalt 9 personer som mottar denne type tjenester.

Figur 39:

Andel hjemmehjelpsmottakere med omfattende bistandsbehov 0-66 år

(Kilde: KOSTRA)

12.2.12 Tilrettelagt arbeid

Risør kommune har tilgang på tilrettelagte arbeidsplasser (VTA-plasser) både gjennom Lisand Industrier AS og Durapart. Lisand Industrier AS har 35 VTA-plasser hvor Risør kommune disponerer 12 – 13 plasser. Det er svært viktig at kommunen benytter seg av disse plassene. Via initiativ fra Risør kommune har

nå kommunene faste møter med eierkommunene Lisand Industrier AS. Det er også vært møte med ledelsen i Durapart.

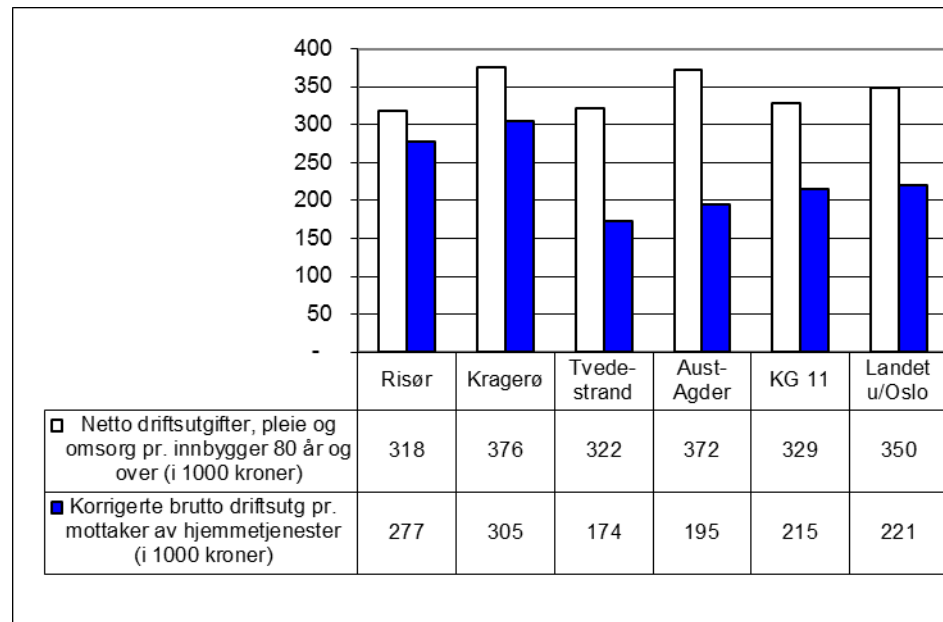
Via NAV har kommunen fått tilgang på en (1) VTA plass i ordinær bedrift som deles opp i to 50 %-plasser.

I tillegg driver kommunen Linken Arbeids- og aktivitetssenter med 23 plasser.

12.2.13 Omsorgsboliger Sandnes

Kommunen har kjøpt fire trygdeboliger fra Hope Helselag som ligger i tilknytning til Sandnes Ressurssenter. I konseptet ligger også tilbakeføring av disponering og drift av gammel hovedbygning (Hvite Hus).

Figur 40:
Driftsutgifter pleie og omsorg - 2013 tall (Tall i 1000) (Kilde: KOSTRA)

12.3 INTERN UTVIKLING

12.3.1 Økonomiske rammer og forutsetninger

Ramma til enheten ble nedjustert med i overkant at 1 mill. kr. I tillegg gikk helligdagstillegget opp fra kr.35 til 50 per time. Dette har medført at enheten fikk en merutgift på årsbasis på kr. 550.000. Dette ble heller ikke kompensert i ramma.

Enhets drift er avhengig av refusjon til særlig ressurskrevende tjenester og at salgsvolumet ikke reduseres.

Det som har gitt grunnlag for bekymring er at enheten trolig har tatt ut effekten av driftsomleggingen. Dette har betydd at når enheten for eksempel får inn nye søknader om avlastning så har man i realiteten ikke midler til å kunne sette i gang tiltak.

Det blir svært viktig å ferdigstille rehabilitering av boligmassen ved Sandnes Ressurssenter samt Linken arbeids- og aktivitetssenter.

Dersom det hadde vært ressurser ser man klart at en kunne bygd opp et alternativt opplegg hvor fokus var sosial samhandling/læring og aktivitet. Dette tiltaket bør ikke legges til noen av enhetens ressursentra - men det kan organiseres ut fra for eksempel Sandnes Ressurssenter og/eller Linken. En ser

også at det kan være en mulighet å utvide samarbeidet med Lisand Industrier AS.

Tverretattlig samarbeid gjør at etterspørsel etter avlastningstjenester for andre brukergrupper øker. Dette har ikke enheten økonomi til å gjennomføre. En har stipulert at et alternativt avlastnings- og aktivitetstilbud med opplegg hver 3. helg samt en kveld per uke vil beløpet seg til ca. kr. 600.000 i årskostnader. Dette er ekskl. sosial utgifter.

2013 er gjennomført med en årsverksramme på 74.04 årsverk, ekskl. deler av salget.

På grunn av salg og refusjoner på særlig ressurskrevende tjenester leverer enheten inn et positivt netto driftsresultat.

Enheden er spesiell på den måten at godt over 90 % av budsjettet er lønnsutgifter.

Status

Ramma ble nedjustert med i overkant at 1 mill. kr. Dette betyr at en gjorde seg svært avhengig av refusjoner til særlig ressurskrevende tjenester og at salgsvolumet er på samme nivå som i 2012. Reduksjon i salg vil medføre nedjustering i antall årsverk. Fra enhetens side er det ønskelig at interkommunalt samarbeid (kjøp/salg) av avlastnings- og omsorgstjenester for bestemte brukergrupper settes på den regionale politiske dagsorden.

Helligdagstillegget gikk opp fra kr. 35 til 50 per time. Dette har medført at enheten fikk en merutgift på årsbasis på kr. 550.000. Dette ble ikke kompensert i ramma.

Det som gir grunnlag for bekymring er at enheten har tatt ut effekten av omlegging av driften. Bemanningsplaner og turnuser blir jevnlig gjennomgått. Man har tatt ut personalmøter av turnus. Det er fremdeles personal – og fagmøter i enheten, men dette skrives opp som egne timer. De er satt en ramme på 8 møter a 2 timer per år. Tjenesteområdet kommunens høyeste andel av budsjetterte midler knyttet opp mot lønn.

Det blir svært viktig å ferdigstille rehabilitering av boligmassen ved Sandnes Ressurssenter samt Linken arbeids- og aktivitetssenter.

Det er framkommet et behov for at det utvikles tilbud på tvers av enhetene til en ny type brukergruppe. Denne brukergruppa har enheten ikke egne ressurser til å kunne sette inn tiltak på. For å til et alternativt opplegg for denne brukergruppa har en stipulert en lønnskostnad på ca. kr. 600.000,- Dette er ekskl. sosiale kostnader. En vil da kunne gi et tilbud hver 3. helg samt en kveld per uke.

Dersom det hadde vært ressurser ser man klart at en kunne bygd opp et alternativt opplegg hvor fokus var sosial samhandling/læring og aktivitet. Dette tiltaket bør ikke legges til noen av enhetens ressursentra - men det kan organiseres ut fra for eksempel Sandnes Ressurssenter og/eller Linken. Det er også mulig at det kan utvikles et samarbeid mellom kommunen og Lisand Industrier AS.

Enheden bemanningsplan er redusert de senere år, selv om etterspørselen etter tjenester har økt.

Vurdering

Tjenesteområdet har iverksatt store omstillingsprosesser for å kunne håndtere stadig større krav til effektivisering. Enheden har hatt reduksjon i antall årsverk.

For å klare å gjennomføre nedbemanning samtidig med at man øker opp antall brukere i bolig blir alle turnuser og tiltak kontinuerlig vurdert. Tid til overlapping, personal- og fagmøter er redusert.

Enheten har relativt mange tjenestemottakere som er i kategorien ressurskrevende brukere, dette betyr at man får man øremerkede tilskudd fra staten. Det er en utfordring at denne type refusjoner stadig endres med hensyn på innslagspunkt og kommunens egenandel.

Det er svært viktig at det er en kontinuerlig vurdering av hva som er rett tjenestenivå for brukerne i enheten. Enheten har nå tatt ut effektiviseringsgevinsten av tidligere års omlegging. Det er ikke ressurser til å kjøre opp nye tiltak.

En vil henlede oppmerksomheten på følgende utfordring. Når enheten får inn nye søknader om avlastning så har man i realiteten ikke midler til å kunne sette i gang tiltak. Dette er tiltak som det er gjort faglige vurderinger på og som man finner har et klart krav på tjenester fra Risør kommune.

Det er videre framkommet i jobbing på tvers i kommunen at det er barn/ungdom som har store hjelpebehov. Dette er barn som ikke nødvendigvis har diagnosen psykisk utviklingshemming, men som har andre type diagnoser som gjør at de og deres familier har et stort behov for oppfølging og avlastning.

Målsetting

I 2014 må det fortsatt være fokus på framtidig drift. Ytterligere økning i lønnskostnader utover ramma vil gjøre det svært vanskelig å kunne drifte med dagens antall stillingshjemler.

Tiltak

Enheten har utfordringer knyttet til den økonomiske rammen.

Det jobbes nå med å utvikle et tjenestetilbud som er kvalitativt bra men som også gjenspeiler kommunes stadig mer pressede økonomiske situasjon.

Det er videre meget gledelig at Linkenbygget er lagt inn i økonomiplan/HP. Dette er viktig for framtidig utvikling av tjenestetilbudet. Vi vil få nye brukergrupper hvor det vil være viktig å kunne tilby differensierte og tilpassa tilbud både inne- og utendørs. Rehabilitering av boligmassen på SR må også ferdigstilles.

Dersom det er mulig ønsker enheten å igangsette alternativ avlastning. Dette kan kun iverksettes dersom man får økte rammer.

Enheten er for fullt kommet inn i kommunens satsing på velferdsteknologi. Nye boliger planlegges nå med tanke på bruk av tjeneste- og omsorgsteknologi.

12.3.2 Medarbeidere

Fordi tjenesteområdet har høy grad av personellintensitet blir medarbeidere, gruppeansvarlige, fagansvarlige og ledere vår viktigste ressurs. Vi er avhengig av medarbeidere med høy kompetanse både på fag, verdier, etikk, målretta miljøarbeid, kartleggings-/analyse-/ forvaltningskompetanse.

Status

Enheten har i flere år jobbet med å øke kompetanse og stillingsprosenten.

Gjennomgang av turnuser viser nå at vi nærmer oss målet med å kunne operere med høyskoleutdannede eller fagarbeidere på alle vakter.

Årsverk

Administrasjonen: 1 årsverk samt BPA og Omsorgslønn

Linken arbeids- og aktivitetssenter: 9.33 årsverk

Orreveien Ressurssenter 17.77 årsverk samt BPA

Sandnes Ressurssenter 45.98 årsverk

Antall medarbeidere

Det er ca 120 medarbeidere i enheten, ekskl. helgebemanning/vikarer.

Kompetansenivå

Høgskoleutdannede ca. 39.2 %, fagarbeidere 60.8 %. I gruppa fagarbeidere er det enkelte som ikke er ferdig med praksisen men som har bestått teoridelen i fagarbeiderutdanningen. Antall assistenter er vesentlig redusert de siste årene.

Sykefravær

Sykefraværsjobbingen er en viktig og stor del av ledernes oppdrag. I enheten er det jobbet veldig bra med å redusere sykefraværet. I 2013 fikk man en topp på sykefravær, noe det er blitt jobbet mye med for å analysere og iverksette tiltak. Enheten har flere medarbeidere hvor en har fått fritak fra arbeidsgiverperioden pga. kronisk sykdom.

Kjønnsfordeling

Når det gjelder kjønnsfordeling så er den ca. 30/70. Det er imidlertid store forskjeller mellom avdelingene.

Vurdering

Vi ønsker å videreutvikle myndiggjorte medarbeidere på alle nivå i enheten. Det har vært en formidabel utvikling når det gjelder antall medarbeidere med formalkompetanse på høgskole- /universitetsnivå og fagarbeidernivå. Det er per nå få medarbeidere uten formell utdanning. Fra enhetens side er det høy bevissthet på kompetanseutvikling.

Enheten har lav ledertetthet, fire ledere, inkl. enhetsleder, på ca. 120 medarbeidere. Dette betyr at man setter store krav til lederne. Tjenesteområdet har et (1) årsverk til merkantile tjenester.

Det jobbes kontinuerlig med å øke opp stillingsprosenter samt å øke den formelle kompetanse.

Kompetanseutvikling gjøres ved kontinuerlig satsing på kompetanseutvikling som grunnutdanninger (høgskole/fagbrev), etterutdanninger på fagarbeidernivå (Fagskolen i Grimstad – tverrfaglig miljøarbeid), BKA, AKS og formell videreutdanning. Det er meget viktig at enhetens får tilgang på statlig midler via Kompetanseløftet..

Enheten vil i løpet av få år ha en avgang på ca. 30 medarbeidere som går av med pensjon. En ser det slik at fokus på rekruttering av medarbeidere samt arbeide med å beholde medarbeidere i alle aldersgrupper vil bli viktig i den nærmeste framtid.

Kommunen vil ha et stort konkurransefortrinn dersom man til enhver tid er oppdatert på aktuell fagutvikling og har tilgang på ressurser slik at man kan

stimulere til læring og kompetanseutvikling i alle deler av organisasjonen. Arbeidet med å kunne tilby høye stillingsprosjenter må fortsatt ha fokus.

Kompetanseutvikling/-plan

I løpet av 2013 har kommunen dessverre ikke maktet å ferdigstille sin strategiske kompetanseplan. Vi har lagt inn i VP-ene den enkeltes enhets satsting på kompetanse. .

Målsetting

Kommunene har ansvaret for nødvendig opplæring av sitt personell. Personalet er forpliktet til å delta i opplæring som blir bestemt og som ansees som nødvendig for å holde deres kvalifikasjoner ved like. Det er slik at alt helsepersonell har også et eget ansvar for å holde seg faglig oppdatert.

Tjenesten bør i størst mulig grad utøves av personell med høgskoleutdanning eller fagarbeiderutdanning. Begrunnelsen er kommunens plikt til å yte faglig forsvarlig helse- og sosialtjenester. I de sakene hvor vi iverksetter tiltak etter tvangsparagrafen settes det krav til høgskole- og fagarbeiderutdanning. Med ny forskrift om legemiddelhåndtering settes det krav til kompetanse som helsearbeidere.

Enheten har et eget konsept for medarbeidersamtaler. I dette opplegget har avdelingene forpliktet seg til å gjennomføre medarbeidersamtale minimum hvert 2. år. Dette har vist seg vanskelig å gjennomføre på de store avdelingene. Det jobbes derfor med å finne en alternativ modell.

Det må jobbes videre med medarbeidernes rett til størst mulig stillingsprosjenter samt at også deltid er en mulighet. Prosjektet heltid/deltid vil være viktig for enheten.

Tiltak

- Fokus på den enkelte medarbeider via tilrettelegging for kompetanseutvikling, samarbeid med UIA , Fagskolen , Grimstad, Høgskolen i Hedmark, Utviklingscenteret i Grimstad m.fl.
- Delta i kompetanseplanarbeid samt iverksetting
- Deltidsproblematikk.
Tidligere enhetsleder er leder av styringsgruppa.
- Seniorpolitikk
- Lederutvikling (enheten har 9 medarbeidere på 30 stp. Videreutdanning i ledelse)
- Medarbeidersamtaler
(systemet for medarbeidersamtale må endres i de store avdelingene)

12.3.3 Interne prosesser

Dette kapitlet omhandler både interne prosesser i tjenesteområdet, samt de prosesser som går opp mot spesielt enhetene for støttefunksjoner og plan- og utvikling. I noen grad tar det for seg interne prosesser og samarbeid med øvrige enheter.

Status

Internt i enheten jobbes det kontinuerlig med prosesser på tvers. Fordi enhetens støttefunksjoner til personal, budsjett og planarbeid er lagt til andre enheter blir det også naturlig å se interne prosesser mot disse enhetene. Når det gjelder de øvrige tjenesteområdene er det Kvalifisering, Omsorg, Barnehage/Barneskole, Ungdomsskolen samt Eiendom og tekniske tjenester enheten samarbeider med.

Vurdering

Enheten er kommet langt med tanke på oppfatning av å være en egen enhet. Dette har man blant annet oppnådd ved å la medarbeiderne jobbe på tvers av avdelingene.

Daglig drift og samarbeid opp mot Støtteenheten fungerer godt. Det har de siste årene utviklet seg et meget godt og konstruktivt samarbeid med skolene i kommunen. Enheten jobber også tett opp mot Enhet for Eiendom og tekniske tjenester. Vi har et godt og konstruktivt samarbeid blant annet med vaktmesterne som er knyttet opp mot de ulike eiendomsmassen som enheten disponerer.

Målsetting

Å videreutvikle interne prosesser samt oppnå tilfredsstillende dekning når det gjelder ressurser som går til plan, kompetanse og fagutvikling.

Tiltak

En har her valgt å kun skrive tiltakene i stikkordsform.

Internt i tjenesteområdet

- Ferdigstille arbeidet med kvalitetsindikatorer
- QM + i full drift som elektronisk HMS, internkontroll-, kvalitets- og avvikssystem

Samarbeid med enhet for støtte

- Sykefraværsoppfølging herunder Møteplassen
- Seniorpolitikk også for medarbeidere i turnus
- Deltids- og rekrutteringsproblematikk
- Budsjettoppfølging

Kommunale samarbeidsorgan

- Koordinerende enhet

12.3.4 Læring / Utvikling

Kompetanse

Læring skjer hele livet igjennom og i de fleste sammenhenger vi inngår i, og er en grunnleggende forutsetning for vår utvikling og vekst som menneske.

Uformell læring skjer gjennom praksis og faglige diskusjoner og evaluering av ens eget arbeid sammen med kolleger eller med andre samarbeidspartnere.

Deltagelse i utviklingsarbeid, prosjekter, hospitering, kollegabasert veiledning, studieturer, utveksling og nettverksbygging er andre eksempler på uformell

---

læring. Denne læringen gir uformell kompetanse som gjenspeiles i personligheten.

Formell læring skjer ved utdanning som gir formell kompetanse. Dette organiseres på grunnskole, videregående skole, høyskole og universitet. Kompetanse kan defineres som evne til å møte komplekse krav, situasjoner og utfordringer.

Status

For å kunne videreutvikle organisasjonen må vi ha et kontinuerlig fokus på lærings- og endringsarbeid i kommunen.

Vurdering

Driftsenhetene er avhengig av støtte til sitt fag- lærings- og utviklingsarbeid. Personalintensive organisasjoner som enhet for habilitering er avhengig av et kontant fokus på kvalitets- og kompetansearbeid.

Målsetting

Målet er å utvikle systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i lovgivning, eller kommunenes eget internkontrollsystem (QM+) og/eller statlige føringer

Tiltak

- Fokus på samarbeid med eksterne samarbeidspartnere som andre kommuner,
  - SSHF, UIA, diverse kompetansenettverk herunder også teknologiske nettverk
-

13) Enhet for kvalifisering

13.1 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016

13.1.1 *Utredning felles barneverntjeneste (HP 7.1.4)*

Utredningsarbeidet bygd på Telemarksforsknings rapport og innspill fra styringsgruppa (rådmannsgruppa Østre Agder), videreført i 2013. Tre fellessamlinger for de ansatte i de tre kommunene avholdt. Dette har vært viktig aktivitet med hensyn til gode innspill i prosessen, samt samkjøring av felles gruppe. Barnevernleder i Risør deltatt som prosjektmedarbeider, og enhetsleder møtt i prosjektgruppe. Lokalisering lagt ut på anbud. Bystyresak forventet første kvartal 2014.

13.1.2 *SLT – arbeidet (HP 7.1.9)*

Enheten hadde ikke hovedansvar, men bidro gjennom deltakelse i koordinerende enhet (K.E.) og oppvekstforum.

13.1.3 *Kommuneplan (HP 8.1.1)*

Enheten deltok på lik linje med andre enheter. Enhetsleder satt i temagruppe helse- og sosial.

13.1.4 *Kompetanseplan (HP 7.8.8)*

Enheten ikke hovedansvar, men bidratt inn som andre enheter.

13.1.5 *Forsterkede boliger for bostedsløse (HP 7.1.8)*

Enheten deltatt med faglige vurderinger knyttet til forsterkede boliger for bostedsløse.

13.1.6 *Psykisk helse – barn og unge i skolen*

- Enheten ikke ansvar alene, men deltatt inn drøftinger i K.E. og andre fora, og samhandling på skolene og andre arenaer.
- Enheten har jobbet fram avtaler med spesialisthelsetjenesten representert ved Familielklinikken (“spe- og småbarn”) og Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (ABUP). Tilbudet igangsettes organisert til helsestasjonen.

13.2 ANDRE TILTAK OG ANSVARSOMRÅDER

13.2.1 *PPT for Risør, Tvedestrand og Vegårshei kommune*

Mål: Beholde og videreutvikle kvaliteten i tjenesten

PPT hadde alle stillinger besatt i 2013. Leder kom tilbake 1. august 2013 og en PP- rådgiver gikk ut i fødselspermisjon 7. oktober. Stillingshjempler 7,5 besatt.

- Det ble gjort et stykke arbeid med interne rutiner i 2013, som videreføres med nødvendige justeringer i 2014.
  - Vi opprettholder fast fremmøte på Vegårshei en dag pr. uke med faste kontaktpersoner i skole og barnehage – 2 PP rådgivere. Har kontor plass på Vegårshei skole. Deltar i ressursteam som avtalt med skole/barnehage
-

- I Tvedestrand deltar vi i ressursteam på alle skoler og spesialpedagogisk team for barnehager. Har tatt i bruk kontoret på Familiehuset.
- I Risør deltar vi spesialpedagogisk team/ressursteam på alle skoler og i barnehage.

Oppsummert: Fordelt likelig mellom de tre kommunene

Mål: Bidra til kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling

- Deltatt i LP arbeidet på alle barneskolene i Risør som avtalt, 3 veiledninger pr. semester på hver lærergruppe, forberedt nettverkssamlinger, deltatt på nettverkssamlingene
- Deltatt i observasjonskorps, kompetanseutvikling av ansatte i barnehagen i Kvello i Risør. Deltatt i observasjonskorps i Kvello i Tvedestrand som avtalt.

Mål: Tilpasse seg i størst mulig grad de praktiske, lokale løsningene som er ønsket i de ulike kommunene

- Tilstedeværelse er på plass i alle tre kommuner etter at vi har tilgang på sikker sone og vårt fagsystem i de tre kommunene. Dette kom på plass i oktober 2013 og fungerer godt.
- Antall aktive klienter pr. desember 2013: 312
- Risør: 132
- Tvedestrand: 130
- Vegårshei: 50

13.2.2 Barneverntjenesten

Mål: En robust og tilgjengelig barneverntjenesten med høy kompetanse

Barneverntjenesten hadde i 2013 en del **avvik på frist for undersøkelse**.

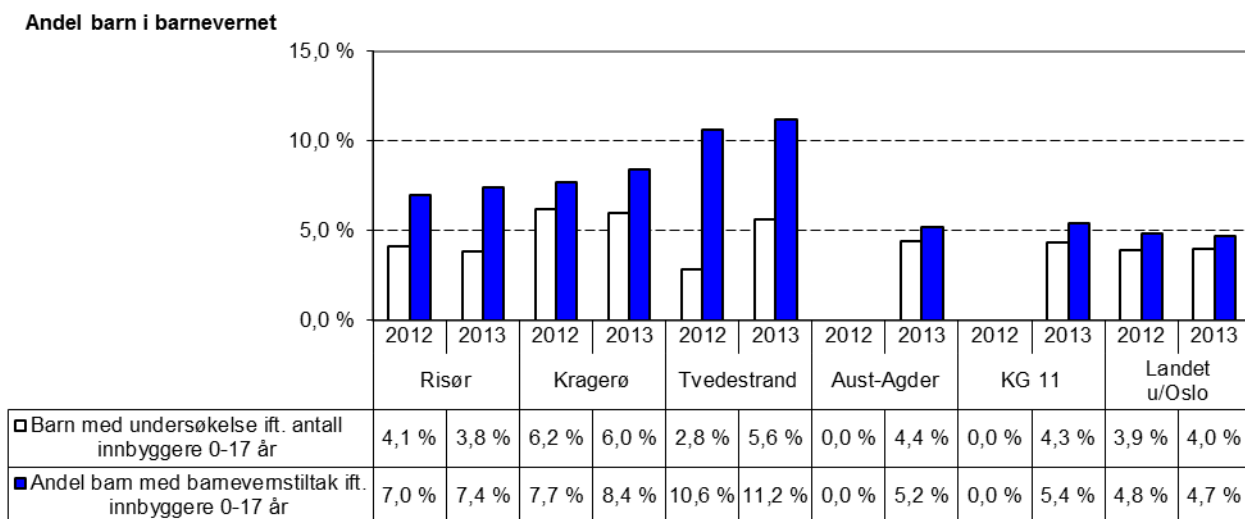
Vi har endret våre **rutiner i forhold til BiØ** og satt en saksbehandler fast inn på midtveisevaluering, samt at vi skal ha bedre kontroll på når sluttrapport skal foreligge Risør barneverntjeneste.

En gang i måneden leverer alle saksbehandlere inn sine nøkkeltall til leder. Det må redegjøres for når en tenker at avvik kan rettes opp. Dette har vi faglige diskusjoner på hver måned.

Barneverntjenesten i Risør samarbeider godt med BiØ og har jevnlig kontakt, spesielt i kompliserte saker.

Barneverntjenesten er med i prosjektet med Kvello i barnehagen og kommunens spespedteam som en del av et forebyggende arbeid med fokus på tidlig intervensjon.

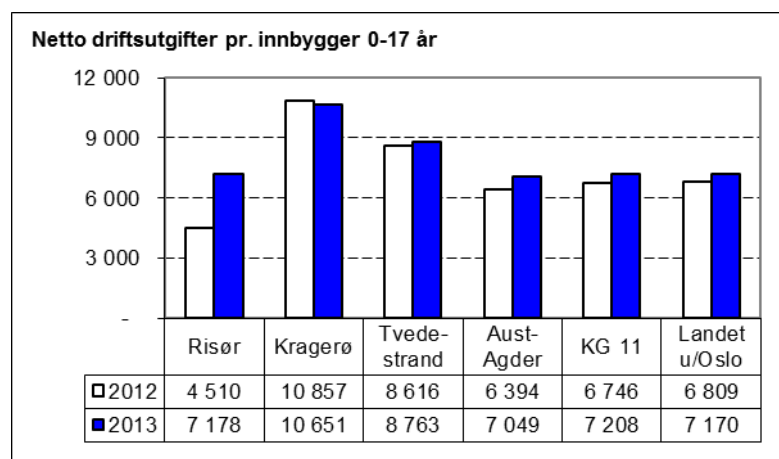
I 2013 mottok barneverntjenesten 50 meldinger. 49 av dem gikk til undersøkelse. Eksempelvis kom helsestasjonen med 9 meldinger, foreldrene selv 8, 3 fra skole, ingen fra barnehagene.

Figur 41: Andel barn i barnevernet (Kilde: KOSTRA)

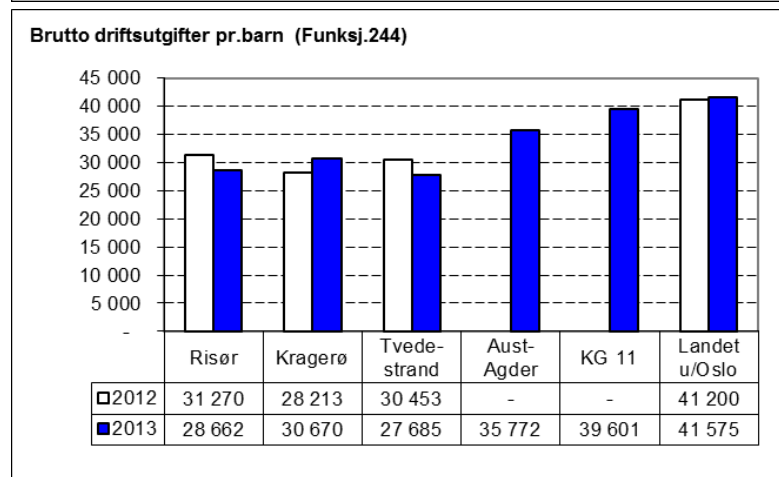
Figur 42:

Netto driftsutgifter pr. innbygger 0-17 år (Kilde: KOSTRA)

Figur 43:

Brutto driftsutgifter pr. barn (Kilde: KOSTRA)

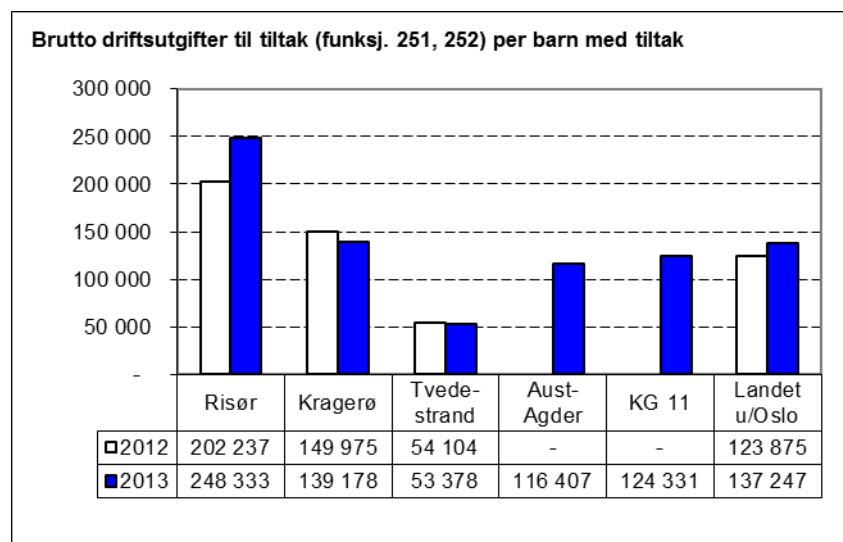
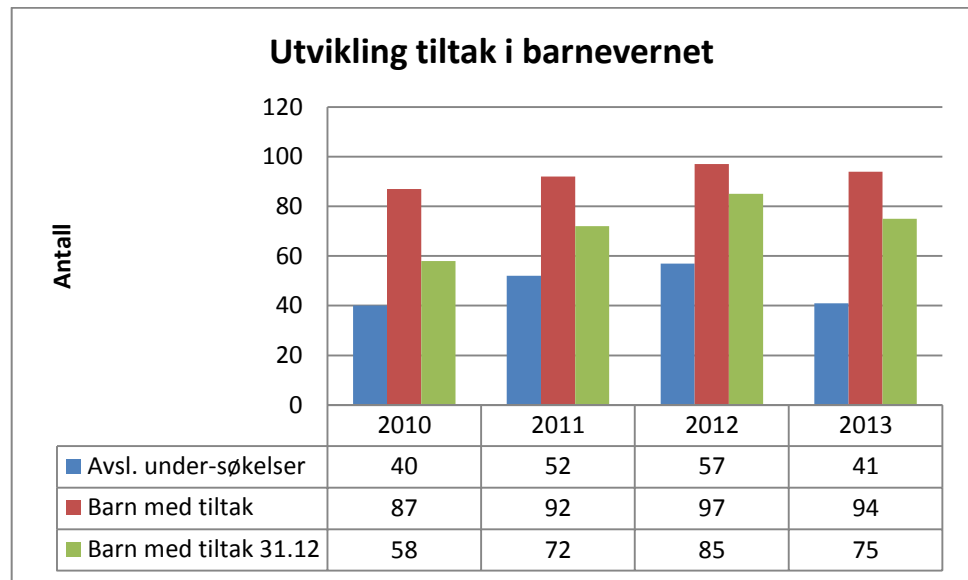

Hjelpetiltak

Barneverntjenesten har 75 barn og unge i hjelpetiltak.

Figur 44:
Utvikling i tiltak i barnevernet i 2010-2013

I forhold til funksjon 252 var 13 disse plassert utenfor hjemmet i form av fosterhjem / institusjon. 4 av dem mellom 18 og 23 år. Videre er det 8 barn under omsorg av Risør kommune. I løpet av året var det flere utilsiktede flyttinger, både fra fosterhjem og statlig familiehjem. Utilsiktede flyttinger fører til høye kostnader for kommunen.

Barneverntjenesten hadde også noen akutt plasseringer i institusjon og beredskapshjem for kortere og lengre perioder. Enslige mindreårige er også registrert innenfor funksjon 252 etter barnevernloven. Ved utgangen av 2013 var det bosatt 15. På brutto driftskostnader slår dette ut, da det følger overføringsinntekter og refusjon fra Bufetat for denne gruppen.

Intern utvikling

Fylkesmannen i Aust-Agder innvilget vinteren 2013 midler til 1 stilling for å **utrede interkommunalt barnevern i Øst-regionen for kommunene Gjerstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli.**

Barnevernleder i Risør og teamleder barnevern i Tvedestrand deler denne stilling fra høsten 2013.

Begge har vikar for sin stilling i barneverntjenesten. Målet er at Barneverntjenesten Øst i Agder skal ha oppstart 01.10.14.

Ved nyttårsskiftet var arbeidet godt i gang.

13.2.3 Helseavdelingen

Tabell 14:
Aktivitet på
helsestasjonen,
inkludert antall
fødsler

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antall barn født i Risør	56	68	55	58	68	48	61
Oppfølging av gravide	53	70	57	70	62	58	56
Antall 2 ½ års undersøkelse					79	45	75
Antall 4 års kontroller					52	64	67
Antall skolestartundersøkelser					77	71	73

Mål: Opprettholde og videreutvikle god kvalitet i tjenesten

- Gjennomført alle lovpålagte oppgaver bortsett fra 18. mnd. kontroll
- Fast tilstede på alle skolene
- Kompetanseøkning i forhold til tidlig tilknytning og veiledning i forhold til det
- Oppstart av lengde/vekt i 3. og 8.klasse og oppfølging i etterkant
- Flere av helsesøstrene er blitt koordinatorene til en eller flere
- Økende etterspørsel på foreldreveiledning
- Par-kurs for nybakte foreldre
- Fødselsforberedende kurs
- Deltakelse i Kvello
- Tre helsesøstre var kursledere på Kjærlighet og Grenser
- Deltakelse i jentegruppe i 9.klasse
- Ammekyndig helsestasjon
- Samarbeidsmøter med helsestasjonene i øst-regionen
- Samarbeidsmøter med tannhelsetjenesten, NAV, barneverntjenesten
- Deltakelse i spesialpedagogisk team for barnehagene og skolene
- Helsesøster Hilde og helsestasjonslegen er med i kriseteamet

Mål: Helsestasjonen skal være et sted der befolkningen føler de kan komme med sine små og store bekymringer. (Lavterskeltilbud)

Helsestasjonen merker økende etterspørsel i forhold til psykisk helse, foreldreveiledning og atferd hos barn/ungdom. Vi opplever at vi er et lavterskeltilbud og at barn, foreldre og lærere benytter vår kompetanse. Oppfølgingen av disse henvendelsene krever mye tid, men vi anser dette som veldig viktig i forhold til tidlig innsats.

Mål: Fremme god psykisk og fysisk helse

Punktene under *kvalitet i tjenesten* bidrar til å fremme god psykisk og fysisk helse.

Mål: Få til en gjennomgang av hele kommunens legetjeneste

Legetjenesten har vært oppe som tema i Helse og omsorgskomiteen. Sak om opprettelse av prosjektgruppe i januar 2014. Dette faller sammen i tid med bl.a. Evaluering av interkommunal legevakt.

Mål: Få inn god og riktig kompetanse i ledig driftstilskudd fysioterapi

Driftstilskudd tildelt etter god søkning, bred prosess og tiltredelse fra 01.07.14. I løpet av 2013 også fått på plass fastlønnet fysioterapistilling i 50% rettet mot barn og unge.

13.2.4 Bosetting Enslig Mindreårige

5 enslige mindreårige (EM), som kom til Risør kommune uten foresatte før de fylte 18 år, har i løpet av 2013 fylt 20 år. Dermed får de ikke lenger økonomisk støtte fra Bufetat.

Utfordringen har vært å forberede ungdommene på en forandring i støtteordningen og en mindre ekstensiv veiledning fra faste og kjente støttepersoner på en skånsom måte. Forandringen måtte ikke virke forstyrrende på skolegang eller mental helse. Det har også vært en utfordring å legge praktisk til rette for at NAV skulle overta ansvaret for den økonomiske støtten til ytterlige fem flyktninger. I 2014 må Bosetting EM og NAV videreutvikle rutinen for samarbeidet ved overgangen ved fylte 20 år. Dette gjelder bl.a. veiledningsansvar for den enkelte og disponering av integreringsstøtten fra IMDi i 5-årsperioden.

Fra januar 2014 mottar ikke lenger noen av disse støtte fra Bufetat. 2 har fast arbeid og bor i Risør og klarer seg selv økonomisk. 3 er skoleelever og mottar flyktningstipend fra Statens lånekasse for utdanning med supplerende sosialhjelp fra NAV, Risør eller bostøtte fra Husbanken.

Bosetting EM jobber videre med rutiner for overgang til ettervern (ved fylte 18 år) og forberedelse og oppfølging ved flytting til egen bolig.

Det er fremdeles viktig å informere enslige mindreårige om muligheten og begrensningene som bosetting i en liten kommune representerer. Risør kommune har et totalansvar for de flyktningene som blir bosatt her (økonomisk støtte, utdanning, helse og fritid). Ungdommene må ha Risør kommune som folkeregistrert adresse, selv om de i utdanningsøyemed kan ha en annen boligadresse.

Noen ønsker å flytte til andre kommuner så snart som mulig, men vi opplever også at noen satser på å kjøpe bolig i Risør eller ønsker å vende tilbake hit etter endt utdanning.

Tre av de ansatte i Bosetting EM samarbeider spesielt tett med Barnevernet i Risør. En fikk i løpet av året fagansvar for enslige mindreårige. To andre ansatte har saksbehandleroppgaver for enslige mindreårige flyktninger derav en i fosterhjem. I 2013 ble overgang til interkommunalt barnevern (Tvedestrand, Åmli, Vegårshei, Gjerstad og Risør) forberedt.

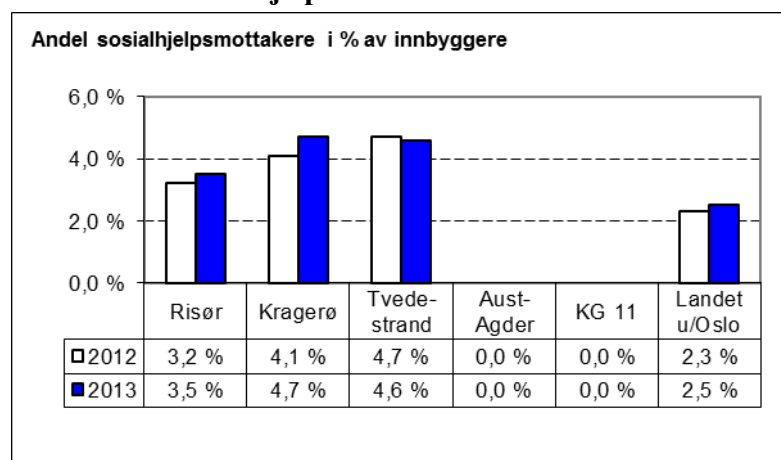
Samarbeidet med NAV ble også styrket, ikke minst gjennom en bosetting av en søskenflokk på tre i juni 2013. En av søsknene var under 18 og får dermed økonomisk støtte fra Bufetat. To er deltakere i introduksjonsordningen administrert av NAV. Kommunen kjøpte en bolig som de tre leier. Bosetting EM har den daglige oppfølgingen av alle tre.

Bosetting EM har tatt del i et kompetansehevingsprogram om traumatisert omsorg i regi av Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS Sør). Bosettingen har invitert andre som arbeider med ungdom og flyktninger om å ta del i deler av kursopplegget, men det har dessverre vært relativt få som hadde anledning til være sammen med oss i kurset.

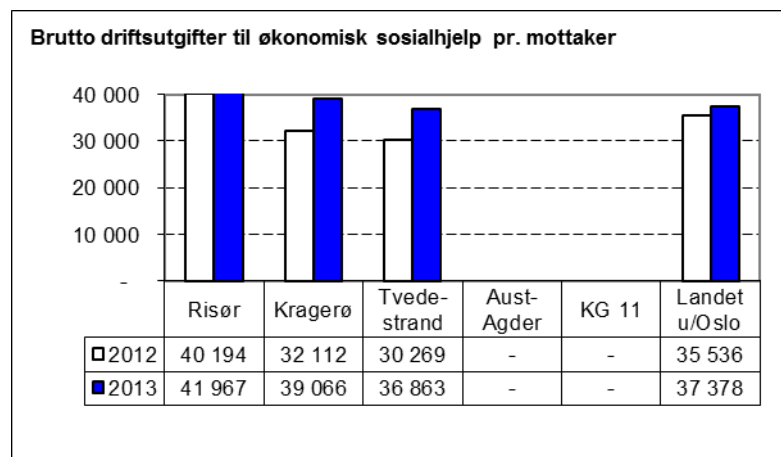
13.2.5 NAV

Økonomisk sosialhjelp

Figur 45:
Andel sosialhjelpsmottakere i % av innbyggere
(Kilde: KOSTRA)

Figur 46:
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker
(Kilde: KOSTRA)

Tjenesten benytter NAVs arbeidsrettede virkemidler, og det stilles vilkår om aktivitet for å motta sosialhjelp.

Mål: Redusere antallet unge sosialhjelpsmottakere

Ved årsskiftet var det 9 personer < 25 år som mottok sosialhjelp som hovedinntekt.

Til sammen hadde vi 27 som fikk en eller annen form for utbetaling, inkludert supplering.

Etableringen av ung-team synes vellykket, men ikke målbart på så kort tid.

På kort sikt er antallet som oppsøker kontoret for bistand økt, men dette vurderer vi som positivt på lengre sikt.

Dette betyr at de kommer med et reelt håp om bistand. Det er for øvrig verdt å merke seg at bistand fra NAV handler om mye mer enn økonomisk sosialhjelp; Fokus er ARBEID FØRST og på veien dit kan det være mange forskjellige tiltak som kan iverksettes.

Karriereveiledning, samarbeid med fylkeskommunens oppfølgingstjeneste for å få ungdommene tilbake på skolebenken, AMO-kurs, jobbklubb, arbeidspraksis, økonomisk rådgivning, SMART-kurs (personlig økonomi), bruk av Frisklivssentralen, knytte kontakt med fastlege og/eller psykisk helse, DPS og eventuelt andre deler av helsevesenet.

Mål: Sikre en fortsatt god effekt av kvalifiseringsprogrammet (KVP)

Tilsyn KVP viste at vi gjennomgående utfører et godt arbeid, har gode programmer for deltagerne og samtlige har arbeidsrettede tiltak som en del av programmet.

Avvik i tilsynet er lukket, det handlet om at vi ikke tydelig nok la inn evalueringstidspunkt i programmene ved oppstart.

Målsettingen er 10 deltagere på KVP. Vi slet litt med dette i 2013, å skape motivasjon for aktivitet kan være en langsiktig prosess for enkelte.

Ved årsskiftet 2013/14 er vi oppe i 10 deltagere.

Mål: Bidra til god organisering på områdene der det samarbeides tett mot andre kommunale tjenester (f.eks. bosetting av flyktninger, tiltak rettet mot rusmisbrukere, boligutfordringer)

Grunnet omorganiseringen i kommunen er dette vanskelig å svare på nå. NAV deltar inn i samarbeid med de andre tjenestene, men ny organisering gir noen nye utfordringer og muligheter.

Dette samarbeidet oppleves ikke som fullgodt organisert pr. i dag.

Mål: Bidra til et samlet familiefokus

NAV-kontoret har større bevissthet rundt barnefamilier og familiefokus, sjekkliste ikke blitt utarbeidet enda – medarbeider er satt på saken og vil ferdigstilles i løpet av kort tid. NAV har i løpet av 2013 deltatt aktivt i implementering av “Tiltaksplan for bedre levekår for barn og unge i Risør kommune”

13.2.6 Likeverdig samhandling – “Tiltaksplan for bedre levekår blant barn og unge i Risør kommune”

Aktivitet

- Prosjektet fant for alvor sin form i tredje prosjektår 2012, og fylkesmannen tillot å overføre noen midler til 2013 for å implementere planen faglig, administrativt og politisk.
  - Fattet politisk vedtak mars 2013:
    - Nytt navn: “Tiltaksplan for bedre levekår blant barn og unge i Risør kommune.”
    - Utprøving og videreføring av tiltak
-

- Innpasses i eksisterende planverk
- Politikere oppdateres årlig
- Arrangert to “Familiefokussamlinger” i 2013, som del av implementering..
- Konkrete tiltak fra planen utprøvd og videreført i 2013

Samhandling/spredning

- Risør kommune deltatt med foredrag på regional konferanse om fattigdomssatsing
- Erfaringer og funn i prosjektet benyttet av fylkesmannen og andre kommuner

Veien videre

- Søkt og fått tildelt kr 100 000,- fra fylkesmannen til evaluering av tiltak i planen
- Finner “spor av tiltaksplanen” i kommuneplanens samfunnsdel. Flere punkter i kommuneplanens samfunnsdel vil kunne forsterke ønsket utvikling innenfor levekårsområdet

13.3 INTERN UTVIKLING

Enhet for kvalifisering ble oppløst i forbindelse med nye justeringer av organisasjonen mot slutten av 2. halvår 2013, se kapittel 4).

13.3.1 Kompetanseutvikling

Det er et generelt fokus på og prioritering av kompetanse. Oppfordring til refleksjon over egen praksis og ”hverdagslæring” på den enkeltes arbeidssted. Ansatte har deltatt på kurs og kompetansetilbud organisert av regionale myndigheter, og ellers nødvendige kurs for å være i stand til å løse oppgaver. Enheten har som mål til enhver tid å ha to på formell videreutdanning.

Område Plan, teknisk, kultur og støtte

14) Enhet for plan og byggesak

14.1 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016

14.1.1 *Scanning av eiendomsarkivet (T)*

Prosjektet med scanning er slutført og hele kommunens eiendomsarkiv er ferdig scannet og tilgjengelig for saksbehandlere i kommunen. Det gjenstår scanning av målebrev, men arbeidet slutføres våren 2014.

14.1.2 *Beiteprosjekt (T)*

Prosjektet har vært svært vellykket og det har gått dyr på Finnøya, Stangholmen, Olavsholmen og Saltbuholmen. Prosjektet er avsluttet som ekstraordinært prosjekt, men fortsetter i privat regi med dyr på holmene også i 2014. Kommunen vil støtte tiltakene faglig og med ordinære kulturlandskapsmidler til bl.a. gjerde. I 2014 vil det bli utplassert dyr på Store Vardøya.

14.1.3 *Kommuneplan*

Arbeidet enheten har hatt med kommuneplanen har utgjort svært mange dagsverk, til sammen ca. 180. For en enhet med til sammen 7 ansatte utgjør dette en relativt stor arbeidsbyrde. Planarbeidet har imidlertid vært faglig svært givende og har tilført enheten ny kompetanse, noe som er veldig positivt. Blant annet har enheten vært sterkt involvert i konsekvensutredning av de ulike arealinnspillene og kompetansen dette har tilført, beholdes i kommunen framfor hos et konsultentselskap. I perioden har tre ansatte hatt avtale om utbetalt overtid og dette er belastet budsjett for kommuneplanen.

14.1.4 *Landbruk i fokus*

Søknad om midler til kartlegging av ressurser, beitemark og maskinjord sendes fylkesmannen og fylkeskommunen våren 2014. Kartlegging skal foretas sommer 2014 og prosjektet skal avsluttes med rapport i 2015.

14.1.5 *Det historiske Risør (U/T)*

DIVE-analyse for Mortensenkvartalet pågår i regi av NIKU (Norsk Institutt for Kulturminneforskning) og avsluttes i begynnelsen av juni 2014.

14.1.6 *Moen (T)*

Reguleringsplanarbeidet avsluttes sommeren 2014. Videre opparbeiding skjer i regi av Enhet for eiendom og tekniske tjenester.

14.1.7 *Kyststi fra Flisvika til Randvik (U)*

Areal for en universelt utformet kyststi er konsekvensutredet og lagt inn i høringsforslaget til kommuneplanens arealdel. Kommuneplanen skal vedtas i juni 2014. Dersom tiltaket ikke møter innsigelser fra overordnede instanser, må det lages en arealanalyse som viser at tiltaket kan gjennomføres. Forhold som landskap, vær og vind, naturtyper, estetikk og teknisk gjennomførbarhet må vurderes spesielt.

14.2 ANDRE TILTAK OG ANSVARSOMRÅDER

Enheten fører oversikt over noen nøkkeltall fra år til år for lettere å kunne vurdere egen innsats og trender innenfor fagområdene.

		2010	2011	2012	2013
1	Restanse – bygge- og delingssøknader (uavsluttede saker) *48 delings-/67 byggesaker	102	144	102	115*
2	Gamle, uavklarte eiendomssaker	18	33	23	5
3	Innkømne rekvisisjoner – oppmåling	67	70	40	76
4	Utstedt midlertidige forretninger	0	0	27	31
5	Restanse midlertidige forretninger	30	1	27	58
6	Avsluttede kartforretninger	125	142	156	128
7	Tinglysing av antall dokumenter	125	78	206	114
8	Restanse – kartforretninger	103	115	25	30
9	Boenheter – tillatelse	6	8	31	21
10	Boenheter – tatt i bruk	18	13	14	26
11	Hytter – tillatelse	15	25	15	10
12	Hytter – tatt i bruk	8	31	17	22
13	Næringsbygg – tillatelse	4	1	5	2
14	Næringsbygg – tatt i bruk	5	3	5	0
15	Politiske vedtak	102	75	65	75
16	Administrative vedtak	255	352	417	394
17	Meldingssaker	61	0	0	0
18	Landbrukssaker knytta til produksjonsrelaterte ordninger/tilskudd/erstatning i landbruksforvaltninga				120

Saksbehandlingstid på enheten varierer, men KOSTRA-rapportering for 2013 viser et gjennomsnitt på bygge- og delingssaker på under 2 mnd. Dette er i samsvar med målsettingene. Behandlingstid som fastsatt i Matrikkelloven overholdes, det samme gjør fristen for reguleringsplaner og landbrukssaker.

Enheten har vært sterkt belastet med kommuneplanarbeid i 2013. Totalt har arbeidet utgjort ca. 180 dagsverk (leder 57, oppmåler 45, saksbehandler 49, jordbrukssjef 29). Ett årsverk utgjør 230 dager. Enheten har med andre ord vært uten nesten en hel stilling i løpet av 2013 som følge av kommuneplanarbeidet. Dette har fått konsekvenser for andre arbeidsområder som vi normalt håndterer og har blant annet medført lengre saksbehandlingstid. Boplikt er et av arbeidsfeltene som har blitt nedprioritert. Det har også vært noe sykemeldinger i enheten. På slutten av 2013 har vi heldigvis fått tilført ressurser fra NAV i form av en nyutdannet bygningsingeniør og det har avlastet oss til en viss grad.

14.2.1 Kart og oppmåling

I 2013 har bemanningen på kart- og oppmåling igjen bestått av én person. Det er enhetens klare vurdering at arbeidsfeltet burde hatt to ansatte da kravene til

digitale kart er for store til å kunne dekkes av en person. Inntjening på oppmåling er imidlertid innfridd utover budsjett og dette er svært positivt.

14.2.2 Kart og plan: Østebø og Hasalen

Det er ikke benyttet driftsmidler i 2013 til Østebø og Hasalen som planlagt da begge disse planarbeidene blei stilt i bero som en konsekvens av belastning med kommuneplanarbeid i 2013.

14.2.3 Landbruk

Disse ordningene blir forvaltet gjennom egne system hos Landbruks- og matdepartementet og inngår ikke i enhetens politiske og administrative vedtak. I tillegg kommer kulturlandskapstiltak og grøftetiltak samt saker etter jordlov og konsesjonslova som inngår i enhetens politiske og administrative vedtak.

14.2.4 Naturtypekartlegging

Kartlegging av naturtyper nærmer seg slutten og har pågått i hele 2012 og 2013. Arbeidet skal avsluttes på våren 2014. De viktigste funnene skal legges inn i det nye arealplankartet.

14.2.5 Tiltak i henhold til politiske vedtak i 2013

Oppfølging av vedtakene finnes i vedlegg I Politiske vedtak i 2013.

14.3 INTERN UTVIKLING

14.3.1 Økonomiske rammer og forutsetninger

Gebyrene på enheten blei økt med konsumprisindeksen og medførte dermed ikke store endringer i gebyrene fra 2012 til 2013.

Netto driftsrammer for 2013 blei 1 555 000,-. Foreløpig regnskap viser at enheten trolig vil gå med et underskudd på 363 000,-. Hoveddelen av dette skyldes økte lønnskostnader som følge av gode lønnsoppgjør.

Enheten har nesten oppnådd sine inntekstmål. For plan manglet det 45 000,-. Byggesak gikk i overskudd med 172 000,-. Kart og oppmåling manglet 61 000,-. Isolert sett gikk oppmåling i overskudd med 216 000,-.

Overordnet rammeutvikling

I 2013 hadde enheten er kutt i rammen på kr. 38 000,-. Dette ble balansert ved hjelp av økte inntekter. Foreløpig regnskap for 2013 viser at budsjetterte inntekter på både byggesak og kart/oppmåling gikk i pluss, mens inntekter for plan gikk i minus. På tross av at enheten hele 2013 måtte forholde seg til at lønnskostnadene ikke var oppjustert i henhold til tidligere lønnsforhandlinger viser foreløpig regnskap at underskuddet ikke vil bli veldig stort.

14.3.2 Saksbehandlingsrutiner

Det gjennomføres rutinemessig postmøter innen plan-, bygge-, og delingsaker. Dette er nødvendig for å sikre flyten i saker og for å gi innbyggerne raskest mulig svar. Rutinen vil fortsette også i 2014.

14.3.3 Informasjon

Kommunens hjemmeside benyttes aktivt til offentliggjøring av plansaker i samsvar med lovverket. Enhetens egen side burde imidlertid vært gjennomgått

og oppdatert for å gi innbyggerne et enda bedre tilbud innen selvbetjening av våre tjenester. Informasjon om endringer i regelverk er et eksempel på nyheter som bør legges ut og som ikke gjøres per dato.

14.3.4 Kompetanseutvikling

Ansatte på enheten har i løpet av 2013 ikke gjennomført etter- eller videreutdanning utover ordinære kurs innen ulike lovverk og fagområder.

15) Enhet for eiendom og tekniske tjenester

15.1 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016

15.1.1 Søndeled skole (T)

Rehabilitering og påbygging av skolen ble påbegynt i 2012 og ferdigstilt til skolestart i august 2013.

15.1.2 Risørhuset (T)

Utvidelse og rehabilitering ble i hovedsak fullført i 2013 bortsett fra scenerigg og noen utvendige arbeider som avsluttes i 2014.

15.1.3 Sandnes ressurscenter (T)

Hus 1, 2 og 3 er ferdig rehabilitert. Hus 6 utsatt til 2014.

15.1.4 Ny kirkegård og minnelund (U)

Kirkelig fellesråd har utarbeidet skisseprosjekt for Risør kirkegård.

15.1.5 Dagtilbud til personer med psykiske lidelser (T)

Den tidligere Frydenborg barnehage skal tas i bruk som dagsenter for psykiatri med en ombygging som slutføres våren 2014 (som en del av Frydenborgsenteret).

15.1.6 Risør barneskole inkl. ENØK-tiltak i Idrettsbygget (svømmehallen) (T)

Skolen skal gjennomgå en rehabilitering for å tilfredsstille dagens krav til lokaler, innemiljø og ENØK-tiltak. Barneskolen ferdigstilles til skolestart 2014. Utredning av effekt av ENØK tiltak i idrettsbygget/svømmehallen sett opp imot investeringskostnader ble ikke konkludert i 2013.

15.1.7 Vann og avløp Hødnebo (T)

Anlegget er ferdigstilt, men ikke satt i drift i påvente av abonnentenes påkobling.

15.1.8 Oppgradering av renseanlegget på Røed, etterfulgt av avløp Bossvik-Hjembu-Røed (T)

Tiltaket inngår i handlingsplanen i Hovedplan for vann og avløp.

15.1.9 Randvik barnehage – utredning av 1-2 nye avdelinger (U)

Den gamle Randvik barnehage (Tussekroken) var forutsatt rehabilitert i 2011 og er for tiden ikke i bruk. Som erstatning planlegges en utvidelse av Trollstua barnehage.

15.1.10 Utbedring av Kvernvikveien fra gamle E18 til Fargeskrinet barnehage (T)

Ikke gjennomført. Avventer prioritering i Statens Vegvesen.

15.1.11 Stangholmen (T)

Nytt servicebygg med toalett, dusj og vaskerom oppført. Videre realisering av reguleringsplan vil gjennomføres i etapper, etter hvert som finansiering går i orden.

15.1.12 Rehabiliterer Skansen (T)

Avventer avklaring av bruk.

15.1.13 Etterslep maskiner og utstyr (T)

Investeringer gjort i henhold til plan, med innkjøp av ny feiemaskin i 2013.

15.1.14 Utstyr parkeringsordningen (T)

Utstyr bestilt for levering innen 1. mai 2014.

15.1.15 Oppgradering av kommunale areal på øyene i skjærgård/fjorder (T)

- Fullført ny brygge og gangbane med universell utforming og nytt HC toalett i Breibukt.
- Ny brygge på Lille Danmark

15.1.16 Tilrettelegge for parkering av bobiler i nærheten av sentrum (T) – endret

Midlertidig parkeringsordning på Tjenna.

15.1.17 Kartlegging av løkker og lekeplasser, samt behov for oppgradering (U/T)

Lekeplassene har blitt kartlagt med en tilstandsanalyse. Rapporten ga grunnlag for en opprusting av lekeplassene i årene framover. Lekeplassene i Hasdalen, Kjempesteinsmyra og Sagjordet er klassifisert som kommunale lekeplasser og vil bli rustet opp.

15.1.18 Tiltak for å redusere skadeomfang ved ekstremvær (U)

ROS-analyse med forslag til tiltak utført.

15.1.19 Nytt verksted og brannstasjon (U)

Utredning påbegynt, men ikke ferdigstilt.

15.1.20 Vann og avløp Gjernes (T)

Tiltaket er prosjektert og lagt ut på anbud. Entreprenør for arbeidene er valgt med oppstart i 2014.

15.1.21 Forsterkede boliger for bostedsløse (U/T)

Avklaringsfase i forhold til lokalisering og utforming. Byggefase utsatt i påvente av en tilfredsstillende finansiering.

15.1.22 Miljøfyrtårn (T)

Arbeidet med å Miljøfyrtårnsertifisere Risør kommunes bygg og virksomhet gjennomføres ved hjelp av en arbeidsgruppe og en styringsgruppe hvor ansatte, ledelse, tillitsvalgt og verneombud er representert. Arbeidsgruppa skal starte med å sertifisere virksomheten på kommunehuset. Barneskolene blir prioritert i neste trinn. Hovedfokus er å jobbe mot å få bedre løsninger innenfor områdene: avfall, energiforbruk, innkjøp og helse, -miljø og sikkerhet.

15.2 ANDRE TILTAK OG ANSVARSOMRÅDER

15.2.1 Veier

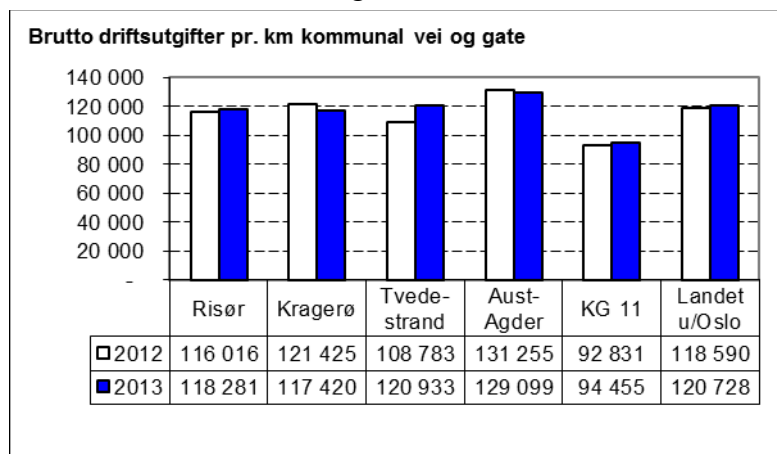
Deler av Øyaveien var planlagt oppgradert og asfaltert i 2013, men har blitt utsatt til 2014.

Vintervedlikeholdet var preget av store utgifter til brøyting og strøing med en lang sesong.

Bruer på kommunale veier ble gjennomgått med hovedinspeksjon. På Trollbergvika bru ble det i tillegg foretatt en spesialinspeksjon hvilket avdekket behov for en totalrenovering av brua.

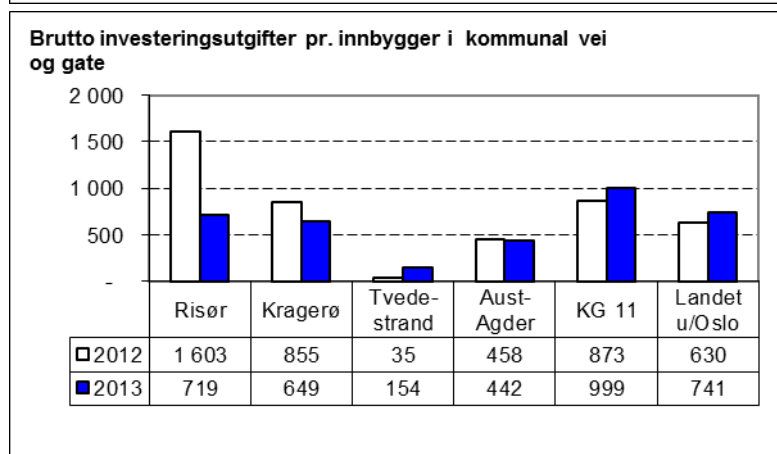
Figur 47:

Brutto driftsutgifter pr. km kommunal vei og gate
(Kilde: KOSTRA)

Figur 48:

Brutto investeringsutgifter pr. innbygger i kommunal vei og gate
(Kilde: KOSTRA)

15.2.2 Parkeringsplass på Tjenna

Bystyret fattet i marsmøtet vedtak om å utbedre parkeringsplassen med en kostnadsramme på inntil kr. 2 mill. Tiltaket sees på som en midlertidig istandsetting av plassen i påvente av en helhetlig vurdering av parkering i Risør

sentrum. Bystyret vedtok i november å utvide rammen til kr. 3 mill. Tiltaket ble påbegynt i desember og skal ferdigstilles i juni 2014.

15.2.3 Vann og avløp

Hovedplan vann og avløp

Bystyret vedtok i november 2013 en ny hovedplan for vann og avløp som danner grunnlag for en strategi på oppgradering og utvidelse av produksjons- og distribusjonsanleggene. Planen inneholder en handlingsplan for årene framover og skal rulleres årlig.

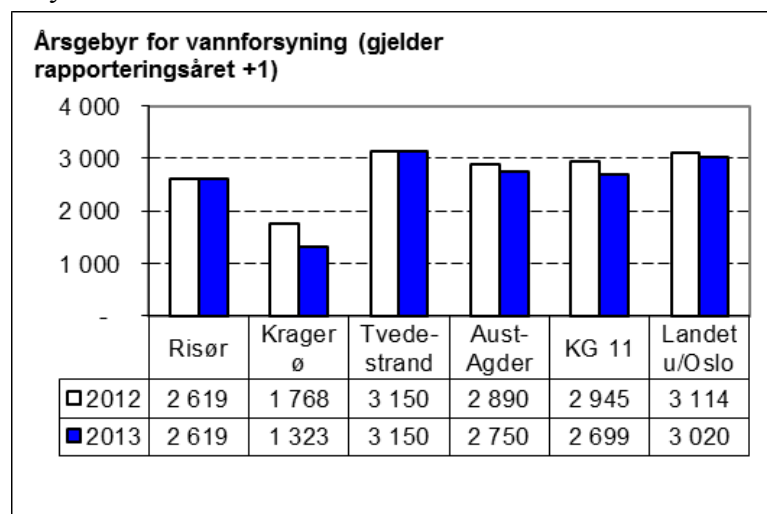
Framføring av vann og avløp til Hødnebø pågår. Utvidelse av vann- og avløpsnettet til Gjernesområdet er under prosjektering, se egen omtale.

Drift av vann- og avløpsanlegg holder en forholdsvis høy standard, men mye er ugjørt i forhold til sanering av gammelt ledningsnett i sentrumsområdet. Dette er nå innarbeidet i handlingsplanen til den nye Hovedplan for vann og avløp.

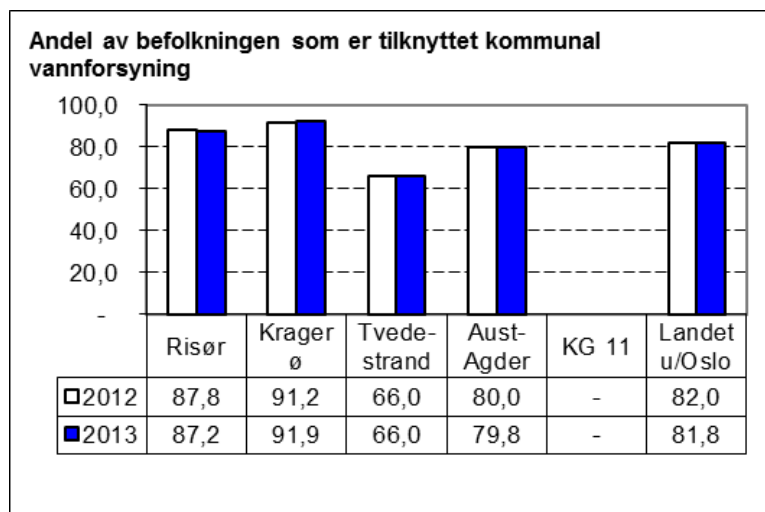
Utvidelse av ledningsnett for vann og avløp

I tillegg til omtalte prosjekter som allerede har vært gjenstand for politiske vedtak, har det kommet påtrykk for privat utbygging av vann- og avløpsnett til Barmen fra Hjembu og til øyene i skjærgården. Så langt er det lagt vannledning til Barmen og vann- og avløpsledning til Lekerøya. Kommunens hovedplan for vann- og avløp legger opp til en utvidelse av det kommunale ledningsnettet til Røysland.

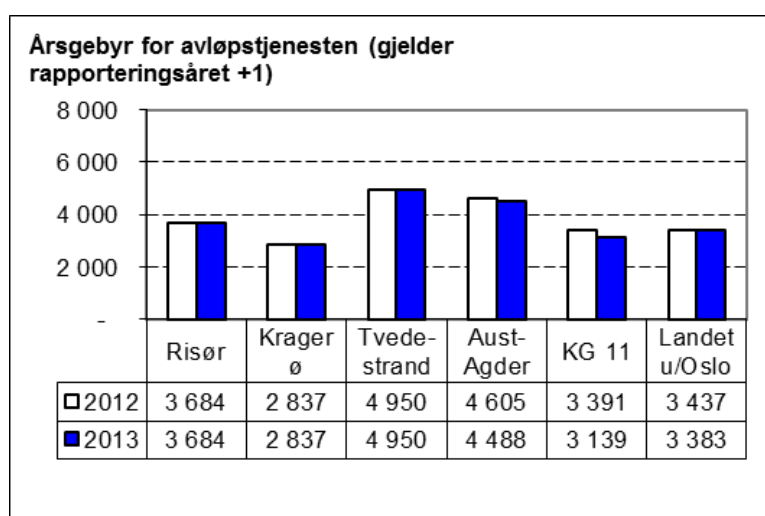
Figur 49: Årsgebyr vannforsyning
(Kilde: KOSTRA)

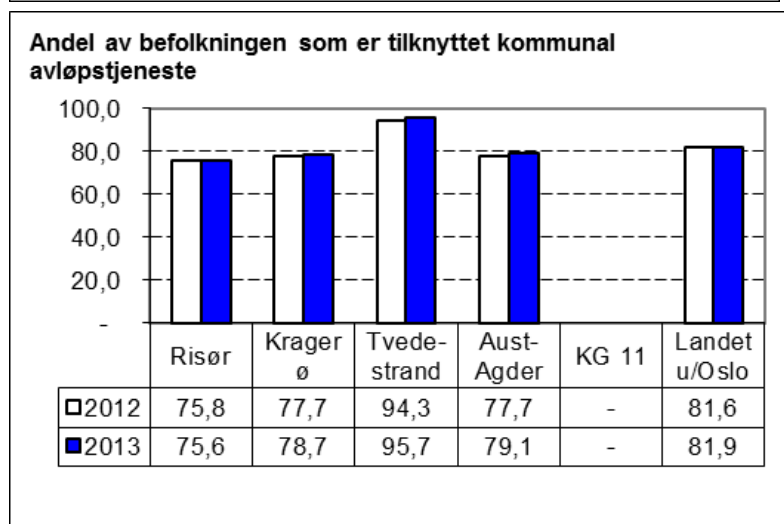
Figur 50: Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning
(Kilde: KOSTRA)

Figur 51: Årsgebyr for avløpstjenesten
(Kilde: KOSTRA)

Figur 52: Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste
(Kilde: KOSTRA)

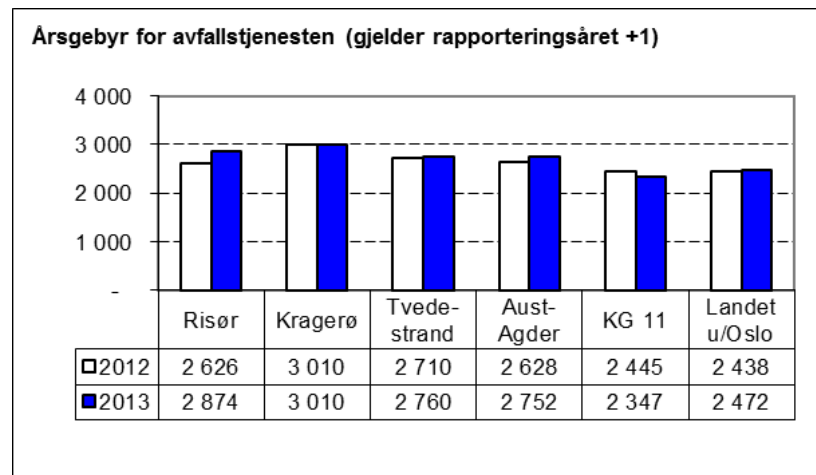

15.2.4 Renovasjon

Renovasjonen i Risør driftes av RTA (Risør og Tvedestrandregionens avfallsselskap) som også håndterer fakturering mot abonnentene.

Figur 53:
Årsgebyr
avfallstjenester
(Kilde: KOSTRA)

15.2.5 Havn

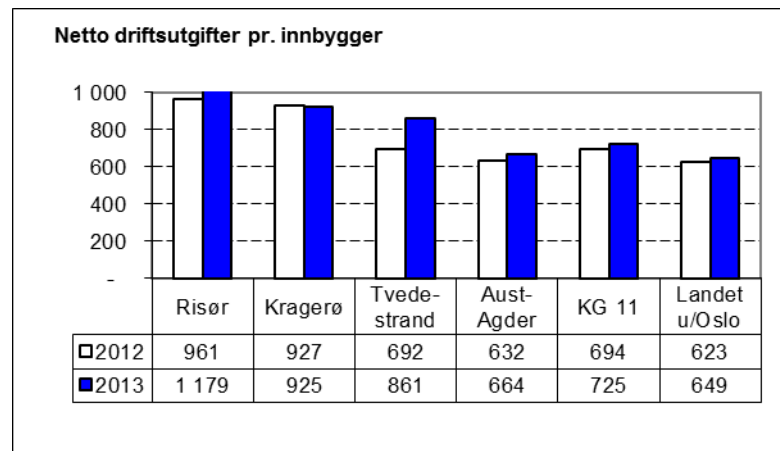
Dampskipsbrygga ble inspisert med avdekking av behov for utbedringer av kaikonstruksjonen.

Gjesteavna ble som tidligere driftet av Risør Seilforening.

15.2.6 Brannvesen

Brannberedskapen ivaretas av Østre Agder Brannvesen (ØABV). I 2012 ble det opprettet et utvalg fra medlemskommunene for å se nærmere på struktur, organisering, tjenestetilbud og økonomi i ØABV. Utvalget la fram en innstilling våren 2013. Innstillingen ble etterfulgt med et nytt utvalg som vurderer budsjettering og økonomioppfølging/rapportering i ØABV.

Figur 54:
Netto driftsutgifter
til brann og
ulykkesvern pr.
innbygger
(Kilde: KOSTRA)

15.2.7 Parker og lekeplasser

Vedlikehold og skjøtsel i friområder og i skjærgården ble gjennomført som tidligere, blant annet med bistand fra velforeninger.

Parker, grøntanlegg og friområder har hatt et tilfredsstillende vedlikehold ut fra tilgjengelige midler. Forventningene fra innbyggere og brukere er i mange sammenhenger høyere enn ressursene.

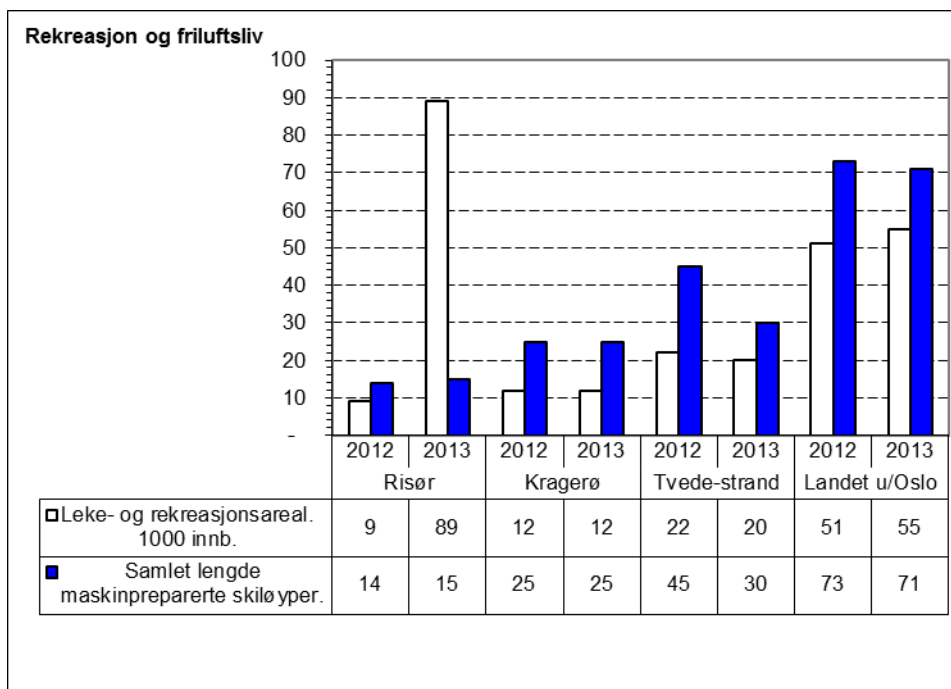
15.2.8 Vann og avløp Røysland krets (U/T)

Utgår som eget tiltak og inngår i ny Hovedplan for vann og avløp.

15.2.9 Båthavn Søndeled – Jeppstrand (T/U)

Avventer juridisk avklaring med grunneiere.

Figur 55:
Leke og
rekreasjonsareal
(Kilde: KOSTRA)

Det ble gjennomført en kartlegging av alle lekeplasser og løkker i 2013. De fleste av disse driftes av velforeninger og lignende. Dette er trolig årsaken til spranget fra 9 til 89 2012-2013. Det er nærliggende å tro at tilsvarende kartlegging ikke er foretatt i andre i sammenligningsgrunnlaget.

15.2.10 Kommunale bygg

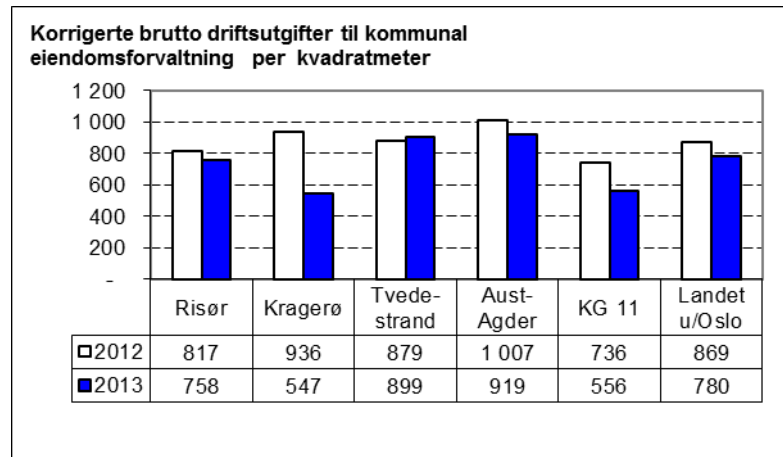
Vedlikehold og rehabilitering av kommunale bygg lider under mangel på avsetninger til drifts- og investeringsbudsjett. Kald vintersesong medførte store energikostnader til drift. Brukerne har høyere forventninger enn budsjettmessige muligheter.

ENØK-tiltak

I 2013 ble det ikke bevilget spesielle midler til oppgradering av kommunale bygg med ENØK-tiltak. Tiltak forutsettes innført ved generell oppgradering av byggene. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig til å innføre tiltak innenfor en akseptabel tidsramme.

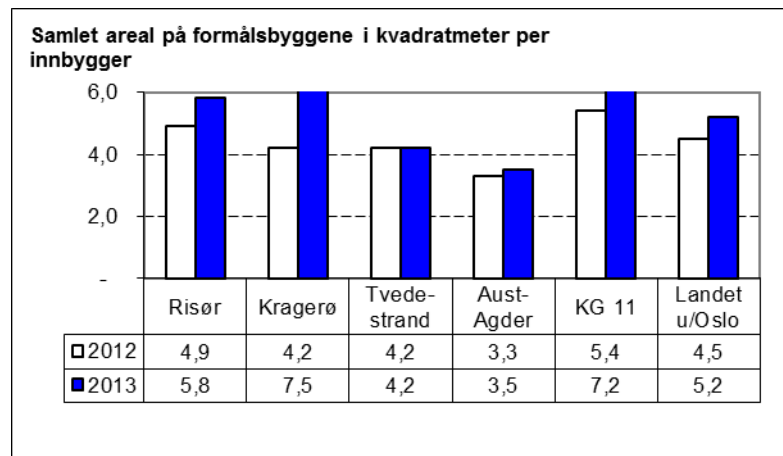
Figur 56:

Korrigerede brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter
(Kilde: KOSTRA)

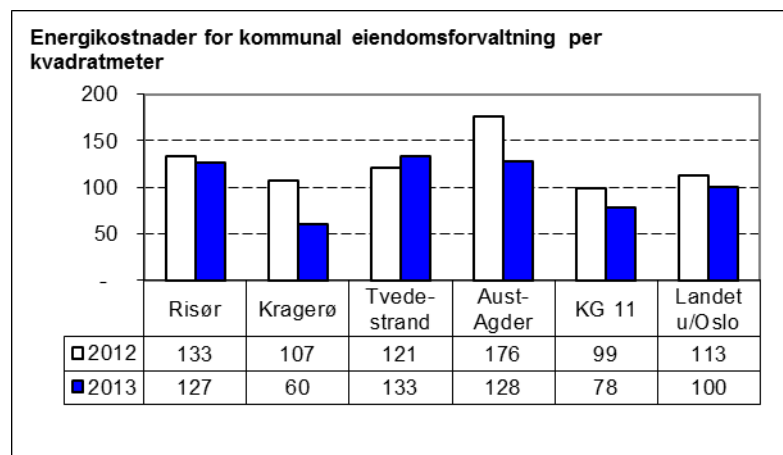
Figur 57:

Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger
(Kilde: KOSTRA)

Figur 58:

Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter
(Kilde: KOSTRA)

Kommentar til KOSTRA-tallene

KOSTRA-tallene viser regnskap og ikke budsjetterte utgifter, som kan være lavere. Generelt er det behov for høyere driftsbudsjett på eiendom og utedrift.

15.3 INTERN UTVIKLING I ENHETEN

Som et sparetiltak på et anstrengt driftsbudsjett, har enheten hatt vakanse både på stillingen som gartner og stillingen som avdelingsingeniør samferdsel siste halvår 2013. Resultat stor belastning i arbeidsmengde for utedriften og utsatt saksbehandling i administrasjonen. En vanskelig budsjettsituasjon førte i tillegg

til utsettelse av en del vedlikehold på bygg. Fortsatt stor aktivitet for utredninger og prosjekter er en utfordring i forhold til interne ressurser.

15.3.1 Kompetanseutvikling

Enheten har i 2013 gjennomført kompetanseheving i form av ordinær kurs- og konferansevirksomhet. Aktiviteten begrenses av budsjettammer og kapasitet til å prioritere kompetanseutvikling.

Rekruttering av ingeniører har etter hvert blitt en utfordring i forhold til å tiltrekke seg ansatte med tilfredsstillende kompetanse til å fylle stillingene.

---

16) Enhet for kultur

Kunst og kultur er en viktig del av Risørs identitet. De opplevelser som tilbys fastboende og tilreisende har høy kvalitet. Området omfatter både kommunale tjenester og faglig og økonomisk støtte til private prosjekter innenfor hele sektoren. Enhet for kultur initierer også egne arrangementer, men mesteparten av opplevelseskulturen utføres av lag og foreninger. Kommunens rolle som tilrettelegger er viktig.

16.1 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016

16.1.1 Risørhuset (T)

Risørhuset har i hele 2013 vært gjennom en ombygging.

Ombygging og påbygging av kommunens kulturhus, Risørhuset, har hatt stort fokus i 2013. Huset er utviklet i tråd med utarbeidet skissemateriell og fremdriftsplan. Det første estimatet ble satt til 12,7 mill. Prosjektet ble betydelig utvidet med en ramme på 27 mill.kr.

Arbeidene omfattet utvidelse av scenen med ny scenerigg og teknisk utstyr. Risør kan nå ta i mot større forestillinger, herunder danseforestillinger. Videre omfattet det utvidelse av biblioteket, nytt møterom og grupperom, nye kontorer, forbedring av billett- og kioskområdet og generell oppjustering av huset. Dette er med på å gjøre huset mer publikumsvennlig både når det gjelder fysiske rammer og logistikk.

Drøftingssak (Nærings- og kulturkomiteen): Fast lyd- og lysanlegg i Risørhuset

Risør kommune mottok en henvendelse fra brukere av Risørhuset med oppfordring om anskaffelse av nytt lyd- og lysutstyr til Risørhuset i forbindelse med ombyggingen. Saken ble drøftet i Nærings- og kulturkomiteen. Etter drøftingen ønsket komiteen at følgende saker ble utdypet:

- Innhente kompetente opplysninger om hva som er absolutt grunnleggende lys- og lydutstyr for å kunne gjennomføre arrangementer på en profesjonell måte.
- Gå i dialog med initiativtakerne til oppropet og får konkretisert behov og forventninger
- Avklare økonomiske konsekvenser i større grad enn det som kommer fram i drøftingssaken.

Enhet for kultur gikk i dialog med initiativtakerne.

16.1.2 Designbiennalen BeyondRisør (U)

BeyondRisør er et omfattende og krevende prosjekt som har utviklet seg fra å være en møteplass for kunst, design og næring, til å rette seg mer direkte mot næringslivet og innovative designprosjekter innen helsevesenet og designutdanning. I diskusjonen rundt BeyondRisør som et kommunalt eller privat prosjekt, har kommunen falt ned på at kommunen fortsatt skal eie og drifte BeyondRisør. BeyondRisør søkte sommeren Aust- Agder Utvikling og Kompetansefond om støtte til å etablere en masterstudie i Risør. Prosjektet fikk kr. 700 000 i støtte for 2014.

Siden utviklingen av det faglige innholdet har gått i retning næring og utdanning, vil BeyondRisør fra og med 2014 ligge under næringssjefen.

16.1.3 Kunstparken (T)

Risør kommune har driftsansvaret for Risør Kunstpark som inneholder både galleri og atelier for kunstnere. Det har vært en oppgave å gjøre Kunstparken mer kjent og attraktiv for både kunstnere og besøkende. Driftsåret 2013 har på lang vei klart dette: både besøkstall og økonomi er svært gode. Utfordringen er fortsatt å fornye kunstmiljøet og få yngre kunstnere til å flytte til Risør. Risør kommune utlyser hvert år kunststipend som er knyttet opp til Kunstparken og atelier der.

Utstillingsprogrammet for Risør Kunstpark 2013 inneholdt 7 store utstillinger i Galleri Parken og like mange i Prosjektgalleriet. I henhold til retningslinjer for drift av Kunstparken, legger kultursjefen årlig frem en egen årsrapport med revidert regnskap for Kulturkomiteen.

16.1.4 Det historiske Risør (U/T)

Revitalisering av historisk bysentrum

Risør kommune har et historisk bysentrum som er unikt og som kan utnyttes bedre til historiefortelling og som reisemål. Arbeidet med å utvikle det historiske bysentrum er derfor satt i gang. Utredningen foreslås i to faser:

Fase 1: DIVE undersøkelse av Mortensen-kvartalet. Riksantikvaren støtter kommunen i en dyptgående undersøkelse av historien til kvartalet. Her skal både historiske dokumenter og arkiver som verktøy, brukes. DIVE utredningen gjennomføres våren 2014.

Fase 2: Det nedsettes et bredt sammensatt utvalg for å komme frem til kreative løsninger for hvordan Risør i større grad kan utnytte verdien i sitt historiske bysentrum.

Denne utredningen foreslås igangsatt i 2013.

Kommentar

Risør kommune har mottatt kr. 100 000,- fra Riksantikvaren og kr. 100 000,- fra Aust- Agder Fylkeskommune til å gjennomføre en DIVE- analyse av Mortensenkvartalet. Etter en runde med offentlig anbud, er nå arbeidet med analysen under arbeid og vil foreligge i begynnelsen av juni 2014.

Digital trehusvandring

Våren 2013 ble den digitale trehusvandring etablert, en "Smartphone guide" i tekst og bilder, med QR koder plassert på 11 historiske trebygninger på tre språk (norsk, engelsk, tysk) og egen nettside www.trehusbyen.no

Dette gir besøkende fra inn - og utland muligheten til å bli kjent med Trehusbyens historie på egen hånd til når det må passe dem. Nettsiden kan fylles med flere digitale historiske guider som Urheia, kystkultur, byvandring og andre severdigheter. Koding av nye bygninger vil fortsette i 2014.

16.1.5 SLT-arbeidet (T)

Det arbeides aktivt med SLT – Samordning Lokalkriminalforebyggende Tiltak. I 2012 var fokus på intern samhandling mellom tjenestene og beskrivelse av de ulike tjenesters rutiner og prosedyrer. I 2013 har det vært fokus på eksterne

samhandling mellom f. eks. videregående skole, politiet, ordfører og rådmann. Ulike ansvarsnivåer for SLT modellen er definert og strukturer for samhandling er lagt. Det er inngått avtale om rutinemessig samarbeid med politiet. I 2013 har man fortsatt fokus på bruken av ungdomskontrakter. Erfaringen tilsier at dette er gjennomførbart på det nivået vi har hatt til nå.

Tilskudd fra Kriminalforebyggende råd i 2013 var på kr 120 000,-. Tiltak er iverksatt i tråd med handlingsplanen for SLT i Risør kommune. Tiltaket er evaluert i 2013, med konklusjon om å fortsette SLT arbeidet etter samme modell i 2014. Det søkes ingen nye midler i 2014, da vår prosjektperiode er gjennomført etter planen. I 2014 vil den ene ungdomskontakten erstatte prosjektleder for SLT og fortsette som SLT koordinator.

16.1.6 Rehabiliter Skansen (T)

Behandlet i bystyret i sak 88/11 – Budsjett 2012, med følgende vedtak:

- Bystyret ber rådmannen vurdere driften av ungdomshuset (Skansen), og hvorvidt andre alternativer kan være mer positive for de ungdommer som frekventerer Skansen. F.eks. kan en spørreundersøkelse blant elever ved ungdomsskolen gi svar på dette.

- Før eventuelle investeringer gjøres i Ungdomsklubben må kommunen kartlegge mulige brukergrupper og tilpasse bygget et gjennomtenkt formål. Et Flerbrukshus der bl.a. ungdommen har sin naturlige plass, men også andre grupper vurderes.

Økonomi

Prosjektet er finansiert med bevilgede, men ubrukte lånemidler på kr. 1 500 000.

Status pr. juni 2012

Det er kjørt en spørreundersøkelse blant elever på ungdomskolen om tilbudet. I tillegg pågår en diskusjon med Frivilligsentralen om flytting og samarbeid med ungdomstjenesten.

Vurdering av tiltaket

Tiltaket og den pågående vurderingen av samarbeid og utnyttelse av Skansen har potensiale. Det vil imidlertid kreve litt tid å finne den beste løsningen for alle parter. Opprusting av Skansen vil derfor ikke komme i gang før i 2013.

Drøftingssak (Nærings- og kulturkomiteen): Ny ungdomsscene i Risør

Risør kommune mottok søknad fra Risør Ungdomsteater, Risør Barneteater og Risør Bandverksted om etablering av en ny Ungdomsscene i Risør for teater og musikk. Bakgrunnen er stor oppslutning fra barn og unge rundt de tilbudene som i dag er etablert innen teater og rockemusikk. Gruppen bak søknaden ønsker å ta i bruk Prestegt.9, som inntil nå har vært disponert av Risør Museum. Bygningen eies av Risør kommune.

Komiteen ba rådmannen komme tilbake med en sak om både innhold og økonomi relatert til etablering og drift av en ny ungdomsscene i Risør. Saken må også belyse hvordan en ny scene for teater og musikk kan kombineres med det øvrige kommunale ungdomsarbeidet som i dag utføres på Skansen.

Kommentar

I Handlingsprogram og Økonomiplan 2014-2017 pkt. 8.1.7 ble følgende vedtak fattet (sak 112/13, bystyret 21.11.13): *“Videre bruk og eventuelt salg av sentrumsbyggene Skansen (Skolegata 1) og Risør Museum (Prestegata 9) utredes”*.

16.1.7 Ny Risør-bok (T)

Bystyret vedtok 25.04.2013 (PS 123/13) følgende: Det nedsettes en arbeidsgruppe som i løpet av 2013 skal arbeide med et forprosjekt som kartlegger omfang, innhold, økonomi og involvering av profesjonelle bidragsytere i ny Risørbok til by jubileet i 2023.

Arbeidsgruppen har hatt følgende sammensetning:

- Direktør Kjell Olav Masdalen - representant fra Aust-Agder kulturhistoriske Senter
- Harald Lindstøl - representant fra Sønedeled- og Risør Historielag
- Biblioteksjef Eva Christensen - representant fra Enhet for kultur, oppnevnt av Rådmannen
- Nina Høst (AP) og Knut Henning Thygesen (Rødt)- politikere foreslått av Nærings- og kulturkomiteen og vedtatt av Bystyret 13.06.2013.

Arbeidsgruppen fikk mandat til å trekke aktuelle fagpersoner inn i arbeidet. Harald Lindstøl ble valgt til leder for arbeidsgruppen og Eva Christensen som sekretær. Arbeidsgruppen gjennomførte 5 møter. Som aktuell fagperson har Kirsten Hellerdal, ansatt i Aust-Agder fylkeskommune og med stor lokalhistorisk kunnskap og kompetanse, blitt trukket inn i arbeidet.

Nærings- og kulturkomiteen er styringsgruppe for prosjektet.

Konklusjonene fra forprosjektet og forslag til videre prosess legges fram for Bystyret i 2013.

Anbefaling

Arbeidsgruppen anbefalte at et lokalhistorisk verk av så stor betydning som en ny Risør bok har, utgis i 3 bind for å gi et grundig og faglig forsvarlig bilde av kommunens historie fra de tidligste tider og fram til i dag. Det gir også en mulighet til å balansere historien og få fram nye synsvinkler.

Som arbeidsgruppen sier: “Et nytt lokalhistorisk verk vil i høyeste grad være med å bidra til videreutvikling av kommunens innbyggere. Det kan også være med å gi et nytt bilde av historien ut i fra en ny vinkling. Nå er det viktig å sette søkelyset på menneskene som bodde her og på det livet de levde.

Vedtak

Det er viktig å utgi et bokverk av høy kvalitet i forbindelse med Byjubileet 2023, og at det arbeides med alternative løsninger. Det engasjeres en faghistoriker til å utarbeide et mer detaljert forprosjekt enn det arbeidsgruppa har hatt mulighet til. Det settes av 2-3 måneder og 100 000 kr til dette arbeidet. Forprosjektet skal også vurdere rimeligere og mindre omfattende bokutgivelser enn det arbeidsgruppa foreslår, men fortsatt med vekt på faglig kvalitet og formidling. Det ses som viktig å sikre en økonomisk kontinuitet i arbeidet. De muligheter som inngår i et samarbeid med Sønedeled og Risør Historielag trekkes inn når det arbeides med alternative løsninger.

Kommentar

Forprosjektet er lagt ut som et åpent oppdrag på kommunen hjemmeside, samtidig som det er sendt til tre faghistorikere. Forprosjektet skal være ferdig før sommeren 2014.

16.2 ANDRE TILTAK OG ANSVARSOMRÅDER

16.2.1 Aktiviteter i Risørhuset

Ombygging og påbygging av Risørhuset har preget mye av årets virksomhet. Fra januar-mars 2013 ble det avviklet 7 arrangementer med totalt 1296 besøkende, 12 øvingskvelder og 4 seminarer. Resten av året har Inger Johanne salen (den store salen) vært stengt.

Risør bibliotek og kino omtales nedenfor.

En nyåpning av Risørhuset markeres med en egen Festforestilling 25. januar 2014.

16.2.2 Risør bibliotek

Biblioteket var helt stengt i 3 måneder og hadde redusert drift i perioder. Aktivitet og spesielt utlån, gjenspeiler dette. Det har likevel vært fokus på tilbud til barn og unge: Besøk av skoleklasser, eventyrtimer for barnehager annenhver tirsdag, spillekvelder for ungdom og drift av 2 barnehagebibliotek. Ungdomsavdelingen har fått nytt og større lokale som også rommer dataspill for denne gruppen.

Studenter på høyskole- og universitetsnivå er flittige brukere av tilbudene, og vi merker en økning i lånerinitierte fjernlånsbestillinger fra denne gruppen.

De nye grupperommene benyttes av skoleelever og studenter.

Det har vært lagt vekt på aktiv litteraturformidling, og det var 3 litterære arrangementer på Kunstparken vinteren 2013. Det nye "Litteraturrommet" sto ferdig på høsten og da ble det gjennomført 5 forfatterbesøk med veldig godt besøk.

Som et prøveprosjekt i begge Agder-fylkene, ble det startet opp utlån av e-bøker, og Risør bibliotek var også med på dette. Utlånet tok ikke av, men markedsføring av dette tilbudet skal prioriteres videre.

Risør bibliotek ble en del av "Seniorgamer" for å gi tilbud til seniorer i biblioteket basert på dataspill og moderne teknologi. Det spilles bowling annenhver torsdag, og det møter opp en entusiastisk fast gjeng hver gang. Biblioteket er en viktig møteplass for innvandrere med ulik bakgrunn. De benytter seg av datamaskiner og litteratur for å lære seg norsk.

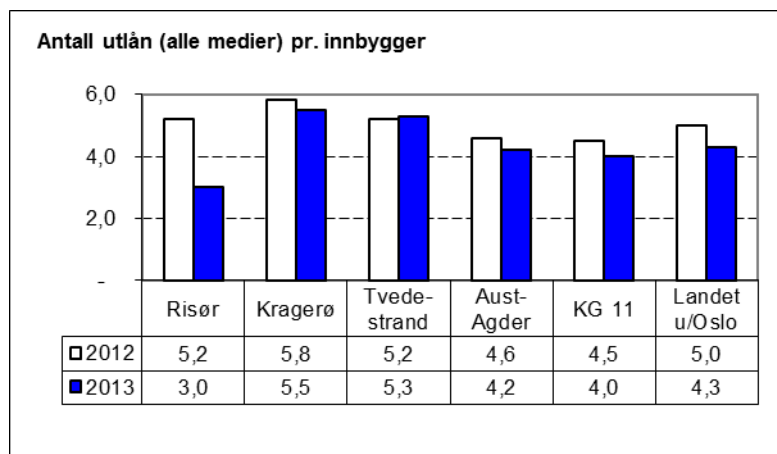
Filialen på Søndeled har også fått en god ansiktsløfting i forbindelse med bygging av ny skole. Den var stengt noen måneder, men startet opp for fullt høsten 2013.

Biblioteket som kunnskapsarena og aktiv litteraturformidler videreutvikles i tråd med revidert Biblioteklov, og vil i fremtiden bli en enda viktigere uavhengig møteplass.

Figur 59:

Antall utlån (alle medier) pr. innbygger

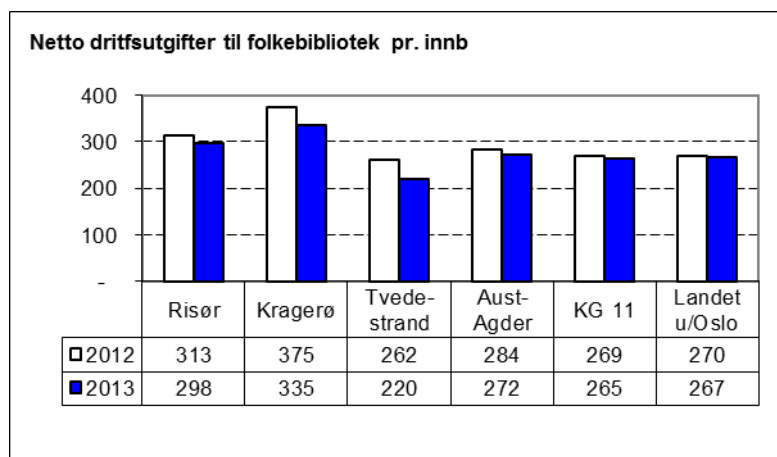
(Kilde: KOSTRA)

Figur 60:

Netto driftsutgifter til folkebibliotek pr. innbygger

(Kilde: KOSTRA)

16.2.3 Risør kino

Risør kino hadde i 2013: 11.964 besøkende. En nedgang på 34% .

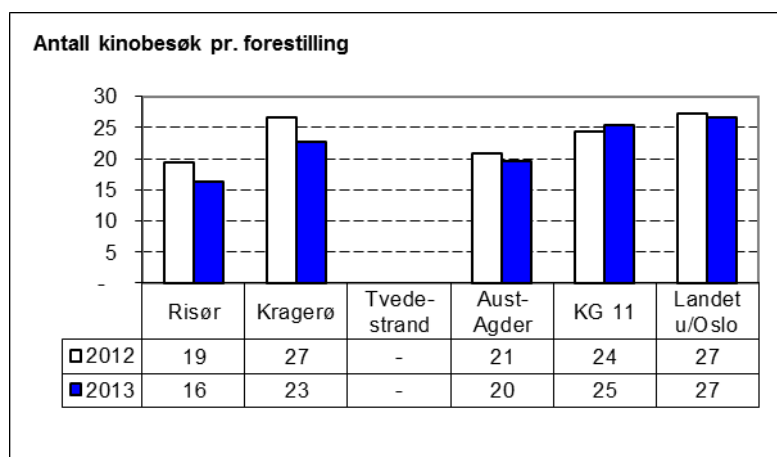
Hele huset var totalt stengt i 3 måneder og i tillegg har Inger Johanne salen vært stengt i november og desember. I de to best besøkte månedene i hele kino Norge ble alle filmer vist i Dikken – liten sal med 55 plasser, og en opplevde spesielt i forbindelse med nye familiefilmer at mange ikke fikk plass. Formiddagskino har vært arrangert 6 ganger i løpet av 2013 og er et populært tiltak.

Det ble totalt til kino og andre arrangementer solgt 1.341 e-billetter.

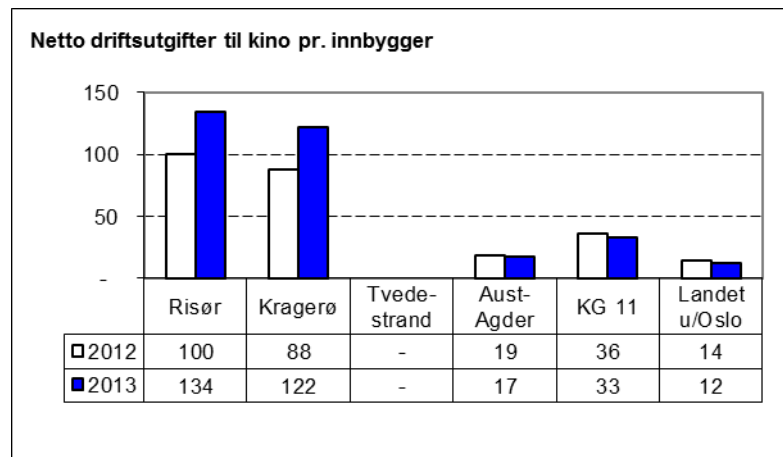
Figur 61:

Antall besøk pr. forestilling

(Kilde: KOSTRA)

Figur 62:
Netto driftsutgifter
til kino pr.
innbygger
(Kilde: KOSTRA)

16.2.4 Ungdomstjenesten

I 2011 ble Ungdomstjenesten organisert under enhetsleder for kultur. Da enhetsleder for kultur ble konstituert i stillingen som enhetsleder for barnehager og barneskoler var det mest praktisk at tjenesten fulgte rapportering til samme leder inntil ny organisering av kultur og barnehage/skole var vedtatt.

Tjenesten består av to ungdomskontakter. De samarbeider med helsesøster, skolene, avdeling for psykisk helse, barnevernet, politiet og bokollektivet for mindreårige flyktninger. Ungdomstjenesten har vært tilstede både på videregående skole og ungdomsskolen. Ungdomskontaktene organiserte natteravning sammen med FAU (Foreldrenes arbeidsutvalg) i 2013. Det var organisert natteravning hver helg fra 1. mai og ut august.

Tjenesten har arbeidet aktivt med forebyggende rusprogrammer i skolene. De har også arbeidet individuelt og i grupper (jentegrupper) som samtalepartnere for ungdommer som har ønsket kontakt. I tillegg har tjenesten hatt dramaundervisning på ungdomsskolen.

UKM (Ungdommens kulturmønstring) ble gjennomført i februar 2013 med 13 kunstinnslag og 15 sceneinnslag.

Kjærlighet og grenser

Helsestasjonen, barneverntjenesten, sosialtjenesten utenfor NAV, ungdomstjenesten med flere har i 2013 bidratt til gjennomføring av det rusforebyggende programmet *Kjærlighet og grenser* i 7. klasse på barneskolen i Risør, på Søndeled barneskole og på Hope oppvekstsenter. Det har vært god oppslutning fra foreldrene. Ungdomstjenesten har i tillegg utviklet et steg 9 i samarbeid med Borgestadklinikken og gjennomført dette i 8.klasse på ungdomsskolen.

ÖPP (Örebro preventive program)

I tillegg har ungdomstjenesten gjennomført et annet rusforebyggende program på Ungdomsskolen, kalt ÖPP. I begge programmene er foreldrene involvert.

Ungdata

Høsten 2013 gjennomførte ungdomstjenesten en rusundersøkelse på Risør ungdomsskole og Risør videregående skole, Ungdata, i regi av KoRus sør og NOVA. Resultatene vil bli presentert våren 2014.

16.2.5 Risør Frivilligsentral

Gode lokalsamfunn skapes gjennom samarbeid mellom kommune og innbyggere. Frivillig sektor spiller en stadig viktigere rolle, både for demokratiske prosesser, for tilbudet til innbyggerne og som samfunnsutvikler. Styret har i 2013 hatt 9 styremøter og behandlet 31 saker. Daglig leder er ansatt i 80 % stilling. Sentralens viktigste oppgaver i 2013 har vært:

- Formidling av oppgaver/hjelp mellom frivillige/deltakere, og samarbeid med lag/foreninger samt kommunen
- Planlegging og tilrettelegging av nye aktiviteter og tilbud i regi av frivillige
- Oppfølging og videreføring av eksisterende tilbud
- Daglig administrativt arbeid, styresaker, økonomi
- Rekruttering og oppfølging av frivillige
- Markedsføring av sentralen
- Kontakt med samarbeidspartnere, lag, foreninger enkeltpersoner, offentlige og kommunale tjenester med flere
- Oppfølging av egne prosjekter inkludert søking av midler og rapportering
- Tilrettelegge sentralen for best mulig bruk, skaffe inventar og utstyr med mer

Frivilligprisen for 2013 ble tildelt Asbjørn Pedersen.

Viktige samarbeidspartnere

Frydenborgsenteret, Mental Helse, Psykisk helse, VIRK, NAV, Flyktningetjenesten med flere.

Frivillig arbeid blir langt viktigere i årene framover, og Risør Frivilligsentral er en viktig aktør i dette arbeidet.

16.2.6 Turistkontor

Vertskapsrollen

Risør Kommune satser på reiseliv og har tatt ansvar for håndteringen av vertskapsrollen. Risør Turistkontor har vært i helårsdrift siden januar 2008 med en ansatt som reiselivskoordinator i full stilling. Turistkontoret betraktes som reiselivets ansikt utad og har en viktig rolle for turistenes oppfatning av Risør som feriested.

Styret for Risør Turistkontor er det overordnede organ, sammensatt av representanter fra kommunen ved nærings sjef Kamilla Solheim (styreleder), enhetsleder for kultur Jorunn Bøe, politisk representant Heidi Tveide og representant for reiselivslaget Dag Eikeland.

Risør Turistkontor 2013

Risør Turistkontor er godkjent som autorisert helårsåpent turistkontor og fyller de kravene til autorisasjon klasse 1 (grønt skilt) om lokaler, personale, servicenivå, åpningstider, skilting og informasjonsmateriell. Turistkontoret yter service på lokalt og regionalt nivå innen innkvartering, transport, bespisning,

aktiviteter, severdigheter, begivenheter og opplevelser. Vi gir informasjon om det lokale servicetilbudet som omfatter butikkene, bensinstasjoner, dagligvarer og så videre, og kommunale tilbud som biblioteket, kino og tjenester.

Besøkende sommersesongen 2013

En etterlengtet bra sommer på Sørlandet med mange soldager i juli og august har gitt bra resultater og fornøyde gjester. Antall besøkende på turistkontoret har holdt seg stabilt siden 2008 og var ca. 30.000 i den travleste tiden fra 1. mai til 30. september 2013.

Overnatting og spisestedene

Hoteller, pensjonater og gjestehus har hatt godt belegg i sommer, særlig campingplassene er ekstra fornøyde og melder en økning av overnattinger i 2013.

Også spisestedene i Risør gir bedre tilbakemeldinger på besøkstall en i fjor, det samme gir gjestene om kvaliteten som besøkte spisestedene i Risør.

Antall overnattingsdøgn hoteller, camping og hyttegrend

	2010	2011	2012	2013
Hotellovernatting		25 198	25 326	24 871
Camping / Hyttegrend		56 304	69 522	76 153

Kilde: Statistikknett Sørlandet – www.statistikknett.no. Det finnes ikke tall for Risør alene, men for Risør og Tvedestrand samlet.

Det er fra 2012 til 2013 en nedgang i nordmenns overnattingsdøgn på hotell, og en liten økning i utlendingers bruk av hotell. Motsatt er det for overnattingsdøgn på camping og hyttegrend, med lavere antall for utlendinger enn i 2012, men markant økning i nordmenns antall overnattingsdøgn.

Festivaler og arrangementer

Det er helt tydelig at sommerfestivalene er spydspisser for reiselivsnæringen i Risør. Kammermusikkfest hadde gode besøkstall, bra salg av konsertbilletter og overnattingskapasiteten var sprengt.

Villvin Kunsthåndverkmarked hadde rekordomsetning, mange besøkende og bra vær. Kanskje den mest populære festival i 2013.

Turistkontoret solgte for Risør Trebåtfestival 3 dagers pass i forhåndssalg for kr. 140.650,-. Det var dessverre en nedgang på 46 % fra 2012, da turistkontoret solgte for kr. 305.000,-.

Opplevelser, severdigheter

i Risør by er trehusbyen, Risørflekken og Urheia, omvisning i Risør Kirke med Thomas Juel, gallerirunden, Risør Akvarium, undervannspostkontoret og byvandring med John Thomas de mest populære sommeropplevelser.

Utenfor byen er «Den lille Dyrehage» en skikkelig magnet som trekker særlig barnefamilier. På andre plass ligger keramikkbefridten Acanthus som tilbyr barne- og familieverksted.

Aktiviteter

Den mest populære aktiviteten sommer 2013 var (på grunn av bra vær) å dra ut til badeplassene i skjærgården; Stangholmen, Randvik, Mindalen og Sagjordet.

Fotturer og utflukter kommer på andre plassen. Risør turistkontor tilbyr kartmateriale til Vakthusheia, Randvikstien og halvøya, Fransåsenløypa, Stangholmen, Jettegrytene på Sild, Lyngør, Hisåsen, Hasåsen, Skarvann Klatreparken, stiene rundt Holmen Gård, Sandåkerhølen i Gjerstad og rundt Vegårvannet.

Havpadling i fjordene og rundt skjærgården på egen hånd eller med guide er økende som aktivitet. Det er også sykkelture i nærrområde til Barmen, Øysang, Hødnebø, Sørbø eller på landeveier Sykkellrute1.

Produktutvikling

Risør har med sine flotte naturområder, en enestående trehusby, et rikt kulturliv, og en spennende historie et stort potensiale å utvikle og skape nye reiselivsprodukter og gjøre Risør til et attraktivt reisemål.

I 2013 kom www.trehusbyen.no en digital vandring gjennom trehusbyen, en guidet tur på egen hånd via Smartphone med 11 poster i tre språk. Se under "Den Historiske Trehusbyen".

Ny produkt er også «Sykkeltur Risør – Lillesand» et samarbeidsprosjekt mellom turistkontorene Risør, Arendal og Grimstad.

Risør turistkontor har også vært med på utviklingen og gjennomføringen av «Jul i den hvite by», et prosjekt som har målsettingen å trekke flere besøkende til Risør i førjulstiden.

Reiselivsportal www.risor.no

Turistkontorets viktigste verktøy er nettsiden og reiselivsportal for Risør www.risor.no. Risør har vært med fra starten av i en samarbeidsprosess med Visit Sørlandet og turistkontorene på Sørlandet om å etablere en webside for reiseliv med en felles web struktur.

Nettsiden er informasjons - og markedskanalen for Risør, Gjerstad og Vegårshei. Her gjøres reiselivsprodukter, overnatting, opplevelser, aktiviteter, arrangementer online synlige og alltid tilgjengelig for hele verden. En ryddig, funksjonell og brukervennlig nettside krever en innsats med kontinuerlig oppdatering. Fersk materiale lagt ut jevnlig holder besøkende interessert og kommer tilbake.

16.2.7 Kulturskolen Øst i Agder

Kulturskolens undervisningstilbud

Risør kommune har i dag et interkommunalt samarbeid om Kulturskole. Sammen med Gjerstad, Tvedestrand og Vegårshei, inngår vi i Kulturskolen Øst i Agder. Avdelingen i Risør underviser i fagene musikk, teater, dans og kunstfag fordelt slik:

- Musikk 80 elever fordelt på 68 elever, pluss 41 plasser til korpset og 6 plasser til Risør Ungdomsteater (Kapellmester)
- Dans 99 elevplasser på dans, fordelt på 90 elever
- 19 elever på kunst; 7 elever på Sønedeled og 12 elever i Risør

Kulturskolens aktiviteter og arrangement

- Stryk på Sørlandet vår og høst. Med kvartett fra Kammermusikken på vårsamlingen på Evje. Samarbeid med Risør Kammermusikkfest.
-

- Rytmekurs i vinterferien med Tom Rudi Torjussen
- Ungdommens kulturmønstring: flertallet av de som gikk videre i musikk er eller har vært i Kulturskolen
- Kulturskolen har fast elevinnslag på bystyremøtene
- Elevinnslag på NOKU- konferansen i april på Lyngørporten
- Tre konserter under Kulturnatt Risør 2013
- Kulturskolen har sin egen Festuke vår og høst med konserter og kunstutstillinger
- Konsert under åpningen av Risør festuke
- To konserter under Jul i den hvite by
- Konsert med samtidsmusikk fra Agder. Kulturskolen medarrangør

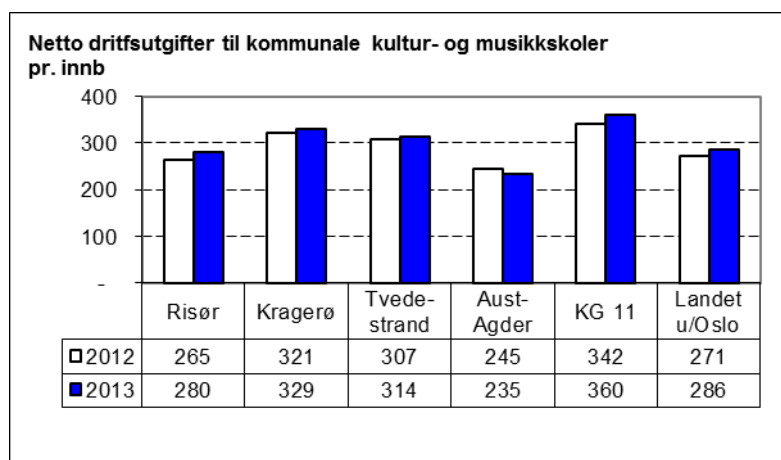
Kulturskolens utfordringer

Risør kommune prioriterte ikke midler til kulturskoletime, den ble derfor strøket av timeplanen.

Stor skuffelse blant personalet i Risør da midler til opprustning av Linkenbygget ble kuttet.

Kunstundervisningen er lagt til lokaler på Risør barneskole. På grunn av rehabilitering er undervisningen midlertidig lagt til Risørhallen (ca. 20 m²). Det er behov for større plass til kunstundervisningen, men det er i utgangspunktet ikke ønskelig å flytte denne undervisningen tilbake til barneskolen, men til egnede lokaler i Linkenbygget. Dette vil styrke Kulturskolen.

Figur 63:
Netto driftsutgifter til kommunale kultur- og musikkskoler pr. innbygger.
(Kilde: KOSTRA)

16.2.8 Den kulturelle bæremeisen

Kulturdepartementet har igangsatt et prøveprosjekt med profesjonell kunst og kultur til barnehagene. Prosjektet blir kanalisert gjennom Aust-Agder fylkeskommune og går til barnehager i kommunene etter påmelding. Risør kommune har ikke egne midler til Den kulturelle Bæremeisen i 2013.

16.2.9 Den kulturelle skolesekken

Risør kommune har en egen Kulturell Skolesekk med hovedvekt på formidling av profesjonelle kunstutstillinger i Risør Kunstpark. Kommunen mottar hvert år midler fra Aust-Agder Fylkeskommune til dette. Her får barn og unge selv delta aktivt gjennom omvisning og workshop med kunstnere. Det er et godt samarbeid mellom kommunens skoler og det profesjonelle kunst- og kulturlivet. Både Risør Kunstpark og Risør Kammermusikkfest er aktive

Den kulturelle skolesekken
- Maria Rodrigues

samarbeidspartnere i dette arbeidet. Gjennom Den Kulturelle skolesekken får alle skoleelever oppleve profesjonell kunst.

16.2.10 Den kulturelle spaserstokken

Risør kommune mottok i 2013 statlige midler til Den kulturelle spaserstokken. Midlene ble fortrinnsvis brukt til prosjekter på Tjenna alderssenter. Tekstilkunstner Tian Miller har laget et eget kunstprosjekt sammen med de eldre.

16.2.11 Stipender og priser

Risør kommunes kunstnerstipend

Risør kommunes kunststipend 2013 på kr. 200 000,- ble tildelt Eirik Dørsdal, musikk.

Risør kommunes prosjektstipend 2013 på kr. 30 000,- ble tildelt Bjarne Bare, foto.

Risør kommunes kulturpris

Risør kommunes kulturpris for 2013 ble tildelt Martin Aanonsen. Det er Formannskapet som står for tildelingen.

Risør kommunes Stipend til Unge Talenter

Risør kommunes Stipend til Unge Talenter 2013 ble tildelt Robert Løkketangen, musikk og Regine Syrdal Tronstad, idrett

Stipendkomiteen består av rektor ved Kulturskolen Øst i Agder og leder i Risør Idrettsråd. Kultursjefen er sekretær.

16.2.12 Nytt museumskonsept

Risør Museum er vedtatt nedlagt i sin nåværende form, og kommunen skal arbeide fram et nytt museumskonsept med hovedfokus på formidling av Trehusbyen Risør.

Trehusbyen Risør skal inkludere Festningsanleggene i Urheia.

Risør Museum ønsker, i samarbeid med Aust-Agder Kulturhistoriske senter, å ivareta Risørs historie og formidle denne på en enkel og hensiktsmessig måte. Synliggjøring av kystkulturen, med den sterke båtbyggertradisjonen som har vært i kommunen, blir en særs viktig del av et nytt museumskonsept.

Risør kommune satte ned i 2012 en egen arbeidsgruppe som skulle ivareta arbeidet med innholdet i et nytt museumskonsept. Dette arbeidet har stoppet opp. Aust- Agder kulturhistoriske senter (AAks) arbeider med en ny museumsavtale som blir iverksatt i juni 2014. Da er det aktuelt for oss igjen å inngå et samarbeid med AAks.

Som en konsekvens av dette blir Stiftelsen Risør Museum oppløst. Risør kommune vil finne en ny form for formidling av kommunens kulturhistoriske innhold i samarbeid med AAks. Både Trehusbyen, Båtbyggeriene på Moen, Festningsanlegget i Urheia blir en naturlig del av innholdet.

16.2.13 Festivalene

Risørs mange festivaler er viktig for kommunen. De har alle et sterkt faglig innhold og profilerer alle sine fagområder på en utmerket måte og bygger opp

under kommunens merkevare: Kunst, Kultur og Trehus. Festivalene har satt Risør på det nasjonale festivalkartet og assosieres med kvalitet og kontinuitet. Samtidig er de gode eksempler på at kultur og næring kan ha felles interesser og utvikle nye og spennende prosjekter med forankring i festivalenes innhold. Festivalene engasjerer mange frivillige lag og foreninger. Risør kommune prioriterer tilrettelegging for festivalene høyt og en stor del av kulturbudsjettet er knyttet fast opp til festivalene.

Villvin Kunsthåndverkmarked

Markedet har vært arrangert på Risør Torv siden 1979 og er det mest profilerte kunsthåndverkmarkedet i Norden. Markedet har siden 2010 satt en ramme på 100 deltakere, og mange av deltakerne er fra våre nordiske naboland. Villvin Kunsthåndverkmarked legger medlemskap i kunstnerorganisasjoner til grunn for deltakelse og er kjent for høy kvalitet. En viktig del av strategien deres er å inviterer unge kunsthåndverkere i en etableringsfase. Dette gir markedet en ung profil og markedsfører Risør sin kunstpolitikk på en god måte.

Villvin Kunsthåndverkmarked mottar et årlig kommunalt driftstilskudd på kr. 100 000,-.

Markedet i 2014 markerer et 35- års jubileum.

Risør Trebåtfestival

Risør Trebåtfestival markerte i 2013 sitt 30 års- jubileum til stor glede for entusiastiske trebåtelskere fra hele landet. Festivalen har de senere årene hatt en positiv utvikling med økt fokus på kystkulturen og hva den historien har betydd for Risør. Festivalen har økonomiske utfordringer; det koster mye å tilrettelegge en arena som har trebåten i sentrum. Dårlig vær kan lett velte et godt gjennomarbeidet budsjett. Trebåtfestivalen mottok i 2013 kr. 250 000,- i kommunal støtte. 50 000 av dette var en ekstra bevilgning for å markere festivalens 30-års jubileum.

Etter gjennomført festival i 2012 hadde Risør Trebåtfestival store økonomiske utfordringer. Kommunen engasjerte seg sterkt for å gi festivalen et bedre økonomisk grunnlag.

For å kunne dekke et underskudd etter 2012 festivalen, vedtok Nærings- og kulturkomiteen enstemmig følgende innstilling:

Risør kommune anser Risør Trebåtfestival som svært viktig for kommunen og innvilger et lån på inntil 150.000,-. Lånet er rentefritt og nedbetales over 3 år med kr 50.000,- pr. år. Dersom festivalen går underskudd et år, gis avdragsfrihet samme år, og avdragstiden økes med 1 år. Risør kommune setter følgende forutsetninger for lånet:

- Tidligere inngåtte avtaler mellom festivalen og kommunen videreføres
- Styret i Risør trebåtfestival sikrer alltid å ha god økonomikompetanse i styret
- Risør trebåtfestival fokuserer på formidling av kystkultur og sin rolle ift. trehusbyen.

Etter festivalen i 2013, innså styret at de trengte et sikrere økonomisk fundament for å kunne fortsette. Følgende vedtak ble vedtatt av bystyret (PS 24/13):

Vedtak

Risør bystyre innvilger kr. 300 000,- i tilskudd til Risør trebåtfestival for 2014. Kr. 200 000 dekkes innen kulturenhetens ramme, mens de resterende kr. 100 000,- dekkes fra disposisjonsfond.

Kommentar

Vedtak om økonomisk støtte på kr. 300 000 gjelder for driftsåret 2014. En fortsatt økning på kr. 100 000 i kulturbudsjettet for 2015, krever en ny politisk behandling.

Risør Kammermusikkfest

Risør Kammermusikkfest er både av regionale og nasjonale samarbeidspartnere beskrevet som et av landsdelens fyrtårn, og et viktig kunstnerisk arrangement som også har et solid internasjonalt publikum.

Risør kommunes samarbeid med Risør Kammermusikkfest er aktivt og kommunen tilrettelegger og bidrar økonomisk til festivalen. I 2013 var det kommunale tilskuddet kr 590 000,-. Risør Kammermusikkfest mottar støtte over statsbudsjettet og dette forplikter kommune og fylkeskommune til å følge opp de statlige bevilgningene. Fordeling mellom stat og kommune/fylkeskommune er 60-40. Aust-Agder Fylkeskommune og Risør kommune har inngått en skriftlig avtale om økonomisk oppfølging av den statlige bevilgningen.

16.2.14 Andre faste kulturarrangementer

Kulturnatt

Kulturnatt Risør ble arrangert for første gang i 2006. Kulturnatt er byens eget arrangement, men på grunn av form og innhold også trekker publikum fra andre steder av landet. Kulturnatten tar hele byen i bruk som scene og arrangeres før de andre festivalene overtar arenaene.

Arrangementet er sterkt forankret i Kulturenhetens egne ressurser. I tillegg knytter enheten til seg frivillig kompetanse der hvor den selv ikke har.

Kulturnatten i Risør er en stor suksess, men det må nytenkning til om den ikke bare skal gjenta seg selv. Skal Kulturnatt utvikle seg faglig, må det være økonomi til å engasjere ekstern prosjektledelse i tillegg til kulturenhetens egne ressurser. Hovedansvaret for Kulturnatt 2014 er lagt til ekstern prosjektleder. For 2013 var det satt av kr. 50 000,- i kommunale midler til arrangementet.

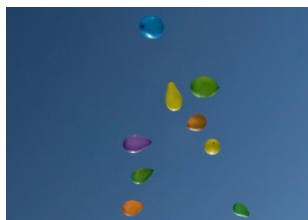
Risør Festuke

Risør Festuke ble første gang arrangert i 2012. Private aktører har gått sammen om å øke aktiviteten i en ellers stille tid i Risør kommune. Risør Festuke er lagt til uke 40 som er skolenes høstferie. Arrangørene ønsker å skape en uke med sportslige og kulturelle aktiviteter på dagtid, i første omgang i og rundt Risør sentrum.

Aktivitetene skal engasjere barn, unge og voksne med idrett i fokus. For 2012 mottok Risør Festuke et driftstilskudd på kr. 50 000,-. Risør Festuke fikk i 2013 75 000,- i kommunal støtte (PS 63/13)

16.2.15 Kunst i det offentlige rom

Risør kommune har siden 1998 satt av 2 % av entreprisestnader ved nybygging / ombygging av kommunale bygg til kunstnerisk arbeid. Kommunen nedsetter et eget kunstutvalg til hvert byggeprosjekt, og bruker kunstkonsulenter

som er godkjent av RSU (Regionalt samarbeidsutvalg) og KORO (Kunst i offentlige rom) sområdgiver. Risør kommunes kunstutvalg har følgende sammensetting:

- Byggets arkitekt
- Representant for Enhet for eiendom
- Politisk representant valgt for 4 år: 2011-2015 Elen Lauvhjell (AP)
- Representant for brukerne
- Kultursjefen (utvalgets sekretær)
- Representant for Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne

16.2.16 Risør Ungdomsteater / Risør Barneteater / Risør Bandverksted

Det frivillige teater -og musikkarbeidet i kommunen, er en viktig del av det kulturelle tilbudet for barn og unge. Det har en stor egenverdi, samtidig som den instrumentelle siden er viktig.

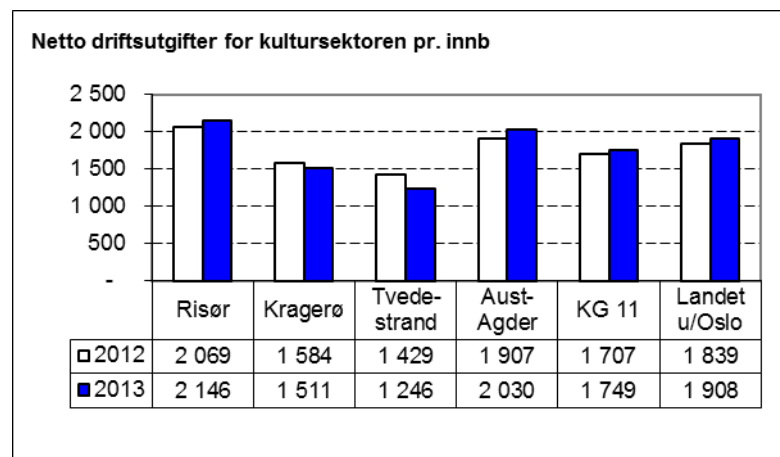
Fra og med 2009 har Risør Ungdomsteater fått driftstilskudd fra Risør kommune. I 2013 var dette tilskuddet kr. 60 000,-. Risør Bandverksted er fra og med 2013 tildelt kr. 10 000 i årlig driftstilskudd. Teatermiljøets største utfordring er en egnet produksjonsscene til både øvelser og mindre visninger.

16.2.17 Skatebane Kjemesteinsmyra

Komiteén ønsket å imøtekomme skatemiljøet i Risør kommune med kr 70.000,- til oppgradering av skateparken på Kjemesteinsmyra. Ble vedtatt i bystyret (PS 40/13).

16.3 INTERN UTVIKLING

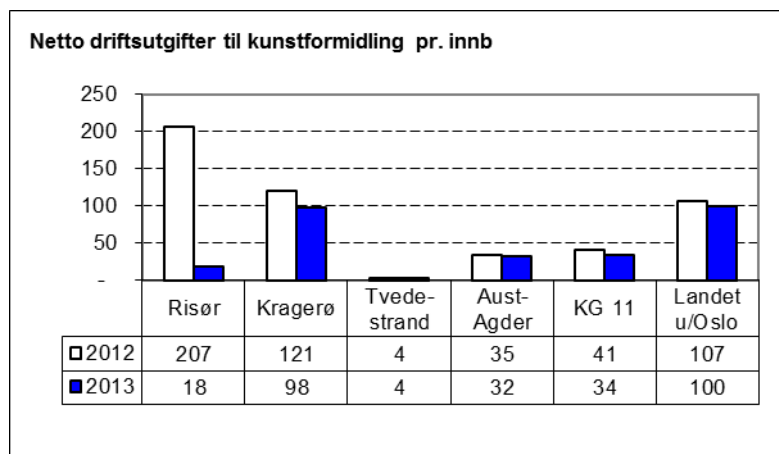
Figur 64:
Netto driftsutgifter
for kultursektoren
pr. innbygger i
kroner
(Kilde: KOSTRA)

Figur 65:

Netto driftsutgifter til kunstformidling pr. innbygger

(Kilde: KOSTRA)

I forhold til andre kommuner vi kan sammenlikne oss med, bruker Risør kommune mye økonomiske ressurser innenfor kultursektoren. Sektoren har derfor både stort politisk og administrativt fokus.

16.3.1 Politisk organisering

Med Risør kommunes satsing på kunst og kultur, følger stort politisk fokus og engasjement på området. Nærings- og kulturkomiteen ble avsluttet i november 2013 og erstattet av en egen Kulturkomité.

PS 64/13 Bystyret: Høringsuttalelse Kulturutredningen 2014

I forbindelse med Kulturutredning 2014 ble følgende vedtak fattet:

Risør kommune støtter konklusjonen i Kulturutredning 2014 om å styrke den kulturelle grunnmuren. Fagområdene kulturskole, folkebibliotek, fritidsklubber og det frivillige kulturlivet med korps og kor er grunnlaget for mangfold, demokrati og rettferdighet.

For Risør betyr våre kulturfestivaler mye, både for fastboende og tilreisende, og er en viktig del av kommunens identitetsbygging.

17) Enhet for støttefunksjoner

17.1 TILTAK I HANDLINGSPROGRAM 2013-2016

17.1.1 *Kompetanseplan (U)*

Arbeid med kompetanseutvikling i kommunen har høy prioritet. En intern kurskatalog er under utarbeidelse hvor det er fokus på opplæring innen tema som er direkte knyttet til arbeidsutførelsen i Risør kommune.

17.1.2 *Plan for avvikling av uønsket deltid (U)*

Det er opprettet et prosjekt for avvikling av uønsket deltid, med representanter fra arbeidsgiver og fagforeninger. Kartlegging gjennomføres våren 2014 og politisk behandling av forslag til tiltak for avvikling av uønsket deltid forventes høsten 2014.

17.1.3 *Evaluering av seniortiltak (U)*

Evalueringsmøter mellom arbeidsgiver og fagforeninger er gjennomført. Fagforeningene ønsker ingen endring av nåværende tiltak, men vil vurdere nye tiltak i tillegg til eksisterende. Av resursmessige årsaker har videre arbeid ikke vært prioritert.

17.2 INTERN UTVIKLING

Enheten har mistet 1 årsverk på økonomi ved naturlig avgang i løpet av året. Det medførte blant annet at arbeid med nytt økonomireglement ble nedprioritert til fordel for ordinære driftsoppgaver.

17.2.1 *Tiltak gjennomført i 2013:*

- Kurs i ePhorte, Qm+, arbeidsmiljøarbeid, behandling av elektronisk faktura
- Slutført innføring av elektronisk turnussystem
- Videreutvikling av kvalitetsystemet Qm+ ved utvikling av skjemaer, og rydding i strukturen
- Elektronisk fakturabehandling er gjennomført

17.2.2 *Kompetanseutvikling*

Ansatte på enheten har i løpet av 2013 ikke gjennomført etter- eller videreutdanning utover ordinære kurs innen ulike lovverk og fagområder. Ansatte ble tilbudt nettopplæring innen de vanligste programvarene i Office.
